

Tartu Ülikool
filosoofiateaduskond
germaani-romaani filoloogia osakond
klassikalise filoloogia õppetool

Annika Kuuse

Rooma komöödia trohheilise septenaari meetriline ja rütmiline
struktuur

Magistritöö

Juhendaja: lektor Maria-Kristiina Lotman

Tartu 2006

SISUKORD

Lühendid.....	3
Sissejuhatus.....	4
1. Uurimuse metoodikast.....	6
1.1. Analüüs: meetodid ja põhimõtted.....	6
1.2. Materjal.....	7
2. Plautus, Terentius ja rooma komöödia.....	9
3. Ladina keele prosoodika	15
3.1. Ladina keele prosoodiline süsteem	15
3.2. Plautuse ja Terentiuse keele tähtsamad prosoodilised jooned	18
4. Trohheiliste värsimõõtude päritolu ja meetriline struktuur.....	21
4.1. Trohheiliste värsimõõtude päritolu	21
4.2. Trohheiliste värsimõõtude meetriline struktuur	24
5. Trohheiline septenaar	28
5.1. Ladina trohheiline septenaar	28
5.2. Varase komöödia trohheiline septenaar	29
6. Varase komöödia trohheilise septenaari rütmiline analüüs	32
6.1. Kvantiteeriv-süllaabilised variatsioonid.....	32
6.2. Aktsendilised variatsioonid.....	48
6.3. SõnapiiRID ja meetrilised piirid	56
6.4. Sekundaarne rütm.....	64
7. Trohheilise septenaari süllaabika	67
Kokkuvõte.....	70
Summary	73
Kirjandus	78
LISA	84
Tabel 23. Resolveerimata värsijalad	84
Tabel 24. Resolutsioonide esinemine komöödias	84
Tabel 25. Resolutsioonide esinemine Plautusel	84
Tabel 26. Resolutsioonide esinemine Terentiusel	84
Tabel 27. Silpide arv värsis	84
Tabel 28. Rõhk resolveerimata värsijalgades komöödias	84
Tabel 29. Rõhk resolveeritud kolmesilbilistes värsijalgades komöödias	85
Tabel 30. Rõhk resolveerimata värsijalgades Plautusel	85
Tabel 31. Rõhk resolveeritud kolmesilbilistes värsijalgades Plautusel	85
Tabel 32. Rõhk resolveerimata värsijalgades Terentiusel	85
Tabel 33. Rõhk resolveeritud värsijalgades Terentiusel	85
Tabel 34. Kvantiteeriv-süllaabilised rütmivormid Plautusel	86
Tabel 35. Kvantiteeriv-süllaabilised rütmivormid Terentiusel	103
Tabel 36. Aktsendilised rütmivormid Plautusel	121
.....	147
Tabel 37. Aktsendilised rütmivormid Terentiusel	147
Joonis 12. Antiikdraama areng	173

Lühendid

<i>Adelph.</i>	<i>Adelphoe</i> (“Vennad”)
<i>Amph.</i>	<i>Amphitruo</i>
<i>Andr.</i>	<i>Andria</i> (“Tütarlaps Androsest”)
<i>As.</i>	<i>Asinaria</i>
<i>Eun.</i>	<i>Eunuchus</i> (“Eunuhh”)
<i>Hec.</i>	<i>Hecyra</i> (“Ämm”)
<i>Haut.</i>	<i>Hauton timorumenos</i> (“Enesepiinaja”)
<i>Inst.Or.</i>	<i>Institutio Oratoria</i> (Quintilianuse “Kõnekunstiõpetus”)
<i>Men.</i>	<i>Menaechmi</i> (“Menaechmused”)
<i>Phor.</i>	<i>Phormio</i>
<i>Poet.</i>	<i>Poetica</i> (Aristotelese “Poeetika e Luulekunstist”)
<i>Rhet.</i>	<i>Rhetorica</i> (Aristotelese “Retoorika”)
<i>Resp.</i>	<i>Respublica</i> (Platoni “Riik”)
<i>Trin.</i>	<i>Trinummus</i> (“Kolm münti”)
ia ⁸	jambiline oktonaar

Sissejuhatus

Valdav osa varasest kirjandusest oli mõeldud eelkõige kuulamiseks ja rääkimiseks. Üheks peamiseks kirjanduslikuks allikaks ladina kõnekeele kohta peetakse varast rooma komöödiat, mille üks soosituim värsimõõt on trohheilne septenaar. Püüdes kirjeldada selle meetrilist ja rütmilist mustrit, on võimalik saada andmeid nii antud värsimõõdu kui ka keele kohta, milles see värsimõõt on teostatud.

Käesolevas uurimuses analüüsitakse variatsioone, mis tekivad trohheilise septenaari realiseerumisel ladina keeles. Eelkõige jälgitakse trohheilise septenaari struktuuri nelja parameetrit – kvantiteet, sõnapiirid, rõhk, süllaabika. Rütmiliste variatsioonide puhul jälgitakse nende varieeruvuse määra, hulka ja esinemissagedust. Sel viisil saadud tulemuste najal püütakse välja tuua trohheilise septenaari rütmilisi seaduspärasusi ja esitada rütmimudelid. Eristatakse kahte rütmitüüpi, millest esimene tekib tugeva ja nõrga silbipositsiooni vaheldumisel ning teine on sekundaarne rütm, mis määrab varieerunud värsijalgade asetuse värsis. Töö meetodiks on statistiline analüüs, mis on vajadusel kombineeritud võrdleva analüüsiga. Värsijalgade positsioonide kirjeldamine statistilise meetodi abil võimaldab uurida värsirea rütmilist ülesehitust ja selle regulaarsust eri tasanditel.

Analüüsitud tekstideks olid üheksa varast rooma komöödiat, sh kolm näidendit Plautuselt ja kuus Terentiuselt, kokku 2851 trohheilist septenaari. Töö koosneb seitsmest peatükist. Ülesehitus liigub üldistelt ja sissejuhatavatelt teemadelt detailsemate käsitluste juurde.

Esimene peatükk annab ülevaate analüüsi meetoditest, põhimõtetest ja uurimismaterjalist. Teises peatükis esitatakse lühike sissevaade rooma komöödia ajalukku, et iseloomustada ajajärku, millesse kuuluvad analüüsitavate tekstide autorid ja nende keel. Kolmandas peatükis tuuakse välja ladina keele prosoodilised jooned ning Plautuse ja Terentiuse keele tähtsamad prosoodilised tunnused. Neljas peatükk keskendub

trohheilise värsimõõdu päritolule ja arengule. Viies peatükk annab ülevaate ladina trohheilisest septenaarist. Esitatakse trohheilise septenaari süvastruktuuri põhijooned, formuleeritakse vastavusreeglid ja prosoodilised seadused, mis on värsiehituse seisukohalt tähtsad. Kuues peatükk sisaldab varase komöödia trohheilise septenaari rütmilist analüüsi. Seitsmes peatükk keskendub trohheilise septenaari süllaabikale.

Rütmilise analüüsi puhul uuritakse värsimõõdu süvastruktuuri elemente, mis värsis avalduvad. Vaadeldakse:

- a) kvantiteeriv-süllaabilisi variatsioone;
- b) aktsendilisi variatsioone positsioonide ja värsijalgade kaupa;
- c) värsirea rütmivorme;
- d) sõnapiire värsijalgade vahelises positsioonis ja värsijalgade sees;
- e) sekundaarseid rütme, mis ilmnevad statistiliste seaduspärasustena.

Analüüsi tulemuste põhjal proovitakse luua sekundaarsed rütmitüübid ja võimaluse korral uurida tüüpide esinemispõhjuseid. Üheks eesmärgiks on vaadelda, mil määral osaleb sõnarõhk värsi struktuuris. Sõnapiiride analüüsi eesmärgiks on tuvastada, milline on süntaktiliste piiride roll meetrilise struktuuri piiride toetamisel. Trohheilise septenaari süllaabika analüüsis on eesmärgiks määrata keskmine, minimaalne ja maksimaalne silpide arv värsis ja tuvastada kummagi autori eelistused.

Analüüsitulemused on esitatud tabelite kujul.

Töö lõpus on lisa, millesse on koondatud analüüsitulemusi illustreerivad tabelid ja joonised.

1. Uurimuse metoodikast

1.1. Analüüs: meetodid ja põhimõtted

Töö meetodiks on statistiline andmekirjeldus ja -analüüs. Üks kaasaegse statistilise värsiteaduse rajajaid on Andrei Belõi (Belõi 1910), kes tutvustas uut rütmikäsitlust, milles tõstis esile värsis peituvat kahte faktorit – muutumatus ja variatiivsus, nimetades neist esimest meetrumiks ja teist rütmiks. Ta juhtis tähelepanu asjaolule, et meetrumi nimi ei välista värsijalgades teistsuguseid elementide kombinatsioone ja nn puhas ideaalset struktuuri leidub harva. Meetodit on oma töödes edasi arendanud ja parandanud Boriss Tomaševski (Tomaševski 1929), Andrei Kolmogorov (Kolmogorov 1963) ja Mihhail Gasparov (Gasparov 1975). Erinevate värsiuurimise koolkondade ja ajaloo kohta (sh statistilise ja struktuuranalüüsi kombineerimine) esitab ülevaate Maria-Kristiina Lotman (2003: 38-50).

Statistiline meetod võimaldab uurida kvantitatiivseid näitajaid, nagu silpide arv, rõhuliste ja rõhutute või pikkade ja lühikeste silpide kombinatsioonid, sõnapiiride jaotumine. Sõnapiiride puhul on eraldi käsitletud tugevaid sõnapiire (lauseosapiirid, lausepiirid, tegelasevahetus). Lauseosapiirideks loetakse kõrvallausepiire. Lähtutud on kasutatud tekstiväljaannete interpunktsioonist.

Rõhkude arvestamisel on määratud pearõhk, kaasarõhu rolli antud uurimuses käsitletud ei ole.¹

Rütmi uurimisel arvestatakse nii seaduspärasusi kui ka kõrvalekaldeid. Teatud juhtudel on tulemuste esitamisel välja jäetud realõpulisel jalal, mis on ühesilbilised² ja mida ei saanud lugeda trohheilisteks ning seega võrdluses teiste värsijalgadega kasutada.

Oma töös käsitlen meetrumit kui abstraktset värsistruktuuri ning rütmi kui meetrumi realisatsiooni keeles, niisiis võib eristada värsi süvastruktuuri ja pindstruktuuri.

¹ Kõrvalrõhu olemasolu pikemates sõnades võiks olla üks edasise uurimuse huviobjektidest (nt Plautuse *Asinaria* 307: *verbivellationem fieri compendi volo*).

² Eesti trohheilises luules on viimane ühesilbiline jalg pikem kui kõige pikem ülipikk kahesilbiline jalg: arvatavasti toimub värsi lõpus silbi pikenemine (Lehiste 1986: 11-20).

Käesolevas töös on püütud süvastruktuuri kirjeldada pindstruktuuri kaudu, arvestades vastavusreegleid ja värsi prosoodilisi reegleid.

Analüüsi meetod võimaldab kirjeldada värssi tervikuna, aga samas jälgida väiksemaid värsirea üksusi, nt positsioonide, värsijalgade, dipoodide ja poolvärsside tasandil. Rakendatud on vertikaalset statistikat, mille läbiviimiseks on värss jaotatud värsijalgadeks ning need omakorda potentsiaalselt kahekohalisteks positsioonideks, mis aitab uurida värsi väiksemaid osasid ning teha nende põhjal järeldusi dipoodilisel, poolvärsi ja kogu värsirea tasandil. Uurimise all on lause ja värsipiiride seos ning lausesiseste ja värsisiseste piiride seos. Värsisisesteks piirideks on värsijalgade kui meetrumi elementide piirid.

Värsi ulatuslikuma struktuuri (värsirea lõikes) kirjeldamiseks on aga statistilise värsiuurimise meetodi abil vaadeldud enamesinenud kvantitatiivseid ja aktsendilisi rütmivorme ja nende esinemissagedust. Lisaks on vaadeldud sõnapiiride paigutust ja värsiridade silpide arvu.

Saadud andmete põhjal on esitatud sekundaarsete rütmide tüübid. Lisaks tavapärastele arvutustehnikatele olen kasutanud statistikaprogrammi SPSS 9.0, mille abil arvutati sagedusjaotustabelid väärtuste esinemissageduse arvutamisel ja risttabelarvutused, ning spetsiaalselt värsiuurimise jaoks loodud andmebaasirakendust VERSUS. Saadud tabelite põhjal koostatud ülevaatlikumad võrdlevad tabelid on esitatud töö käigus, et jälgida tulemusi ja analüüsi kompaktselt.

1.2. Materjal

Materjalivalikul lähtuti antiikaja tekstide meieni jõudmisest, tekstiväljaannete kättesaadavusest ja usaldusväärsusest. Üheks eesmärgiks oli, et mõlemad autorid oleksid varase rooma komöödia esindajad. Kuna käesoleva uurimuse eesmärk ei ole teostada võrdlevat analüüsi ühe autori tekstide raames, siis ei ole valimisse haaratud autori kogu looming, vaid lähtuti eelkõige trohheiliste septenaaride hulgast. Muus osas on materjalivalik olnud suhteliselt vaba, kuna antud meetodi esmakasutamise tõttu ladina

trohheilise septenaari puhul puuduvad sel meetodil saadud andmed uurimise all olevate nähtuste esinemise kohta.

Eesmärgiks seati, et mõlemalt autorilt oleks rohkem kui 500 trohheilise septenaari värsirida, mis võimaldab saada usaldusväärseid andmeid ka juhul, kui andmebaasi koostamisel on tehtud üksikuid sisestamisvigu. Niisiis määras autorite valiku nende loomeaeg, mille tipp jääb Plautusel 3. sajandi lõppu ja 2. sajandi algusaastatesse e.Kr.; Terentiusse looming piirneb aastatega 166-160 e.Kr.³ Teiseks valikukriteeriumiks oli žanr – kõik valitud tekstid esindavad varast rooma komöödiat.

Statistilise analüüsi teostamiseks koostati andmebaas. Selleks määrati värsiridade silpide kvantiteet, mille põhjal loodi iga värsi rütmiline mudel. Lisaks märgiti iga värsirea sõnapiiride asetus ja nende süntaktiline tugevus. Viimaseks märgiti ladina rõhureeglistest lähtuvalt rõhkude esinemus. Ladina rõhureeglid määravad, et kahesilbilistes sõnades on rõhk alati esimesel silbil, nt *páter*; *nómen*. Kolme- ja enamasilbilistes sõnades on rõhk eelviimasel silbil juhul, kui see silp on pikk, nt *natúra*. Kui eelviimane silp aga on lühike, siis asetub rõhk eel-eelviimasele ehk lõpust lugedes kolmandale silbile, nt *insúla*.

Analüüsitud tekstideks, millest trohheilise septenaari read võeti, olid rooma komöödiakirjanike Plautuse näidendid *Menaechmi*, *Amphitruo* ja *Asinaria* ning Terentiusse näidendid *Andria*, *Hautontimorumenos*, *Eunuchus*, *Phormio*, *Hecyra*, *Adelphoe*. Väljaanded, millel analüüs põhines, on esitatud kasutatud kirjanduse nimestikus allikate all. Plautuse näidendist *Amphitruo* read 222, 263-299, 302-383, 385-400, 402-403, 405-407, 409-419, 421-442, 444-462, 499-506, 508-550, 585-598, 600-617, 619-622, 624-629, 631-2, 654-725, 727-772, 774-784, 786-797, 800-824, 827-837, 839-848, 850-860, 956-973, 1009-1039, 1041-1051, 1064-1065, 1068, 1072, 1087-1130, 1144-1146; *Asinariast* read 138-157, 159-198, 200-204, 206-216, 219-234, 236-246, 248-325, 327-330, 332-335, 337-380, 504-514, 516-533, 535-537, 539-544, 851-854, 856-874, 876-920, 922-933, 935-947; näidendist *Menaechmi* read 123-125, 127, 130, 135-151, 154-163, 166-170, 173-178, 180-182, 184-187, 189-193, 195-225, 369-414, 416-419, 421-437, 439-442, 444-454, 457-465, 601, 604-616, 619-700, 775-777, 779-787, 789, 791, 792-815, 817-820, 822-825, 827, 829, 831-834, 836-871, 899-902, 904-907,

³ Ka didaskaaliat (*didascalíae*) järgi dateeritakse teosed nende aastatega, kuid kindlasti tuleb suhtuda didaskaaliat e nn teatrikroonika andmetesse teatud skepsisega; arutelu jälgimiseks näidendite kronoloogia kohta vt Marti 1963: 20-23.

909-916, 918-929, 931, 934-939, 941-965, 989-994, 1010-1018, 1020-1027, 1029-1033, 1035-1040, 1043-1059, 1063-1127, 1129-1136, 1138-1144, 1146-1150, 1152-1162. Terentiuselt näidendist *Adelphoe* read 161, 163, 169, 197-208, 288, 292, 295-297, 303-304, 309-310, 318-319, 321-329, 518, 526, 540-591, 618, 625-637, 679-706, 855-881, 959-997; *Andriast* read 178, 182, 228-233, 236, 241, 248-251, 258-260, 302, 306, 317, 319-383, 507-516, 518-523, 622-624, 639, 640, 643-649, 820-860, 896-928, 957-981; näidendist *Eunuchus* read 208, 211, 214, 218, 224, 225, 254, 305, 352-366, 549, 550, 558, 559, 616, 621, 625-628, 645, 656, 703-726, 743, 749, 751, 752, 755-770, 788-816, 943-970, 1025-1030, 1050-1094; näidendist *Hautontimorumenos* read 176, 179, 187, 242-256, 312-339, 381-397, 564, 570, 573, 575, 579, 583-584, 591-613, 623-667, 709-722, 874-907, 940-977, 1013-1017, 1020-1067; *Hecyrast* read 217-242, 274-280, 282-283, 285, 288, 292, 361-408, 451-484, 518, 525, 528, 530, 531, 535-543, 547-565, 608, 610, 614, 616, 618-620, 743-767, 799-815, 842, 844, 846, 848, 849, 851, 852, 869-880; *Phormiost* read 155, 158-159, 180, 185, 189, 190, 195, 197-215, 252-253, 315-347, 469-470, 479-484, 487, 488-489, 493-495, 497-501, 504-566, 732, 734, 738, 740, 741, 841-883, 1011-1055.

2. Plautus, Terentius ja rooma komöödia

Titus Maccius Plautuse (*floruit* 205-184 e.Kr.) näidenditest on meieni jõudnud kakskümmend üks⁴ ja P. Terentius Aferilt (195/4 või 185/4-159 e.Kr.) kuus⁵ näidendit, mis on dateeritud aastatesse 166-160 e.Kr. Nende mõlema eeskujuks on uus-atika komöödia⁶ (c. 330-270 e.Kr.) oma perekeskse temaatikaga, mille viljelejate hulka kuuluvad Menandros,⁷ Philemon, Alexis, Diphilos, Demophilos ning millele Plautus

⁴ *Amphitruo*, *Asinaria*, *Aulularia*, *Bacchides*, *Captivi*, *Casina*, *Cistellaria*, *Curculio*, *Epidicus*, *Menaechmi*, *Mercator*, *Miles Gloriosus*, *Mo(n)stellaria*, *Persa*, *Poenulus*, *Pseudolus*, *Rudens*, *Stichus*, *Trinummus*, *Truculentus*, *Vidularia*.

⁵ *Andria*, *Hauton Timorumenos*, *Eunuchus*, *Phormio*, *Hecyra*, *Adelphoe*.

⁶ Komöödia on oma nime saanud suurte dionüüsiate teatritendustele eelneval õhtul toimunud lõbusast rongkäigust koomosest, mis tähendas veinijoobes meesteseltskondade ringikäimist tänavatel, saateks laul, tants ja pillimäng (Lill 2004: 146).

⁷ *Bacchides*, *Cistellaria*, *Stichus*, *Aulularia* (Plautus); *Andria*, *Eunuchus*, *Hautontimorumenos*, *Adelphoe* (Terentius).

viitab oma näidendite proloogides (Albrecht 1997: 94). Plautust on märgatavalt mõjutanud Naevius, kes debüteeris draamas 235 e.Kr. (Wright 1974: 33-59). Erich Segal iseloomustab rooma komöödia päritolu terminiga 'kreeka-oski-etruski-ladina' ja peab rooma komöödia oluliseks mõjutajaks itaalia kohalikku rahvakultuuri, itaalia miimi ning atellaani farssi (Segal 1987: 7). Atellaani farss oma meelelahutusliku sisuga ja stereotüüpsete maske kandvate tegelastega (*Bucco* 'Loll v Kiidukukk', *Pappus* 'Vanamees', *Dossenus* 'Küürakas', *Manducus* 'Söödik', *Maccus* 'Kloun'), pärineb Kampaaniast Atellast (Beare 1964: 137-148). Itaalia miim oli väga populaarne improviseeritud tänavameelelahutuse vorm enne Plautust, kontrastiks atellaani farsile ei kantud miimis maske ega jalanõusid, truppi juhtis liider *archimimus* või *archimima* (*ibid.*). Livius (7.2) seostab teatritegevuse algust rooma mängudega (*Ludi Romani* 364 e.Kr.), mil etruski *ludiones* rooma rahvani jõudsid. Draamažanr levis roomlasteni eelkõige Lõuna-Itaalia ja Sitsiilia kreeka kolooniate kaudu. Esimesena tutvustas roomlastele kreeka komöödiat aastal 240 e.Kr. Livius Andronicus (u 284-204 e.Kr.)⁸, ta oli esimene, kes lõi stsenaariumiga vaatemänge. Esimesed kirjanikud Roomas olidki kreeka päritolu. On teada, et enne seda on viljakusfestivalidel (*lusus iuvenum*) etendunud mingisugused etteasted, mis olevat rooma draamakunsti eelkäijaks (Segal 1987: 8). Mingisugused mõjud varasele rooma komöödiale võivad olla pärit Lõuna-Itaaliast ja Sitsiiliast u 500 e.Kr (Christenson 2000: 10). Lõuna-Itaaliast pärinevate farsilike nn *phlyax*-näidendite (*phlyaces*) kohta on olemas 4. sajandist e.Kr. pildilist materjali, mis viitab näidendite jantlikule iseloomule ja müüdi- ja igapäevaelutemaatika kasutamisele (*ibid.*). Niisiis on ladina komöödia olnud algusest peale paljude eelnevate žanrite segu.

Kuna ladina komöödiaid esitati kreeka riietuses, siis siit ka neile nimetus *fabula palliata*, mis oli omamoodi hübriidvorm ja eristus oma järglasest *fabula togata* 'st e rooma riietuses loost. Tõenäoliselt kandsid näitlejad maske, mis olid võrreldes kreeka uue komöödiaga lihtsustatud ja karikeeritud vastava tüübi jaoks (*senex, leno, adulescens*), kreeka uuest komöödiast olid üle võetud ka kostüümide stiil, pikkus, värv (*CHCL* 83-84). Puudub vaatusteks jagamine ja koor, mis oli olemas kreeka uues komöödias; tegevus on kiirendatud ja rikkalikult varieeruv muusika on osa tervikust (Christenson 2000: 12). Gratwick (1993: 7) esitab žanri arengu kohta ülevaatliku skeemi (vt Lisa joon. 13).

⁸ Samal aastal (240 e.Kr.) etendati rooma tragöödiat, mis põhines suures osas kreeka eeskujul ja ainekul.

Komöödiate loomisel kasutasid Plautus ja Terentius vahel kontaminatsiooni (*contaminatio*),⁹ põimides omavahel stseene kahest kuni kolmest erinevast kreeka näitemängust (Martin 2002: 4, 8; Albrecht 1997: 174). Tegevus toimub kreeka linnades, tegelastel on kreeka nimed ja riided, kuid Plautus lisab näidendisse rooma olustikule ja igapäevaelule omaseid jooni, mida kreeka originaalides ei leidunud. Peamine sündmuste käik oli etteaimatav ja sageli pöördub narratiiv tagasi oma algusesse. Tegelaste tüübistik on mitmekesine. Tavalised tegelased on noor armastaja, karm isa, nääklev matroon, hooplev sõdur, ahne hetäär, süd ametu kupeldaja, kaval ori, parasiit, rahalaenaja, kokk, arst, aga ehk kõige silmapaistvamalt on loodud orjatüüp (Terentiusel on orja roll väiksema tähtsusega kui Plautusel). Näitlejaid oli tavaliselt viis. Terentius armastab tuua esile kahe tegelase vastasseisu ja esitada tegelasi paarikaupa. Näitlejad pöörduvad sageli publiku poole (Christenson 2000: 12). Kirjanduslik paroodia oli valdav, sageli naeruvääristati ka riiklikke institutsioone (*ibid.*). Näitlemise stiil oli aktiivne; elavuse astme järgi jaotati antiikajal näidendeid *fabulae statariae* (nt Terentiuse *Hecyra*), *fabulae motoriae* (nt *Phormio*) ja segavorm (Albrecht 1997: 104).

Plautuse keel on paljusõnaline, värvikas, rikas, metafoorne, ilmekas, kohati pateetiline, täis kordusi (*abi abi aperite aperite; ut voles, ut tibi lubebit*), hüperboole, sõnamänge ja -koomikat, võrreldes Terentiusega ka jämedakoelisem, ta kasutab palju kõnekeele sõnavara, pleonasmi (*ambo...duo; idem unum; repente...subito; exire foras*), isikulisi ja näitavaid asesõnu (*pallam illam quam tibi dudum dedit, mihi eam redde*), elavdavaid fraase (*dicam tibi; eloquar; scies; quid ais?*), loob uusi sõnu, imiteerib ametlikku keelt, kuid ka ülevat poeesiat (Palmer 1987: 74-80).

Plautus kasutab ohtralt superlatiive, kahekordset komparatiivi (nt *nihil invenies magis hoc certo certius*), deminutiive (*muliercula, mea melilla, meus ocellus, mea uxorcula, vetulus, dicaculus, plusculum, tardiuscula, ampliuscule*),¹⁰ kreeka sõnu¹¹,

⁹ Terentius kasutab verbi *contaminare* oma kahes proloogis (*Andr.* 16 ja *Haut.* 17) ja ühes dialoogiosas (*Eun.* 552). Terentius ütleb, et ta on teinud seda, mida tema vastased nimetavad *contaminare*, kuid see ei riku tema näidendeid.

¹⁰ Nt Terentiusel esineb järgmisi deminutiive: *adulescentulus, ancillula, capitulum, cellula, cistella, clanculum, complusculus, curriculum, lacrimula, lectulus, parasitaster, parvolus, pauculus, paullulus, pauperculus, pisciculus, plusculus, puellula* (Laidlaw 1938: 127).

¹¹ Mereteemalisi sõnu: *prora, nauta, celox, carina* jne; ärisõnavara: *danista, logista, syngraphus, exagoga* (eksport); haridus-, ehitus- ja tehnoloogiateemalised: *paedagogus, syllaba, architectus, pessulus* (πάσσαλος), *platea* jne; majapidamissõnavara: *ampulla, batioca, cadus, cyathus, marsupium* jne; zooloogiateemalised sõnad: *cantherius, concha, scomber*.

võõras ei ole komöödiale alliteratsioon ja assonants (*vivus videns, oblige, obsigna*), riim, antitees ega kõlamängud (*ibid.*).¹² Plautuse keele kõnekeelsust iseloomustab värvikas sõnavalik, nagu nt *dico* asemel võib leida *narro, fabulor, memoro; miser sum* asemel *vivo miser, benevolens est* asemel *benevolens vivit, iuratus sum* kõrval *iuravi, bonus* ja *bene* asemel sageli *bellus, pulchre, lepidus, lautus*. Lisaks võib leida slängi (*graphicus servus* – tark ori), liidetega tegusõnade ja frekventatiivide eelistamist tavaliste verbide ees (*deascio, deamo, delacero, deludifico, derogito, delucto, confulgeo, consilesco, essito, fugito, negito, dormito, loquitor* jne), sufiksiste kasutamist, nagu nt *purpurissare, fodio* asemel *fodico, vello* asemel *vellico* (Palmer 1987: 76-77, 84, Drexler 1987: 66).

Üleüldiselt on komöödia keel kõnekeelele lähedane, samas stiililt varieeruv ja autoriti erinev. Terentiuse keel on valitum, ta kasutab harva solvavaid sõnu, loomanimesid, seksuaalselt madalaid väljendeid, eelistades rohkem irooniat, aposiopeesi (Albrecht 1997: 222-224). Ta laiendab paljude adjektiivide metafoorset tähendust, kirjeldamaks meeleseisundeid,¹³ kasutab mõtteteteri (*sententiae*), tema keel oli valitum, väljendusviis lakoonilisem ja seega eelkäijaks Caesari peenele, laitmatule klassikalisele ladina keelele (*ibid.*).¹⁴ Terentius eelistab kaksiksüžeed ja lisab vastavalt uusi tegelasi, ta juhatab tegevuse sisse dialoogiga, mille ülesanne on anda täiendavat informatsiooni, mille tähendus võib järk-järgult näidendi jooksul avaneda ja kasvada (Albrecht 1997: 104). Terentiuse proloogid erinevad Plautuse omadest ja keskenduvad esmakordselt raskustele, mida koomiliste tekstide kirjutamine seab, peatudes töötamise meetodil ja kirjandusalastel vaidlustel (Albrecht 1997: 218).

Varases ladina keeles võib näha veel vorme, mis ei ole lõplikult välja kujunenud, nt verbivormid *āis, aūūin, āin*, vormid *rēī, rēi, rūūei*; *sequere*= *sequeris, dicier*= *dici*, *abīt*= *abiit, perī*= *perii, occepērunt*= *occepērunt*; 2. käändkonna *gen. pl. -orum* ja *-um*; *nostrum* kõrval *nostrorum, ěgō* kõrval *ěgō* (Drexler 1987: 63-65, Lindsay 1922: 59-80, 113-152, 186-221, Questa 1967: 99). Terentius väldib teatud vorme, mida Plautus vabalt kasutab (nt *fervēre, olēre, dice, duce, tetuli*), samas esineb Terentiuse keeles just temale omaseid mitteklassikalisi vorme (nt *ipsus, hisce, luctare, altercare, insanibat*-tüüpi imperfektid jne), siiski on tal Plautusega võrreldes vähem frekventatiivseid verbe,

¹² Vt ka Hopkins 1898.

¹³ *Alienus, amarus, durus, facilis, familiaris, humanus, liberalis, tardus.*

¹⁴ Toimuvad muutused nagu *votare*> *vetare, vortere*> *vertere*.

deminutiive, ühendeid liidetega *ad-*, *con-*, *de-* (Palmer 1987: 89-91). Verbidest *dico* ja *duco* moodustab Terentius imperatiivivormid *dic*, *duc*, aga verbist *facio* vormi *face*. Terentius eelistab hüüdsõnu *hem*, *au*, *vah* jne hüüdsõnade *hercle*, *age* jne ees; Plautusest rohkem kasutab ta kõnekatkestusi, mis on kõnekeelele omasem (*ibid.*). Terentiuse kõnekeelsete sõnade ja väljendite kasutus ei ole nii mänguline ja valdav kui Plautusel, aga siiski rohke,¹⁵ temagi keel on värvikas (*ibid.*: 91-93). Terentiusel esineb monolooge arvukamalt kui Plautusel, kuid need on lühemad.

Värsimõõdu ja muusika kasutamise seisukohalt koosneb rooma komöödia jambilises senaaris dialoogivärsist (*diverbia*), retsiteerimisest muusika saatel (rooma *tibia* nagu αὐλός)¹⁶ pikemates jambilistes ja trohheilistes mõõtudes ning lüürilisest polümeetrilisest laulust, mille tavaline nimetus on *mutatis modis cantica* (Albrecht 1997: 190-192, Duckworth 1952: 363-364). Jambi ja trohheuse omavaheline suhe on ladina tragöödias ja komöödias ühesugune, lisaks on kasutusel stihhilised anapestid, bakhiused, kreetikused, dohmiused ja teised värsimõõdud (*ibid.*). Oletatakse, et spetsiifilise rolliga seostus saatemängu stereotüüpne esitus (Dupont 1985: 90). Tantsimise osas ei ole kindlaid andmeid, võib vaid arvata, et tants võis olla tavapärane komöödia osa.¹⁷

Plautuse septenaari keel on rohkem kaunistatud kui senaaril, aga veelgi rikkam on kantika stiil. Plautuse komöödiates on muusikalise osa sümmeetril, eriti aga soololauludel (*cantica*) tähtis osa, nii nagu ka episoodide ülesehitusel, mis võisid olla (S)CR(S)CR... või SRSR..., kus S on dialoogivärss senaarides, C on kantika (suuremal või väiksemal määral polümeetriline) ja R on retsiteeritav osa, mis on tavaliselt trohheilises septenaaris (Gratwick 1993: 13).¹⁸ Terentius eelistab kasutada jambilist senaari ja trohheilist septenaari, kuid leidub ka jambilist septenaari, trohheilist oktonaari ning Plautusega võrreldes on Terentiusel jambilist oktonaari rohkem (500: 300), samas on

¹⁵ Nt näidendis *Phormio* esinevad järgmised näited: *conraditur* (r. 40), *ibi continuo* (r. 101), *non sum apud me* (r. 204), *garris* (r. 210), *deputare* (r. 246), *admodum, sic, oppido* (r. 315jj), *tenniture* (r. 330), *atque adeo quid mea* (r. 389), *cedo* (r. 398), *dicam ... impingam* (r. 439), *numquid patri subolet?* (r. 474), *hariolare, fabulae, logi* (r. 492 jj), *commodum* (r. 614), *facessat* (r. 635), *effutiretis* (r. 746), *dilapidat* (r. 897), *quid id nostra* (r. 940), *ogganniat* (r. 1030).

¹⁶ Tavaliselt tõlgitakse flöödina, kuid meenutab pigem oboe kõla (Schadewaldt 1989: 9).

¹⁷ Vt *Stichus* 644-772, *Persa* 753-858.

¹⁸ Vt ka Boldrini 1988: 73-75 (§ 12 *Singen und Rezitieren im Theater*). Plautuse käsikirjadelt on leitud märkmed 'DV' (või 'D') ja 'C', lühendid sõnadele *diverbium* (kõne) ja *canticum* (laul), mida peetakse viiteks antiikaegsele muusikalise saatega ja saateta osade eristamisele (Christenson 2000: 23).

kasutusel bakhiused, daktülid, korijambid (Albrecht 1997: 223-224). On tavaline, et rooma komöödia lõpuvärsside värsimõõduks on trohheiline septenaar, nt *Amph.* 1146
nunc, spectatores, Iovis summi causa clare plaudite.

3. Ladina keele prosoodika

3.1. Ladina keele prosoodiline süsteem

Rõhu roll antiikaja ladinakeelses luules on andnud alust paljudele uurimustele ja arvamusalvadele nii klassikaliste filoloogide kui ka teiste keele ja kirjandusega tegelejate seas.

Vähemalt mingisugusele rõhu osatähtsusele ladina keeles viitab ladina algupärane saturniline värss, milles võib osaleda ka aktsendiline printsiip (Pighi 1957: 47-60). Lisaks sellele võib näha, et pärast klassikalist perioodi sai rõhk määravaks faktoriks keskaegses värssis, mille loomulikuks järetulijaks on itaalia luule (Raven 1965: 31). Ka kvadraatvärss, mis on kreeka trohheilise tetrameetri ladina versioon, annab tunnistust rooma varase värsiehituse aktsendilisest koostisosast (Gasparov 1989: 70).¹⁹

Kahjuks on vähe andmeid ladina rõhu iseloomu kohta. Quintilianus (*Inst. Or.* 1.5.30-31) ütleb, et igal sõnal on rõhk, ja ta kurdab samas (*Inst. Or.* 12.10.33), et ladina keel on võrreldes kreeka keelega kitsim, kuna sõnalõppudes ei ole ei akuudi ega tsirkumfleksi võimalust. Vokaali- ja silbikaod võivad viidata sellele, et ladina keele ajaloos on olnud ajajärk, mil rõhk oli dünaamiline, st põhines intensiivsusel, sest rõhutute silpide kadu meloodilise rõhuga keeltes tavaliselt ei toimu. Varases ladina keeles langes sõnarõhk enamikus sõnades arvatavasti esimesele silbile (Raven 1965: 32). Seda kinnitab vokaali- või silbikao asukoht sõna teisel silbil. Esineb vokaali tämbri teisenemist nagu nt sõnas *conficio* (vrd *facio*) või vokaalikadu nagu *valde pro valide* (Niedermann 1945: 22). Keele arenedes toimusid rõhu osas muutused. Pikkades sõnades tekkis sekundaarne rõhk, mis ennetas järgneva sõna esimesel silbil asuvat rõhku vastavalt skeemile.. []] ...vōĩ. []] ... Ajalooliseks ajaks oli selline rõhk muutunud pearõhuks, tekitades pikematesse sõnadesse

¹⁹ Varro nimetab jambilist septenaari nimega *comicus quadratus* (*GL* VI 556, 15), siit võiks järeldada, et nimetust *quadratus* hakati kasutama värsi kohta, mis kreekapäraselt kannab nime trohheiline tetrameeter. Sõna *quadratus* võib mõista ka lihtsalt kui tõlget sõnale tetrameter, millele viitab järgmine lõik (*GL* VI 622, 6): *tetrametrum catalecticum, quod archilochium et epicharmium et quadratum, eo quod quattuor metris constat, dicitur*. Kvadraatvärssist pikemalt vt Eduard Fraenkelilt (Fraenkel 1927).

sekundaarse rõhu, nagu näiteks *commilitiões, emòriebátur* (West 1982: 186).²⁰ Pikematel sõnadel välja kujunenud sekundaarne rõhk (nt *insonuérunt*) eeldas, et pearõhule pidi eelnema kaks lühikest silpi (Raven 1965: 32). Arvatakse, et klassikalisel ajal muutus rõhu kvaliteedis see, et muusikaline element hakkas domineerima ekspiratoorse (intensiivse) üle, sest silpide kadu ei toimu, seega muutus rõhu iseloom meloodiliseks (Niedermann 1945: 20-25). Oletatakse, et selline meloodiline rõhk ei vastanud täpselt kreeka keele rõhule (Allen 1973: 151; Lindsay 1922: 9). Rahvakeeles võib sünkoope (nt *audaciter* asemel *audacter*) jälgida läbi kogu ladina keele ajaloo (Palmer 1987: 212-213), niisiis võis olla rahvakeeles dünaamiline rõhk. Sellega et 3. saj. p.Kr. valitses dünaamiline rõhk, on kõik uurijad nõus ning seda kinnitavad järgmised sünkoobid: *domina* > *domna*, it k *donna*, *oculum* > *oclu*, it k *occhio* (Palmer 1987: 214).²¹

Ladina luulest võib leida seaduspärasusi tugevate positsioonide ja sõnarõhkude kokkulangemisel.²² Ladina värsi lõpus paiknev kohustuslik sõnapiir seadis sõnarõhkude asetusele teatud piirangud, sõltudes lühikeste ja pikkade silpide paigutusest ja tekitades aktsendilise klausli. Aktsendilist põhimõtet on näha varases trohheilises värsis, mida kasutasid väga palju draamakirjanikud. Arvestades kõnelemisvärsside vabamaid reegleid silpide asetuse osas, võib vaadelda, kas autorid on kohelnud rõhutuid ja rõhulisi silpe võrdselt või mitte ning kui suur on sõnarõhu osa rütmilises tasandis.

Järelikult võib öelda, et varase ladina keele prosoodilisele süsteemile on iseloomulikud järgmised jooned: 1) rõhutute silpide kadu; 2) lühikeste ja pikkade silpide fonoloogiline opositsioon; 3) fikseeritud dünaamiline rõhk.

Prosoodia olulisemad jooned on järgmised:

a) Lühikest vokaali sisaldavad avatud silbid on lühikesed ja suletud silbid pikad.
b) Pikka vokaali või diftongi (*ae, au, eu, oe*) sisaldavad silbid on loomu poolest pikad.

c) Üksikud vokaalid *a, e, i, o, u, y* võivad olla loomult pikad või lühikesed; vokaal on lühike, kui sellele järgneb teine vokaal ilma diftongi moodustamata. Iga silp, mis sisaldab lühikest vokaali, muutub pikaks asendi poolest, kui talle järgneb kaksikkonsonant (*x, z*) või kaks või enam konsonanti koos.

²⁰ Nelja- ja enamasilbilistel sõnadel esineb kausrõhk, nt *aëdificávit, tēpestátētem* (Palmer 1987: 212). Vt ka W.S.Allen 1973: 188-191.

²¹ Grammatik Pompeius ütleb (5. saj.) *ergo illa syllaba quae accentum habet plus sonat* (GL 5, 126, 31).

²² Vt Lotman 2003: 22-23, 170.

d) Juhul, kui silpi sulgev konsonant on sulghäälik, millele järgneb sulahäälik, siis võib silpi lugeda lühikeseks; seadust tuntakse nime all *muta cum liquida*²³.

e) *i* ja *u* konsonantiseerumine.

f) Varases ladina värsis võis toimuda sõna lõpust tähtede *e*, *d*²⁴ ja *s* väljalangemine (sks k *Auslaut*)²⁵.

Jambilise lühenemise (*brevis brevians*'i) nähtus e pika silbi lühenemine talle eelneva lühikese silbi ja talle kas eelneva või järgneva rõhulise silbi mõjul (Raven 1965: 26)²⁶ oli arvatavasti eriti omane kõnekeelele, mida on selgesti näha Plautuse ja Terentiusse tekstide puhul, nt imperatiivid *ámă*, *pútă*. Jambiline lühenemine näib olevat iseloomulikum kiirele diktsioonile, mis viitab sellele, et tempo, mida värsimõõt või situatsioon tingisid, oli mingil määral samuti määrav faktor (Allen 1973: 182).²⁷

Vokaalid võivad värsis omavahel ühineda üheks silbiks, mida nimetatakse sünteesiks (varases ladina värsis oli see tavaline), nt *dēhīnc* → *deühinc*; nt sõnu *meus*, *tuus*, *suus*, *deus* võis lugeda ühesilbilistena (Boldrini 1999: 50-52). Sagedamini esinevad järgmised kombinatsioonid: *ea*, *eo*, *ei*, *eu*, *ie*, *ua*, *ue*, *ui*, *uo*.

Juhul, kui kõrvuti satuvad sõnad, millest esimene lõpeb ja teine algab vokaaliga (või tähega *h*), võib aset leida elisioon (kr k συναλοιφή) ehk esimese sõna viimase silbi hääldamata jätmine.²⁸ Elideeruda võib ka sõna lõpusilp, mille lõpus on *m*. Kui samasugune protsess toimub tagurpidi, on tegemist prodelisiooniga (kõige tavalisem sõnaga *est* (nt *usa* (*e*)*st*). Esinevad vormid *ś*, *śt* sõnade *es* ja *est* jaoks ning kontraktsioonid nagu *percussust*= *percussus est*, *sis*= *si vis*, *mauolo*, *malo*= *magis volo*,

²³ Käesolevas töös lähtutakse reeglist, et *muta cum liquidale* eelnevat silpi loetakse varases komöödias reeglina lühikeseks.

²⁴ Kahesilbilisi sõnu lõpuga *-e* (*proinde*, *ille*, *iste*, *inde*, *unde*, *nempe*, *quipped*, *deinde*) loeti varases ladina värsis ühesilbilistena, kuna toimus lõpphääliku kadu, apokoop (nt *nemp'*, *proind'*, *deind'*). Vt pikemalt Boldrini 1999: 31-34. Cicero (*Orator* 161) kirjeldab *s*-lõpukadu järgmiselt: *quin etiam, quod iam subrusticum videtur, olim autem politius, eorum verborum, quorum eadem erant postremae duae litterae quae sunt in optumus, postremam litteram detrahebant, nisi vocalis insequeretur. ita non erat ea offensio in versibus quam nunc fugiunt poetae novi. sic enim loquebamur: 'Qui est omnibu' princeps', non omnibus princeps et: 'Vita illa dignu' loquoque', non dignu.*

²⁵ Plautuse 20 näidendi (näidendit *Vidularia* ei ole uurimusse võetud) põhjal tehtud statistilise uurimuse järgi kadus lõpu *-s* 60,2% ulatuses kõnelemisvärssides (kõneldavad ja retsiteeritavad) ning 43,9% ulatuses lauldavates värssides, mis viitab vabamatele lingvistilistele reeglitele kõneosades ja stilistilisele erinevusele kahe tüübi vahel (Wallace 1982: 120-124).

²⁶ Vt ka Boldrini 1999: 40-46, Lotman 2003: 25-26.

²⁷ Vt ka Devine & Stephens 1994: 98-99.

²⁸ Pikem elisiooni käsitus Jean Soubiranilt (Soubiran 1966).

ellum= *em illum* (West 1982: 187). Kolmanda võimalusena võib toimuda hiaatus, mis tähendab, et elisioon või prodelisioon jääb toimumata ja sõna lõpuvokaal ning järgneva sõna algusvokaal ei kao (tavaliselt esineb kas tsesuuri²⁹ või diereesi positsioonil; Raven 1965: 33).

Ladina keelele on omane enkliisinähtus enkliitikute *-que*, *-ne*, *-ve*, *-ce* näol, mis võimaldab rõhu liikumist, nt *virum* ja *virúmque* (*ibid.*).

3.2. Plautuse ja Terentiusse keele tähtsamad prosoodilised jooned

Sageli on raske vahet teha keele- ja värsiprosoodial, kuna üheks tähtsamaks allikaks keeleprosoodia kohta on värss.

Plautusel on säilinud esialgne pikk kvantiteet osal suletud lõpusilpidest, mida klassikalisel ajal loetakse lühikeseks. Nii on verbide *sg. 3. pööre* tavaliselt pikk (*-āt*, *-ēt*, *-īt*), v.a *I fut.* (*-bīt*), III konjugatsiooni verbide *praes. ind. sg. 3. pööre* (*dicīt*) ja *II. fut.* kõik pöörded (Questa 1967: 9-10). Nimisõnade, adjektiivide komparatiivide ja verbide lõpusilbid *-ar*, *-er*, *-or* ja *-al* on tavaliselt pikad (*ibid.*).

Varastel draamakirjanikel varieerub IV konjugatsiooni imperfekt (*-ibam* ja *-iebam*). Plautuse ajaks on konsonantide grupi (*-cc*, *-rr*, *-ss*) hääldus sõna lõpus välja kujunenud, nt *As. 358 tr.*⁷

quid nunc consili captandum censes? dice. em istūc āgō

As. 330:

tum igitur tu divēs es factus? mitte ridicularia.

Teatud lõpuhäälikud nagu *-d*, *-e*, *-s* on Plautuse prosoodias eriti nõrgad ja võivad väiksema või suurema sagedusega kaduda (Questa 1967: 13-26). Terentius ei kasuta seda vabadust sama laialdaselt kui Plautus, kõige sagedamini esinevad Terentiusel *nemp(e)*, *ill(e)* (Laidlaw 1938: 28), nt *Adelph. 213 (ia⁸)*:

ego vapulando, ille verberando, usque ambo defessi sumus.

²⁹ Vt tsesuuri kohta Lukinovich & Steinrück 2004.

Apokoop ei esine järjekindlalt, nii võib lühikese vokaaliga lõpusilp, mille lõpus on -s ja millele järgneb konsonandiga algav sõna, olla nii lühike kui ka pikk, nt *minus* on pürrihhiline *Amph.* 27, kuid reas 986 sõna *liceat* ees ei ole.

Plautusel esineb sünkoopi, Cecare Questalt (1967: 27-28) pärinevad järgmised näited: *dextra* ja *dextera*, *nauita* ja *nauta*, *Campans* ja *Campanus*, *ardus* ja *aridus*, *causse* ja *cauisse*, *audax* ja *auifax*, *surpui* ja *surripui* (ka *surpta*), deminutiivi lõpu puhul -*clum* ja -*culum*, nt *Captivus* 740 (jambiline senaar):

*Periclum vitae meae tuo stat periculo.*³⁰

Terentiusel on silbikadu väga tavaline verbides, harvem nimi- ja omadussõnades (Laidlaw 1938: 66-67).³¹

Vokaalidevaheline *h* ja *u* on Plautuse värsi seisukohalt samuti huvipakkuv. Nii nt on *ant(e)hac* vahetevahel kaheasilbiline, *dehinc* üheasilbiline, *nihil* aga siiski enamjaolt kaheasilbiline, *prehendo* ja *prendo* mõlemad lubatud; *u* puhul näeme *diuitis* kõrval *ditis*, *obliviscor* kõrval *obliscor* (*ibid.*).

Lõpuvokaalid võivad Plautusel ja Terentiusel vahetevahel kvantiteedilt erineda, nii on nt *frustra*, *contra* Plautusel pürrihhilised, Terentiusel võivad nad esineda ka jambiliselt (Laidlaw 1938: 52).

Plautusel esineb juhuseid, kui loomult või positsioonilt pikk silp muutub talle järgneva sõnaga liitudes lühikeseks (nn enkliisinähtus), nagu nt *siquidem*, *sī quidem*; *mēquidem*, *mē quidem*; *quīquidem*, *quīquidem*; *quaequidem*, *quāequidem* jne; *quandoquidem*, *quandō quidem* jne (Questa 1967: 71-74).

Varases rooma komöödias on palju kinnistunud prodelisiooni vorme lõppudega -*ūm* (*numquamst*, *ubinamst*, *dormitandumst*), -*ūs* (*Amph.* 88 *acturust*, aga r 296 *accepturus est*; *opus est*= *opust*, *amatus*= *amatus es*) ja -*īs* (*Amph.* 443 *consimilest*, r 601 *similest*; *qualest*= *qualis est*), probleemne on lugem *rest* (= *res est*), mis esineb käsikirjades vastuoluliselt (Questa 1967: 23-25, Lindsay 1922: 59-80). Terentiuse näidendites esineb prodelisiooni sõnaga *est* äärmiselt sageli (Laidlaw 1938: 30), nt trohheiline septenaar *Andr.* 229:

³⁰ Vt ka Lindsay 1922.

³¹ *dixisti* asemel *dixti*, *cognostis*, *onerastis*, *enarramus* (perfekt); konjunktiivivormid: *amarit*, *audisset*, *convasassem*, *consuesset*, *cognorint*, *constabilisses*, *decrerim*, *exorassem*, *lactasses*, *nossem*, *scissem*, perfekti konjunktiiv *excessis*; *saeculum* asemel alati *saeculū*, *dives* asemel *dis*; ainsuse genitiiv -*ius*, -*ium*: *fili*, *consili*, *negoti*, *preti*, *praesidi* jne.

sane pol illa temulentast mulier et temeraria,
aga sõnaga es palju vähem (Terentiusel 24 korral).³²

Kui varane rooma värss on väga aldis elisioonile, siis hiaatust esineb vähe, esinemine on peamiselt mõttepausidel ja süntaktilistel piiridel (Questa 1967: 87-97, Raven 1965: 28), nt Plautuse *As.* 313:

tantum facinus modo inueni ego, ut nos dicamur duo
või Plautuse *Amph.* 264:

neque ego huc hominem hodie ad aedis has sinam unquam accedere
ja Plautuse *Amph.* 715:

ecastor equidem te certo heri aduenientem ilico.

Tüüpilisem on prosoodilise hiaatuse esinemine, kus pikka ühesilbilist loetakse lühikesena, kui talle järgneb lühikese vokaaliga algav sõna, nt Plautuse *Amph.* 450, 473 *quō āgis, quām āmat.*³³

Jambilise lühenemise erinevad vormid esinevad Plautuse loomingus suhteliselt vabalt. Jambilist sõna võib lugeda nagu pürrihhiust (nt *Amph.* 344 *ēnīm*, 353 *ābī*), pikemates sõnades või sõnagruppides toimub muutus **wq]** → **ww]** (nt *Amph.* 74 *magīstrātum*, 939 *volūptātes*, 1021 *quis ād fōres*, 964 *an īd ióco* (Soubiran 1988: 242-252). Algselt olid vormid *ille*, *iste* ja *ipse* rõhuga viimasel silbil, millest tulenevalt võib leida järgmisi näiteid: *Amph.* 270 *quid illic*, r 415 *et ipsús* (Questa 1967: 31-70).

³² *Andr.* 202, 621, 647, 702, 749; *Haut.* 580, 1034; *Eun.* 273, 304, 426, 559, 651; *Phor.* 295, 324, 550; *Hec.* 392, 406, 825; *Adelph.* 394, 852, 957, 959, 961 (Laidlaw 1938: 30-32).

³³ Väga põhjaliku ülevaate varase rooma värssi hiaatusest esitab Cesare Questa (1967: 86-97).

4. Trohheiliste värsimõõtude päritolu ja meetriline struktuur

4.1. Trohheiliste värsimõõtude päritolu

Trohheilised värsid arenesid välja joonia kvantiteerivas meetrikas, mis kujunes kreeka luules 8.-7. sajandiks aiolia ja dooria traditsiooni kõrval (West 1982: 29). Trohheilises värsimõõdus moodustavad *metroni* e dipoodi kaks värsijalga, nagu ka nt jambilises või anapestilises mõõdus, ning vastavalt *metronite* arvule sai värsimõõdt täpsema nimetuse, nagu nt dimeeter, trimeeter, tetrameeter (West 1982: 5-6). Värsi ülesehitus on seega κατὰ μέτρον värss, milles värsijalgade arv on fikseeritud, aga silpide arv muutuv.

Meetriliste positsioonide täitmiseks kasutati kolme võimalust pikk (q), lühike (w) või *anceps*-silp X (u)³⁴. Daktüülilistes mõõdudes võib *biceps*-positsioonis olla kontraktsioon (y) ja jambilis-trohheilistes võib *princeps* resolveeruda kaheks lühikeseks (West 1982: 35). Lisandub kolmevariantne võimalus, kus võivad esineda lühike silp, selle asemel pikk silp või viimase asemel kaks lühikest (b e i), viimane on eriti oluline ladina kõnelemisvärssides (Gasparov 1989: 65-66).

Joonia värssi, mille peamised avaldumisvormid on stihhilised daktüüline heksameeter, jambiline trimeeter ja trohheiline tetrameeter, iseloomustab suurem rütmi reguleeritus (West 1982: 35).

'Trohheuse' (pikk, lühike q w) etümoloogia taandub sõnale τρέχειν (jooksma), mida seostatakse tõtliku kiire kõnega — viimane oli tavaline eriti kreeka draama osades (Crusius 1961: 33).

Katalektilist trohheilist tetrameetrit kasutatakse erinevate teemade puhul, nii tõsise poliitilise luule kui ka pilkavate värsside mõõduna (West 1982: 39). Trohheilist

³⁴ *Anceps*-silbi puhul on tegemist silbiga, mida võib paigutada nii pikka kui ka lühikest silpi eeldavasse positsiooni. *Anceps*-positsioon tähistab meetrilist positsiooni, milles võib esineda suvaline silp.

tetrameetrit ja jambilist trimeetrit kasutasid kreeka arhailise ajastu poeedid Archilochos, Solon, Demodokos, Anakreon, Xenophanes, Timokreon, Euenos (West 1974: 10).³⁵ Archilochose raamatus Ἀρχιλόχου Ἶαμβοί leidub trohheilises tetrameetris kirjutatud värsse; seda värsimõõtu kasutas ta peamiselt avalikke ühiskondlikke sündmusi kommenteerides (West 1974: 25, 32)³⁶. Kreeka varaste jambograafide ja veelgi rohkem tragöödiakirjanike tetrameetris võib toimuda resolutsioone tugevates värsipositsioonides, mille kohta esitab Marjolein van Raalte (van Raalte 1986: 324) järgmise skeemi:

twta, twta, twta, twq□.

Komöödia tetrameetris võib resolutsioon esineda ka nõrgas värsipositsioonis, kuigi seda vaid väga harva, Marjolein van Raalte on esitanud järgmise skeemi:

twta, twti, toti, twq□.

Libatsioonidel, pidulikel sündmustel või jumalate poole pöördumisel kasutati spondeuseid, jambe, trohheuseid ja peoone, mille tavapärased pikkused olid venitatud pikemaks, küll aga oli säilitatud silpide omavaheline suhe, nii peetakse sellise trohheuse (τροχαῖος σημαντός) loojaks Terpandrost (West 1982: 56).

Kreeka entsüklopeedia *Suda* omistab tetrameetri loomise Ateena draamakirjanikule Phrynichosele (*floruit* 510-476 e.Kr.), mis ei ole aga kinnitust leidnud teistest allikatest. Viienda sajandi esimesest poolest Sitsiilias on teada Epicharmose töid, kus on kasutatud trohheilist tetrameetrit (West 1974: 34).

Draama puhul võib täheldada teksti edastamiseks kolme võimalust: retsiteerimine ilma muusikata (παρακαταλογία), retsiteerimine muusikaga ja laulmine (West 1982: 77). Kõige tavalisemad retsiteerimise värsimõõdud olid jambiline trimeeter ja katalektiline trohheiline tetrameeter (*ibid.*: 78). Draama kõnelemisvärsside struktuur näidendis võis olla kõneleja vahetumisega värsist värssi või üle kahe värssi, mida nimetatakse vastavalt στιχομυθία ja διστιχομυθία ning kolmanda võimalusena segatüüp (Korzeniewski 1989: 71).

³⁵ Vt ka nt Schadewaldt 1989.

³⁶ Archilochose fr 88-95, 97-99, 101-102, 105-108, 114, 115, 122, 219, 227-230, 291-292 (West 1974: 25,32).

Aristoteles mainib trohheilist tetrameetrit nii oma "Poeetikas" (*Poet.* 4, 1449a 21, 22)³⁷:

τό τε μέτρον ἐκ τετραμέτρου ἱαμβεῖον ἐγένετο.

τὸ μὲν γὰρ πρῶτον τετραμέτρῳ ἐχρῶντο διὰ τὸ σατυρικὴν

καὶ ὀρχηστικωτέραν εἶναι τὴν ποίησιν

kui ka "Retoorikas" (*Rhet.* 3, 1, 1404a 30; 3, 8, 1408b 36), märkides, et trohheus, mis oli värsimõõduna kiire ja kohane tantsulisemale naljaka sõnavaraga luulele, lakkab domineerimast, andes teed jambile. Eelnevast võib teha järelduse, et esimesena kasutati dialoogivärssides just trohheilist rütm.

Platon räägib rütmist oma "Riigis", meenutades Periklese õpetaja Damoni sõnu (*Resp.* 400b 8):³⁸

καί, ὥς ἐγὼ

οἶμαι, ἱαμβὸν καὶ τιν' ἄλλον τροχαῖον ὠνόμαζε, μήκη δὲ καὶ

βραχύτητας προσῆπτε.

Ladina trohheiline septenaar on olnud tähtsal kohal rahvakeeles, nii mõistatustes, pilkelugudes kui ka laste- ja sõdurilauludes³⁹ (Beare 1957: 138-139, Fraenkel 1927: 362-364).

Kõrvuti trohheilise septenaari neljanda jala peatsesuuriga esinevad sageli koos pausid peale kolmandat, neljandat, üheteistkümnendat ja kaheteistkümnendat positsiooni,

³⁷ 'Värsimõõt aga muutus tetrameetrist jambiliseks. Nimelt kasutati alguses tetrameetrit, sest luule oli saatürlik ja tantsulisem.' (Tlk. Jaan Unt; Unt 1982)

³⁸ Arvan, et ta rääkis jambist ja mingist teisest värsijalast, trohheusest, ja et ta sobitas kokku pika ja lühikese silbi (autori tõlge).

³⁹ (a) Suetonius *Caes.* 51

Urbani, seruat(e) uxores: moechum calu(um) adducimus.

(b) Sacerdos, *Gramm. Lat.* VI 461.28

Postquam Crassus carbo factus, Carbo crassus factus est

(c) Suetonius, *Caes.* 49.4

Ecce Caesar nunc triumphat, qui subegit Gallias

Nicomedes non triumphat qui subegit Caesarem

(d) Velleius 2.67.4

De Germanis non de Gallis duo triumphant consules

(e) Suetonius, *Calig.* 6.1

Salva Roma salva patria, salvus est Germanicus

(f) Porphyrius ad Hor. *Ep.* 1.1.62

Rex erit qui recte faciet, qui non faciet non erit

(g) Petronius 58.8

Qui de nobis longe venio, late venio? Solve me.

moodustades struktuuri, mis võib olla on andnud aluse nimetada tekkinud värssi *versus quadratus* (Drexler 1987: 34-35, Fraenkel 1927: 362-364). Rooma draama trohheiline septenaar pakub häid näiteid kergesti meeldejäävate dipoodilise ülesehitusega värsiridade näol, nt Plautuse *Pseudolus* 695:

scis amorem, scis laborem, scis egestatem meam,

Pseudolus 683:

stulti hau scimus, frustra ut simus, quom quid cupienter dari,

Pseudolus 686:

in labore atque in dolore, ut mors obrepat interim,

Men. 1015:

vos scelesti, vos rapaces, vos praedones. periimus,

Rudens 582:

tu vel suda vel peri algu vel tu aegrota vel vale

Rudens 1276:

censeo. post eius matrem? censeo. quid postea?

või Terentiusse *Haut.* 322:

vis amare, vis potiri, vis quod des illi effici.

4.2. Trohheiliste värsimõõtude meetriline struktuur

Trohheilise septenaari nimetus viitaks justkui seitsmejalalisele meetrumile, tegelikkuses on see kaheksajalaline värsimõõt, mille viimane värsijalg on katalektiline. Kui võrrelda trohheilist septenaari⁴⁰ jambilise senaariga⁴¹, siis esmapilgul on ainuke erinevus, et septenaari alguses on kolm lisapositsiooni.⁴² Meetriline struktuur põhineb

⁴⁰ Vt ka Josephus Kanz, *De tetrametro trochaico*, Diss Giessen, Darmstadt 1913.

⁴¹ Antiikmeetrika käsitlustes on tavaks rooma autorite puhul rääkida jambilisest trimeetrist jambilise senaari nime all (nimetus on tekkinud jambilise senaari teatud lahknevuste tõttu, võrreldes kreeka jambilise trimeetriga (dipoodilisuse erinevus, sõnapiiride asetus jms). Käesoleva töö osades, kus võrreldakse trohheilist septenaari jambilise senaariga olen jätnud uurimuse läbiviija poolt eelistatud nimetuse (jambiline trimeeter või jambiline senaar) muutmata.

⁴² Gratwick (1993: 43) esitab järgmise skeemi:

q x q x () q x q x q w q □ senaar

q x q x q x q x () q x q x q w q □ septenaar

pikkade ja lühikeste silpide vaheldumisel üle positsiooni, tekitades väikseimaks rütmiliseks üksuseks värsijala.

Seoses võimalusega pikka silpi resolveerida kaheks lühikeseks on silpide arv värsist värssi muutuv. Teoreetiliselt võib trohheilise septenaari puhul rääkida väga suurest silpide arvust värsireas, mida tekitab mitme resolutsiooni esinemine, nii võib värsirea silpide arv kõikuda 15-28 silbi piirides.

Trohheilises septenaaris võib olla kahesilbilisi (trohheus, spondeus), kolmesilbilisi (daktül, anapest, tribrah), kuid resolutsioonide tulemusena ka neljasilbilisi värsijalgu (prokeleusmaatik).

Andrew M. Devine ja Laurence D. Stephens (Devine & Stephens 1994: 98-99, 141) märgivad, et jambilises ja trohheilises rütmis ei ole aja vastavussuhe värsijala tugevate ja nõrkade elementide vahel ühesugune, tugev element on ajalise kestuse poolest pigem võrdne nõrga elemendiga trohheilises rütmis kui jambilises.

Varases ladina kõnelemisvärssis ei ole süllaabikareeglid nii ranged kui kreeka kõnelemisvärssides. Kreeka trohheilistes värsimõõtudes peab olema igas dipoodis kahest nõrgast positsioonist vähemalt üks täidetud nõrga silbiga, skeemina **qwqu** (West 1982: 41-42).

Kreeka trohheilise tetrameetri puhul võib rääkida suhteliselt tugevast fikseeritud tsesuurist peale kaheksandat positsiooni e neljandat värsijalga. Marjolein van Raalte andmete⁴³ põhjal u 90% Marjolein van Raalte uuritud värssidest: **qwqx**, **qwqx**, **qwqx**, **qwq** (van Raalte 1986: 336). Plautuse trohheuse esimene positsioon on kohustuslikult täidetud pika või kahe lühikese silbiga ja teine (nõrk) positsioon on valikuline. Hilisem trohheiline septenaar on väga varieeruv, mis seab raskused värsimõõdu skemaatilisele kujutamisele.

Kreeka draamaga võrreldes saab Plautuse värsirida tänu alternatiivsetele võimalustele lugeda kolmel neljal erineval viisil (nt *rēi*, *rēi*, täielik elisioon, hiaatus), lisaks veel *syllaba anceps* ja jambiline lühenemine (Sedgwick 1948: 173). Kreeka trohheilised tetrameetrid kaovad kirjandustraditsioonist hellenismiajastul, v.a

⁴³ Autoriteks Archilochos, Aischylos, Sophokles, Euripides, Aristophanes, Menandros.

gnoomilisest kirjandusest (Epicharmos), paarilt inskripsioonilt ja Ateena sildadelt (γεφυρισμός) (West 1982: 160).

19. sajandi teadlased kujutavad katalektilist trohheilist tetrameetrit järgmiselt (Rossbach, Westphal 1856: 144):

□□□□□□□□wqa □wqa □ □wqa □wu

Friedrich Crusius on koostanud ladina trohheilise septenaari skeemi samasugustel põhimõtetel kui teised uurijad, kuid märgib ka vārsirea rõhulised positsioonid (Crusius 1961: 72):

□□□□

Cesare Questal on trohheilise septenaari skeem esitatud kujul

qx qx qx qa | qxqxqw a,

kus on märgitud dierees peale kaheksandat positsiooni, mis on indiferentne; skeemil leiab kajastamist ka viimases positsioonis asuv *anceps*-silp (Questa 1967: 178).

Martin L. West esitab arhailise ajastu poetide värsside põhjal järgmise katalektilise trohheilise tetrameetri skeemi, milles on märgitud mõttepausiga ridade osakaal (West 1982: 40-41):⁴⁴

3	17	9	5	23	2	49

twtxtwtx | twtxqwq U

Dietmar Korzeniewski on koostanud kreeka tragöödia tetrameetri skeemi (Korzeniewski 1989: 65, 188):

qw| q| x q| w| qx| qw| q| x qwqU

Adrian S. Gratwick (1993) eelistab trohheilise septenaari alfabeetilist skeemi, kus positsioonid *B* ja *D* on *longa* ning *A* ja *C* on *ancipitia*, milledest vārsirea viimane on määratletud lühikesena (*c*):

B C D A B C D A (/) B C D A B c D /

⁴⁴ Vt ka William Sidney Alleni trohheilise tetrameetri skeemi (Allen 1973: 314).

Ladinakeelset trohheilist septenaari esineb Euroopa kirjanduses ka hiljem, nt iiri-ladina hümnid, kuid siis juba märgatavate erinevustega reeglitest, mis iseloomustavad rooma trohheilist septenaari (Beare 1957: 271).⁴⁵

Eri keelte trohheilisi rütme tänapäeval on uurinud põhjalikult Ilse Lehist, kes on jõudnud järeldusele, et trohheiline mõõt ilmneb eri keeltes erineval moel, selle realiseerimise viis sõltub keele prosoodilisest struktuurist (Lehist 2000: 107).

⁴⁵ Varastes ladina kristlikes hümnides (nt 4. sajandil *Poitiers'i Hilary*) on kasutatud rooma trohheilise septenaari rütmi (Beare 1957: 225). Venantius Fortunatuselt (c.540-600) on teada nn sõdurilaulude värsimõddus kirjutatud hümn ja Herimannus Contractuselt (1013-1054) pärineb järgmine trohheilises septenaaris nii kvantitatiivseid kui ka rütmilisi printsiipe arvestav värss: *musa mi dilecta, surge, dulce quiddam concine;/ carmen, oro, pange metro seu canore rithmico* (*ibid.*: 262, 281).

5. Trohheiline septenaar

5.1. Ladina trohheiline septenaar

Trohheilises septenaaris kirjutatud luule kuulub struktuurilt stihhiliste (κατὰ στίχον) e sama meetrilise struktuuri kaupa liikuvaks luuleks. Esituslaadi järgi võib nimetada seda kõnelemis- e dialoogivärsiks.⁴⁶

Peamised reeglid, mis iseloomustavad ladina trohheilist septenaari, on järgmised:

(a) Prokeleusmaatik esineb väga harva trohheilises värsimõõdus, samal ajal kui tribrahh või daktüüline värsijalg, millele järgneb anapest, on trohheilises mõõdus tavaline. Niisiis, resolveerunud *anceps* eelneb vabalt, aga järgneb väga harva resolveerunud silbijadale (Raven 1965: 45, 75-83).

(b) On märgata tugevat kalduvust sõnarõhu kokkulangemisele resolveerunud pika elemendi esimese silbiga, samas välditakse rõhu langemist eelnevale või järgnevale silbile, millega seostub ka resolveerunud elemendis sõnapiiri vältimine (*ibid.*).

(c) Sõnapiir ei tohiks olla kahe lühikese resolveerunud silbi vahel, nt Plautuse *Bacchides* 70:

pró gǎlēá scǎphūm, pro insigni sit corolla plectilis

ning sõnapiir ei tohiks olla pärast kahte lühikest silpi, kui resolutsioon esineb kahe silbilisest sõnast pikemas sõnas, nt *Poenulus* 286:

nōn ēnīm potis est quaestus fieri ni sumptūs sēqitur, scio

(Questa 1967: 125, 129).

(d) Meyeri seadus ütleb, et kui mitmesilbiline sõna lõpeb tugevas positsioonis, mis on täidetud pika silbiga, siis talle eelnev positsioon on täidetud ühemooraliselt.⁴⁷ Ceccarelli (Ceccarelli 1988: 7-11), kes on pühendanud Meyeri seaduse uurimisele Plautuse ja Terentiuse loomingus põhjaliku uurimuse, ütleb, et antud seadus keelab

⁴⁶ Vt Korzeniewski 1968, West 1982. Kõige varajasem luuletuste liigitus pärineb Hephaistionilt teoses Περί ποιημάτων.

⁴⁷ Vt Gratwick 1993, Ceccarelli 1988, Questa 1967.

mitmesilbilise sõna lõppemise trohheilise septenaari puhul pärast esimest positsiooni, kui sellele eelnev positsioon on täidetud pika või kahe lühikese silbiga $\tilde$.

(e) Kui *anceps*’is toimub pika silbi asendamine kahe lühikesega, kehtib nn ‘lõhestatud anapesti seadus’, mille kohaselt kumbki nendest silpidest ei tohi olla sõna viimane silp (erandiks on juhud, kui *anceps* on täidetud pürrihhiliste e kahest lühikesest silbist koosneva sõnaga või kui tegemist on süntaktiliselt tihedalt seotud sõnapaariga (Raven 1965: 57).

(f) Spondeused esinevad sageli kõikides värsijalgades peale seitsmenda jala.

(g) Kuues värsijalg ei ole tavaliselt nn ‘puhas trohheus.’

(h) Diereesi tavalisim asupaik on pärast neljandat värsijalga⁴⁸. See jaotab värsi kaheks poolvärsiks. Samas esineb Terentiusel hulk ridu, kus see puudub üldse või ei saa seda nimetada tõeliseks diereesiks (Laidlaw 1938: 109). Lisaks kõige sagedamini esinevale diereesile pärast neljandat värsijalga esineb tsesuur pärast seitsmendat või kümnendat elementi (Boldrini 1999: 115). Tsesuurile kuuenda jala sees eelneb harva spondeiline või anapestiline sõna; jambiline sõna ei lõpe tavaliselt seitsmenda jala tugevas positsioonis (Raven 1965: 45-46).

5.2. Varase komöödia trohheiline septenaar

Trohheiline septenaar on võrreldes teiste kreeklastelt üle võetud värsimõõtudega kõige paremini ladina keelde mugandatud värsimõõt, nt Plautus on oma loomingus kasutanud kõige rohkem just seda värsimõõtu (Harsh 1949: 63).⁴⁹ Trohheilise septenaari kasutamine oli suures soosingus rahvaluules, samuti oli see sõdurilaulude värsimõõduks (Beare 1957: 181). Eriti populaarne oli värsimõõt triumfidel (Lindsay 1922: 284). On leitud erineva sisuga inskripsioone (nt kaupmeeste palved kasu saamiseks, epikuurlikud

⁴⁸ Plautus, *Curculio* r 567: *Priu’ quam te huic meae macherae || obicio, mastigia*; *Poenulus* 872: *nolito edepol deuellisse: iam his duobus mensibus*. Trohheilise septenaari puhul on mõistete ‘tsesuur’ (ladina *caesura*, kreeka *τομή*) ja ‘dierees’ kasutamise kohta erinevaid arvamusi, sõltuvalt koolkonnast ja harjumusest. Diereesist räägitakse, kui sõnapiir langeb värsijalapiiriga kokku, jagades värsi kaheks võrdseks osaks. Trohheilise septenaari puhul ei jagune värs diereesi abil kaheks võrdseks osaks, kuna trohheilise värsi teine pool on katalektiline. Oma analüüsi jooksul olen kasutanud mõistet sõnapiir ning alles saadud tulemuste põhjal määratlenud asukohad värsis, kus võib rääkida peamis(t)est tsesuuri(de)st.

⁴⁹ Goetz-Schoelli väljaande *Conspectus Metrorum* järgi on Plautusel 8832 trohheilist septenaari ja 8253 senaari.

mõttekatked, armastajate töötused vms), mis on kirjutatud trohheilises septenaaris (Beare 1957: 181). Niisiis võisid trohheilised vormid rahva hulgas levinud olla, mistõttu oldi selle mõõduga juba varem kohanenud.

Ladina keele prosoodiline süsteem loob eelduse erinevate värsisüsteemide tekkeks. Dialoogivärssides on tähtsal kohal sõnarõhk, kvantiteet ja süllaabika. Niisiis on trohheilise septenaari ülesehitusel jälgitav kõigi kolme põhimõtte rakendamist. Alfabeetilise skeemina võib trohheilise septenaari kohta esitada järgmise mudeli, kus & tähistab meetrilist piiri ja tähed erinevaid meetrilisi positsioone⁵⁰:

&&A₁B₁&A₂B₂&A₃B₃&A₄B₄&A₅B₅&A₆B₆&A₇B₇&A₈&&

Peamisteks erinevusteks kreeka trohheilise tetrameetriga võrreldes võib pidada kvantitatiivsete opositsioonide nõrgenemist – lühikese silbi asendamist pikaga tuleb ette kõikides värsijalgades peale seitsmenda jala ja aktsendilise printsiibi lisandumist kvantiteerivale ja süllaabilisele põhimõttele.

Meetrilise struktuuri realiseerumisel kehtivad järgmised seaduspärasused.

I Kvantiteerivad seadused: 1) positsioonile A võib vastata üks pikk silp või kaks lühikest ($A \rightarrow q$; $A \rightarrow ww$); 2) positsioonile B võib vastata üks pikk silp, üks lühike silp või kaks lühikest ($B \rightarrow u$; $B \rightarrow ww$).

II Süllaabilised seadused: 1) positsioonile A vastab üks silp, mis võib asenduda kahe silbiga, kuid seda üldjuhul siis, kui positsioonile B vastab üks silp ($A \rightarrow X$; $B=X \rightarrow A=XX$); 2) positsioonile B vastab üks silp, mis võib asenduda kahe silbiga, kuid seda üldjuhul siis, kui positsioonile A vastab üks silp ($B \rightarrow X$; $A=X \rightarrow B=XX$).

Esineda võib ilma ühegi resolutsioonita värsijalgu (nt Plautuse *Men.* 800, 1029, 1045) või siis värsijalgu, milles on toimunud kõik võimalikud resolutsioonivõimalused (*Men.* 1014).

Kui kreeka katalektilises trohheilises tetrameetris ei esine prokeleusmaatikut, siis Plautusel võivad kõrvuti sattuda ka kaks prokeleusmaatikut, kuid siinkohal ei saa siiski rääkida seaduspärasustest vaid pigem üksikjuhtudest, nt *Men.* 1069

⁵⁰ Lähtutud on Mihhail Lotmani alfabeetilisest kahe sümbolilise tähistusega meetrilise süsteemi märgistusest (MS²), vt pikemalt Mihhail Lotman 1998: 1860-1861.

(wwq qw qq qw ww ww ww ww qw q):

Siculus sum, Syracusanus... Men. Ea domus, ea patria est mihi!

Prokeleusmaatikule võib järgneda tribrahh, nt Plautuse *Truculentus* 883:

numquid vis? Ph. fac valeas. D. operae ubi mihi erit, ad te venero,

või Plautuse *Trinummus* 934:

eho an etiam Arabiast in Ponto? S. est: non illa ubi tus gignitur.

Sellised kombinatsioonid on harvaesinevad, kuid rütmi seisukohalt täiesti aktsepteeritavad. Käesoleva töö jaoks analüüsitud materjalis Terentiusel prokeleusmaatikut ei esine.

III Aktsendilised seadused: 1) positsioonides A_1 , A_3 , A_4 ja A_5 domineerivad rõhulised silbid ($A \rightarrow \acute{x}$); 2) positsioonidele B_1 , B_2 , B_3 , B_4 ja B_5 langevad üldjuhul rõhutud silbid; 3) resolveerunud värsijalas langeb rõhk tavaliselt tugeva positsiooni esimesele silbile ($A \rightarrow \acute{xx}$). Seega on resolveerunud värsijalgade struktuur tavaliselt $\acute{xxx}$, nt Plautuse *Men.* 1082:

nam nisi me animus fallit hi sunt gemini germani duo.

Teatud juhtudel, kui tugev positsioon on täidetud rõhulise silbiga, võib teiste selle jala silpide kvantiteet kaotada oma tähtsuse.

Trohheilise septenaari peatsesuur on pärast neljandat värsijalga, veel võib märgata nn hilinevad e edasiviidud tsesuuri olemasolu, mis asub pärast kümnendat positsiooni e peale viiendat värsijalga.

Varase komöödia trohheiline septenaar on realisatsioonide osas väga vaba, kuid on samas säilitanud süvastruktuurilt läheduse oma kreeka eeskuju katalektilise trohheilise tetrameetriga.

Käesolevas töös püütakse kirjeldada statistiliselt varase komöödia trohheilise septenaari süvastruktuuri avaldumise tagajärgi (pindstruktuure).

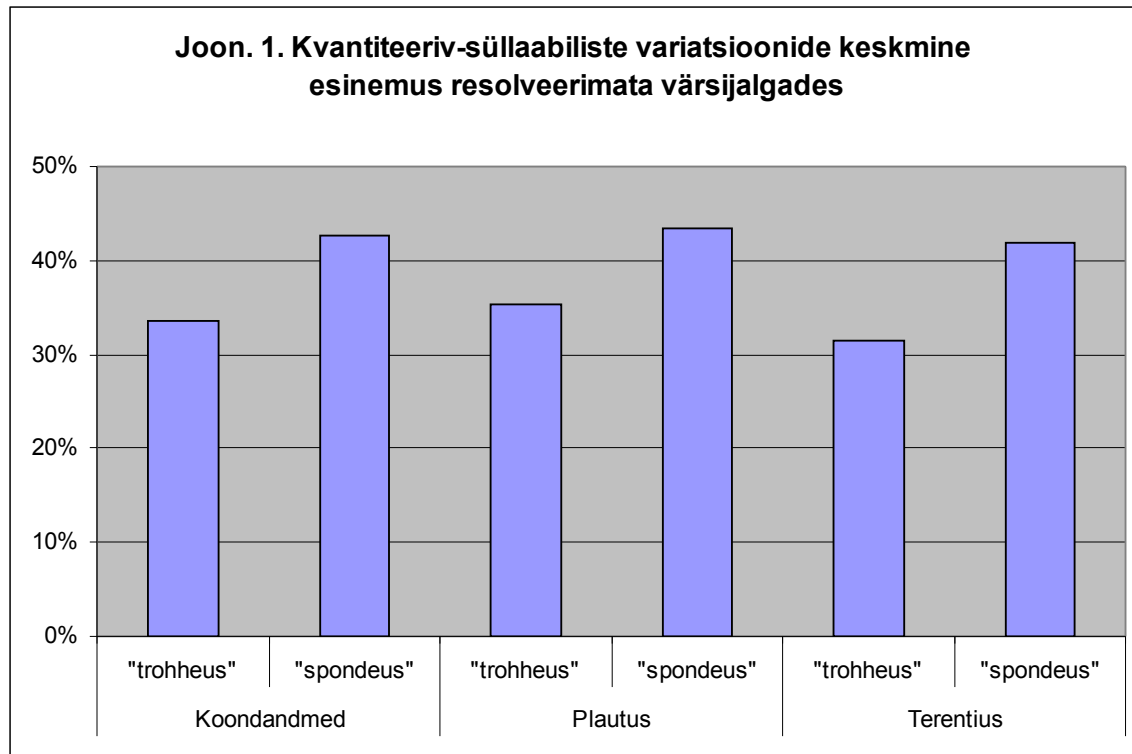
6. Varase komöödia trohheilise septenaari rütmiline analüüs

6.1. Kvantiteeriv-süllaabilised variatsioonid

Trohheilise septenaari rütmilise analüüsi esimeses järgus vaadeldakse statistilisi seaduspärasusi, mis on iseloomulikud värsirea kvantitatiivsele ülesehitusele. Esmalt kirjeldatakse resolveerimata värsijalgade ülesehitust, seejärel resolveeritud värsijalgade esinemist dipoodi ja värsijala tasandil ja kolmandaks värsirea rütmivorme. Plautus ja Terentius on kogu läbi analüüsi ilmnenud näitajate poolest üksteisele väga lähedased. Iga konkreetse ilmingu juures on küll väikseid erinevusi, mis leiavad edaspidi äramärkimist. Tabelites 1 ja 23 (vt Lisa) ning joonisel 1 on esitatud andmed resolveerimata värsijalgade kohta (suhtarvud on arvestatud analüüsitud värsside koguarvust). Joonisel 1 kajastatakse spondeuste ja trohheuste keskmist jaotumist resolveerimata värsijalgades.

Tabel 1. Resolveerimata värsijalad %%

		I	II	III	IV	V	VI	VII
Komöödia	Ik	26,0%	23,7%	35,5%	15,9%	29,8%	7,2%	96,6%
	II	31,7%	51,3%	43,6%	64,1%	41,6%	66,2%	0,0%
Plautus	Ik	29,3%	23,8%	39,9%	16,8%	31,6%	8,6%	97,2%
	II	29,5%	54,1%	42,9%	67,1%	41,4%	68,4%	0,0%
Terentius	Ik	22,2%	23,6%	30,4%	14,8%	27,8%	5,6%	95,9%
	II	34,2%	48,0%	44,5%	60,7%	41,7%	63,6%	0,0%

Komöödia koondandmetest on näha, et resolveerimata värsijalgadest on ülekaalus spondeilised värsijalad, nt Terentiuse *Adelph.* 560-561:

*quam ob rem? Me impulsore hanc emptam esse ait. Non tu eum rus hinc modo
produxeris aibas? Factum: uerum venit post insaniens:*

Puhast trohheust esineb teiste värsijalgadega võrreldes trohheilise septenaari kolmandas, viiendas, aga ka esimeses värsijalas, mis näivad vastanduvat neile järgnevatele spondeustele. Kõige kõrgem spondeiliste värsijalgade esinemissagedus on neljandas ja kuuendas jalas, viimane sisaldab ka kõige vähem lühikesi silpe e teisiti öeldes — puhast trohheust esineb kuuendas jalas harva.

Nt Plautus *Amph.* 263:

attat, illic huc iturust. ibo ego illic obuam,

Plautus *Amph.* 309:

quis homo? quisquis homo huc profecto uenerit, pugnos edet.

Plautus *Men.* 158:

concede huc a foribus. fiat. etiam concede huc. licet.

Terentius *Adelph.* 204:

uendidissee me; de argento- somnium: mox cras redi.

Pikkade silpide suur proportsioon *anceps*-positsioonidel neljandas ja kuuendas jalas võib olla seotud peamise sõnapiiri tugevdamisega pärast neljandat värsijalga ja dipoodi piiri tugevdamisega kuuendas jalas, arvestades, et tugevdajana on kõige mõjuvam just *longum*.

Seitsmendas jalas pikki silpe välditakse ja resolutsioon toimub väga harva, jäädes 3-4% piirimaile. Nõnda võib seitsmenda jala silmapaistvalt jäika meetrilist pilti pidada üheks faktoriks, mis organiseerib värsirida kui tervikut. Meetrilised konstandid värsi lõpus on üks värsipiiri markeerivatest võimalustest, selline rütmiline nähtus on omane enamikule indoeuroopa värssidele.

Trohheilise septenaari kaheksas värsijalg on katalektiline, koosnedes tavaliselt ühest pikast silbist, kuid siin võib esineda ka üks lühike silp, nt Plautuse *Men.* 963-965:

quid ego nunc faciam? domum ire coepio, uxor non sinit;

huc autem nemo intro mittit. nimis prouentum est nequiter.

hic ergo usque: ad noctem saltem credo intromittar domum.

Pikki silpe esines kaheksandas jalas kogu valimis 91,7% ja lühikesi 8,3%; Plautusel vastavalt 90,1% ja 9,9% ning Terentiusel 93,5% ja 6,5%). Selline tulemus lubab rääkida reeglist, mille kohaselt on kaheksandas jalas tavaliselt pikk silp, kuid lubatud on ka lühike silp.⁵¹

Plautuse ja Terentiusel kvantitatiivsestest eelistustest võiks välja lugeda kalduvust rütmilise grupeerimise suunas dipoodilisel tasandil: nii esineb teise silbi täitmist lühikese silbiga rohkem esimeses, kolmandas, viiendas ja seitsmendas jalas ning pikka silpi sel positsioonil esineb kõige rohkem teises, neljandas ja kuuendas värsijalas

⁵¹ Statistilise iseloomuga kindlatest reeglitest võiks rääkida seaduspärasuste korral, mis avalduvad enam kui 90% värssidest.

(qwqqqwqqqwqqwu), nt Plautuse järgnevad värsiread *Men.* 397, 414, 607, 823, 859, 1158)⁵²:

facta quae sunt? Men. dic quid est id quod negem, quod fecerim.

hercle opinor, pernegari non potest. Mes. ne feceris:

Ma. aufer hinc palpationes. Pen. perge tu. Men. Quid tu mihi

quid tu ais? num hinc exmigrastis? Ma. quem in locum aut quam ob rem obsecro osse fini dedolabo assulatim uiscera.

uenibunt serui supellex, fundi et aedes, omnia.

Meenutades kreeka komöödia katalektilise trohheilise tetrameetri skeemi, kus on kolm *anceps*-positsiooni (värsi aktiivselt varieeruv esimeses neljas värsijalas), siis võib Marjolein van Raalte analüüsi⁵³ põhjal öelda, et rohkem kui pooled on pikad silbid ja resolutsioon esines vaid üliharva (ja ainult komöödias). Ta analüüsis Aristophanese (300 värssi) ja Menandrose (319 värssi) *anceps*-positsioone (4., 8. ja 12. element) ning sai järgmised tulemused:

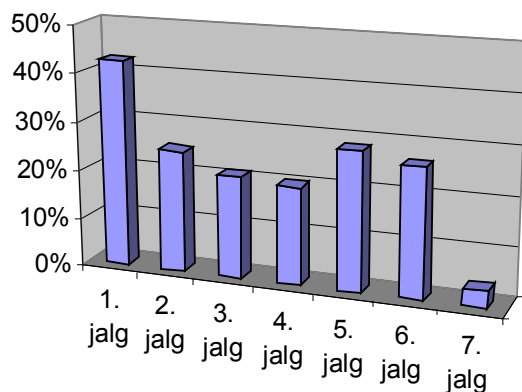
	--	- U	UU
Aristophanes	65,1%	34,9%	—
Menandros	61,4%	38,5%	0,1%

Rooma komöödia rütmiline vabadus võimaldab värsijalgades rohkesti resolutsioone. Huvitav on jälgida, millistesse kohtadesse need kalduvad kuhjuma ning milliseid sekundaarse rütmi mudelid seeläbi moodustuvad. Järgnevatel joonistel 2-4 ja tabelites 2-4 on esitatud ülevaate resolutsioonide esinemisest (vt ka tab 24-26 Lisast).

⁵² Lühend *Men.* on nimest *Menaechmus*, *Mes.* nimest *Messenio*, *Ma.* tähendab *Matrona* ja lühend *Pen.* on nimest *Peniculus*.

⁵³ Vt Marjolein van Raalte 1986: 312-393.

Joon. 2. Resolutsioonide esinemine komöödia trohheilises septenaaris

Tabel 2. Resolutsioonide esinemine komöödia trohheilises septenaaris

	1. jalg	2. jalg	3. jalg	4. jalg	5. jalg	6. jalg	7. jalg
	42,4%	25,0%	20,9%	20,0%	28,6%	26,6%	3,4%

Positsioonide tasandil on näha, et resolutsioonide esinemine toimub suuremal või vähemal määral kõikides positsioonides peale seitsmenda jala teise positsiooni, kus resolutsioone ei toimu. Samuti jääb sama jala esimeses positsioonis mõlemal autoril resolutsioonide arv ülimadalaks, kuigi ei ole välistatud. Nt Plautuse *Men.* 143:

dic mihi, enumquam tu vidisti tabulam pictam in pariete.

Mingil määral on kalduvus resolveeruda rohkem A positsioonidel (vastavalt A₁, A₅, A₆), eriti võib seda märgata, võrreldes viienda jala A ja B positsiooni, nt Plautus *Men.* 150:

perge perge. Pen. non pergo hercle, nisi scio qua gratia.

Selle tendentsi juured võivad olla kreeka komöödia trohheilises tetrameetris (vrd Marjolein van Raalte läbi viidud analüüsi resolutsioonide paiknemise suhtes; van Raalte

1986: 330). Madal resolutsioonide arv on neljanda jala esimeses ja eriti teises positsioonis, sama võib öelda ka kolmanda jala positsioonide kohta, kusjuures samamoodi on esimene (A_3) positsioon rohkem aldis resolutsioonile kui teine (B_3) positsioon. Kui vaadelda viienda jala esimest positsiooni (A_5), siis võib märgata, et eelneva positsiooni pika silbiga täitmise korral on resolutsioonide arv siin suurem.

Resolutsiooniderohke on värsi algus. Värsijalgade tasandil on näha, et neljas värsijalg eristub teistest värsijalgadest (v.a seitsmendast jalast, mis käitub klausli lõpule omaselt) madalaima resolutsioonide arvuga. Põhjuseks võib taas olla poolvärsi piir. Viies värsijalg püüab ilmselgelt talle eelnevast jalast eristuda, nii on siin teiseks suurem resolutsioonide arv kogu värsirea lõikes. Omamoodi on tegemist nõ teistkordse värsi algusega ja nii kordab viies värsijalg esimese jala resolutsioonide kõrget esinemust. Seitsmenda ja kuuenda jala vahel toimub sama mudel, mida oli näha neljanda ja viienda jala vahel, kuid vastupidi: seitsmenda jala peaaegu olematule resolutsioonide arvule vastandub suhteliselt resolutsioonialdis kuues värsijalg. Suurim resolutsioonide hulk on esimeses värsijas, millele järgnevas teises jalas võib märgata resolutsioonide esinemise järsku langust, nt Plautuse *Men.* 160:

eu edepol ne tu, ut ego opinor, esses agitator probus.

Ühesugused tendentsid joonistuvad välja nii Plautuse kui ka Terentiuse värsis. Viimase juures on aga näha, et resolutsioonide arv on ühtlaselt kõikides värsijalgades tõusnud (tähelepanuväärselt isegi seitsmendas e eelviimases värsijas) ja kuuendas jalas saavutanud ülekaalu viienda jala ees, nt Terentiuse *Adelph.* 860:

facilitate nihil esse homini melius neque clementia.

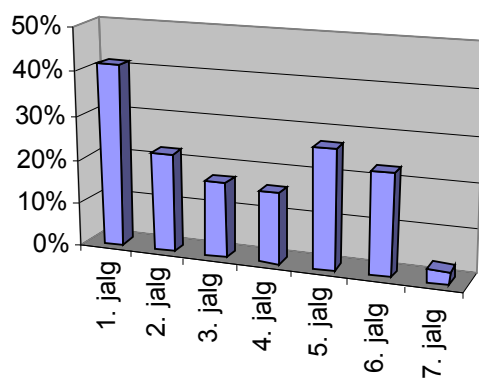
Kui kõrvutada neid andmeid vastavate kreeka komöödia näitajatega, siis suure resolutsioonide arvu poolest on need võrreldavad Menandrose omadega.⁵⁴

Mõnede teadlaste arvates on nt kreeka trohheilises tetrameetris resolutsioonide tõus seotud 'toonimuutusega' (West 1982: 78).⁵⁵

⁵⁴ Kasutatud on Marjolein van Raalte uurimuse tulemusi (1986).

⁵⁵ Vt resolutsioonide võimalikke välismõjutajaid Marjolein van Raalte antud ülevaatest (1986: 325).

Joon. 3. Resolutsioonide esinemine Plautuse trohheilises septenaaris

Tabel 3. Resolutsioonide esinemine Plautuse trohheilises septenaaris

	1. jalg	2. jalg	3. jalg	4. jalg	5. jalg	6. jalg	7. jalg
	41,3%	22,1%	17,2%	16,1%	27,0%	23,0%	2,8%

Plautuse trohheilises septenaaris on enim resolutsioone esimeses, viiendas ja kuuendas vārsijalas. Kõige väiksem esinemissagedus on seitsmendas jalas. Madal resolutsioonide arv on iseloomulik veel neljandale ja kolmandale jalale. Ilmneb üks erinevus Terentiuusest, nimelt edestab Plautusel viies vārsijalg kuuendat resolutsioonide arvu poolest, Terentiusel on aga vastupidi, vt nt Plautus *As.* 280:

erum in obsidione linquet, inimicum animos auxerit.

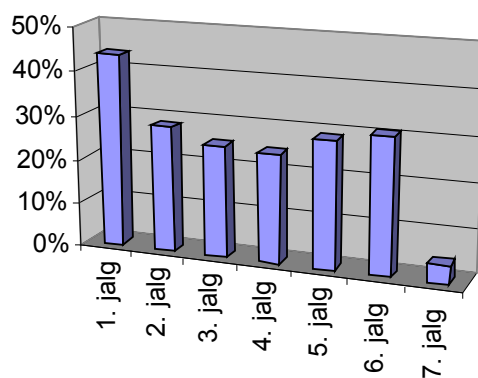
Plautus *Men.* 175:

nunc ad amicam deferetur hanc meretricem Erotium.

Terentius *Haut.* 244:

ego uero audio et nunc demum uiuo et ualeo, Clitipho.

Joon. 4. Resolutsioonide esinemine Terentiuse trohheilises septenaaris

Tabel 4. Resolutsioonide esinemine Terentiuse trohheilises septenaaris

	1. jalg	2. jalg	3. jalg	4. jalg	5. jalg	6. jalg	7. jalg
Terentius	43,6%	28,4%	25,1%	24,5%	28,6%	30,7%	4,1%

Terentiusel esineb kõige rohkem resolutsioone esimeses jalgas, teises jalgas toimub järsk resolutsioonide langus, mis tasakaalustub kolmandas-neljandas jalgas, kusjuures neljas värsijalg on teiste variatsioonidele aldis olevate jalgadega võrreldes kõige madalama resolutsioonide esinemusega. Viiendas värsijalgas, mis alustab poolvärssi, esineb suhteliselt palju resolutsioone, siiski aga mõnevõrra vähem kui kuuendas jalgas.

Analüüsides resolutsioonide esinemust dipoodide kaupa, ilmneb, et mõlemal autoril on ühesugused seaduspärasused: kõige enam resolutsioone tuleb ette esimeses dipoodis, teisele kohale jääb kolmas dipood ja kolmandaks teine dipood (samasugused tendentsid ilmnevad ka Aristophanese trohheilises tetrameetris), nt Terentiuse *Adelph.* 986:

ut id ostenderem, quod te isti facilem et festiuom putant.

Värsi lõpuosa ei ole võimalik dipoodilisse võrdlusesse haarata, kuna viimane kaheksas värsijalg on katalektiline.

Võib tõdeda, et poolvärsside tasandil on märgata teatud paralleelne rütmiline liikumine, kuigi teises värsipooles see katkeb, mida tingib värsimõõdu katalektilisus. Resolveerimata värsijalgade arv tõuseb värsi algusest neljanda jala suunas, katkeb siis ning alustab taas samasugust liikumist, küll mitte päris esimese jala tasemelt. Resolutsioonide arv on mõlema poolvärsi alguses väga kõrge.⁵⁶

Järgnevalt on tabelites 5-7 ja joonisel 5 esitatud resolutsioonide tüübid ja nende jaotumine resolveeritud värsijalgade vahel (suhtarvud on arvestatud resolveeritud värsijalgade arvust), st analüüs näitab variatsioonitüüpide suhet üksteisega ja võimaldab uurida värsijalgade variatiivseid vorme.⁵⁷ Värsijala ehituses saab eristada esimest (tugevat) positsiooni ja teist (nõrka) positsiooni, mida tingib trohheilise jala põhistruktuur. Edasi jälgitakse, kummas positsioonis toimub rohkem resolutsioone, kas tugevas või nõrgas. Võimalikud kujud, mille kolmesilbiline värsijalg vastavate positsioonide resolveerimisel võib võtta, on järgmised: daktül (**qww**), anapest (**wwq**), tribrahh (**www**).

Tabel 5. Resolutsioonide jagunemine komöödias %%

	qww	wwq	www
I	28,2%	39,2%	32,6%
II	37,3%	42,5%	20,2%
III	28,7%	44,6%	26,7%
IV	12,5%	71,0%	16,5%
V	17,6%	52,8%	29,6%
VI	42,7%	47,4%	9,9%
VII	0,0%	0,0%	100,0%

Analüüs näitas, et rooma komöödia trohheilises septenaaris on kõikides jalgades ülekaalus tugeva positsiooni resolutsioon (mis tekitab kõige rohkem just anapestilisi ja tribrahhilisi värsijalgu). Kõige suurem kontrast on neljandas ja viiendas jalas, kus daktüülilise struktuuriga, st nõrga positsiooni resolutsiooniga värsijalg on vaid 12,5% ja 17,6%. Kõige väiksem positsioonide vahelise resolutsioonide arvu erinevus on esimeses

⁵⁶ Marjolein van Raalte tõdes kreeka trohheilises tetrameetris sama seaduspärasust (1986: 327).

⁵⁷ Antud tabelis ei ole kajastatud prokeleusmaatikust, millest esitan eraldi ülevaate.

ja kuuendas jalas (13-15%). Teises ja kolmandas jalas ületab samuti tugeva positsiooni resolveerimine märgatavalt nõrga positsiooni resolveerimist (vastavalt 27% ja 23% võrra).

Tugeva positsiooni resolveerimisel tekkinud vormidest domineerib anapestiline vorm tribrahhilise ees. Esimeses jalas on erinevus võrdlemisi väike (6,6%), teises, kolmandas ja viiendas jalas jääb erinevus paarikümne protsendi ringi, aga neljandas värsijalas on vahe juba väga suur (54,5%), kuuendas väiksem (37,5%).

Tabel 6. Resolutsioonide jagunemine Plautuse trohheilises septenaaris.

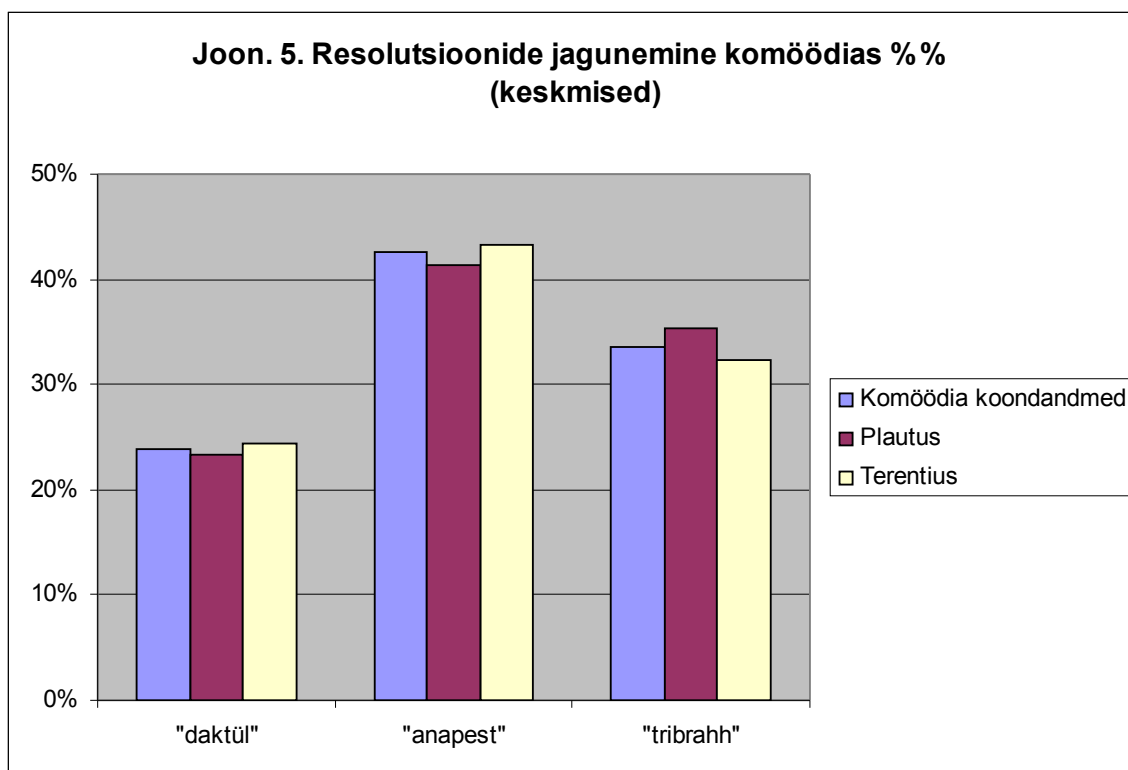
	qww	wwq	www
I	26,0%	38,9%	35,1%
II	40,8%	37,8%	21,4%
III	28,2%	43,1%	28,6%
IV	9,4%	71,3%	19,3%
V	17,3%	52,7%	30,0%
VI	41,4%	46,0%	12,6%
VII	0,0%	0,0%	100,0%

Plautusel domineerib esimeses jalas resolveeritud jala struktuurina anapest, teisel kohal tribrahh ja kolmandal daktül. Teises jalas on peaaegu võrdselt daktüleid ja anapeste ja vähem tribrahhe. Kolmandas jalas esineb enim anapeste ja võrdsel määral daktüleid ja tribrahhe. Neljandas jalas on suures ülekaalus anapestiline struktuur, vähe on daktüilisi värsijalgu, veidi rohkem tribrahhe. Nii lõpeb esimene poolvärss sagedamini pika silbiga. Viiendas jalas on umbes pooled resolveeritud värsijalgadest anapestid ja ülejäänud resolutsioonid jagunevad tribrahhi (30%) ja daktüli (17,3%) vahel. Nii võib esimese poolvärssi viimase ja teise poolvärssi esimese positsiooni vahel märgata teatud kontrasti. Kuuendas jalas on kõige rohkem anapeste, 5% vähem daktüleid ja kõige väiksem tribrahhide arv, võrreldes teiste värsijalgadega. Resolveeritud seitsmenda jala struktuur on tribrahhiline.

Tabel 7. Resolutsioonide jagunemine Terentiuse trohheilises septenaaris

	qww	wwq	www
I	30,6%	39,6%	29,8%
II	34,1%	46,6%	19,3%

III	29,3%	45,5%	25,2%
IV	14,7%	70,6%	14,7%
V	18,2%	52,2%	29,6%
VI	43,5%	48,2%	8,3%
VII	0,0%	0,0%	100,0%

Ka Terentiusel domineerib esimeses jalas resolveeritud jala struktuurina anapest. Teisel ja kolmandal kohal esineb võrdselt tribrahh ja daktül. Teises jalas on kõige rohkem anapeste, järgneb daktüiline värsijalg ja kolmandal kohal tribrahh. Kolmandas jalas

esineb enim anapeste, järgneb daktüiline struktuur ja viimasel kohal esinemissageduselt on tribrahhiline värsijalg, kuigi mitte nii suure omavahelise kontrastiga, nagu oli teises jalas. Neljandas jalas on suures ülekaalus anapestiline struktuur, võrdselt on daktüleid ja tribrahhe. Viendas jalas on umbes pooled resolveeritud värsijalgadest anapestid ja ülejäänud resolutsioonid jagunevad tribrahhi (29,6%) ja daktüli (18,2%) vahel. Kuuendas jalas on kõige rohkem anapeste, veidi vähem daktüleid ja kõige väiksem tribrahhide arv. Resolveeritud seitsmenda jala struktuur on tribrahhiline.

Tabelis 8 on kokkuvõtvalt esitatud andmed kogu komöödia resolutsioonide jagunemise kohta (suhtarvud on arvestatud analüüsitud värsside koguarvust).

Tabel 8. Resolutsioonide jagunemine komöödias

	qww	wwq	www
I	22,4%	31,2%	25,8%
II	17,5%	19,9%	9,6%
III	11,2%	17,4%	10,5%
IV	4,7%	26,6%	6,2%
V	9,5%	28,1%	16,0%
VI	21,3%	23,5%	5,1%
VII	0,0%	0,0%	6,4%

Võib märgata, et Plautuse ja Terentiuse resolutsioonide tüübid on värsijalgade lõikes väga sarnased. Erinevusi esineb värsirea esimestes värsijalgades, kuid seda mitte põhitendentsidest, vaid pigem autori individuaalsetest rütmilistest eelistustest tingitult.

Antud tulemuste põhjal võib trohheilise septenaari dipoodirütmil tasandil märgata värsilõpu suunas regressiivset dissimilatsiooni. Poolvärssid on üldjuhul värsilõpu suunas regressiivse rütmiga, kui välja arvata Terentiuse teine poolvärss.

Analüüsi järgmises järgus vaadeldakse värsiridu tervikuna ning antakse ülevaade peamistest trohheilise septenaari kvantitatiivsetest rütmivormidest varases rooma komöödias. Andmed on esitatud tabelites 9-11 ja Lisas tabelites 34-35.

Varases rooma trohheilises septenaaris domineerivad mitte resolutsioonideta värsid, vaid sellised, milles resolutsioon on aset leidnud kas ühes v kahes positsioonis värsirea kohta, nt Plaut. *Men.* 147-148:

dic hominem lepidissimum esse med. ubi essuri sumus?

dic modo hoc quod ego te iubeo. dico: homo lepidissime

Ühe ja kahe resolutsiooniga värsside arv on Terentiusel peaaegu võrdne, jäädes 30% piirimaile. Plautusel on kõige rohkem ühe resolutsiooniga värse ja teisel kohal on kahe resolutsiooniga värsid. Kahe resolutsiooniga värsiridade arv jääb paarikümne protsendi ringi. Resolveerimata värse on umbes 15% ringis, nt Terentiusel *Hec.* 373:

postquam intro adueni, extemplo eius morbum cognoui miser

või Plautuse *As.* 191:

uerum aetatis atque honoris gratia hoc fiet tui,

nelja resolutsiooniga ridu on umbes 3% ning viie resolutsiooniga ridu vaid 1% ringis. Kuue resolutsiooniga on vaid mõned üksikud read.

Järgnevalt on esitatud komöödia värsiridade enamesinenud kvantitatiivsed rütmimudelid. Tabel 9 kajastab vaid selliseid vorme, mis esinesid vähemalt kuuel korral, nii iseloomustavad need vormid vähem kui 1/3 värsiridadest. Erinevaid vorme on väga palju ning nende rütmiline mitmekesisus suur, mis viitab komöödia värsiehituse erakordsele vabadusele ja tekitab seda enam küsimuse, missugused tegurid aitasid poeti jääda antud värsimõõdu piiridesse ja samal ajal luua loominguliselt niivõrd varieeruva mustri värsiridu.

Tabel 9. Rütmivormid komöödias

Rütmivorm	Sagedus	%%
UUU —UU — — — — —U —	6	,2
UUU — — — UU— — — —U —	6	,2
UU— — — UU— — — —U —	6	,2
UU— — — UU— — — —U —	6	,2
UU— — — — UU— — —U —	6	,2
—U —U —U —U — — —U —	6	,2
—U —U — — —U — — —U —	6	,2
—U — — UUU — — — —U —	6	,2

- U - - - - U - U - - - - - - - U -	6	,2
- U - - - - U - - - UUU - - - - U -	6	,2
- U - - - - - - - U - U - - - - U -	6	,2
- U - - - - - - - - - - U - UU - U -	6	,2
- UU - - - - U - - - - U - - - - U -	6	,2
- UU - - - - - - - - - - U - - - - U -	6	,2
- - - - U - - - UU- - U - - - - U -	6	,2
- - - - UU - U - - - - U - - - - U -	6	,2
- - - - U - - - - - - - U - - - - U -	6	,2
- - - - - - - U - U - - - - - - - U -	6	,2
- - - - - - - - - - - - - UU - - - - U -	6	,2
UUU - - - - U - - - - U - - - - U -	7	,2
UUU - U - U - - - - - - - - - - U -	7	,2
UUU - - - - - - - - - UUU - - - - U -	7	,2
UUU - - - - - - - - - - U - - - - U -	7	,2
UU- - - - - U - - - - U - - - - U -	7	,2
- U - - - - U - - - - - - UU- - U -	7	,2
- U - - - - - - - U - - - - - - - U -	7	,2
- U - - - - - - - - - - - - UU- - U -	7	,2
- UU - U - U - - - - U - - - - U -	7	,2
- UU - U - - - - - - - - - - - - - U -	7	,2
- - - - U - UU - - - - - - - - - - U -	7	,2
- - - - - - - U - - - - - - - U - U -	7	,2
- - - - - - - U - - - UU- UU- - U -	7	,2
- - - - - - - - - UU- - U - - - - U -	7	,2
- - - - - - - - - UU- - - - - - - - U -	7	,2
- - - - - - - - - - U - U - - - - U -	7	,2
- UU - - - - - - UU- - - - - - - - U -	8	,3
- - - UU- - U - - - - U - - - - U -	8	,3
- - - - U - U - - - - U - - - - U -	8	,3
- - - - U - U - - - - - - - - - - U -	8	,3
- - - - - - - - - - - - UUU - - - - U -	8	,3
- - - - - - UU- - - - - - - - - - - U -	8	,3
UU- - U - - - - - - - U - - - - U -	9	,3
- U - U - - - - - - - - - - - - - U -	9	,3
- U - - - - - - - - - UU- - - - - U -	9	,3
- UU - - - - - - - - - - - - - - - - U -	9	,3
- - - UU- - U - - - - - - - - - - U -	9	,3
- - - - - - - - - - - - - - - UU- - U -	9	,3
UU- - U - - - - - - - - - - - - - U -	10	,4
- U - U - U - - - - U - - - - U -	11	,4
- U - - - - - - UU- - - - - - - - U -	11	,4
- - - - - - - - - - - - UU- - - - - U -	11	,4
- U - - - - U - - - UU- - - - - U -	12	,4
- UU - - - - U - - - - - - - - - - U -	12	,4
- - - - U - - - - - - UU- - - - - U -	12	,4
- - - - - - - U - - - UU- - - - - U -	12	,4
UU- - - - - U - - - - - - - - - - U -	13	,5
UU- - - - - - - - - - - U - - - - U -	13	,5
- - - - U - - - - - - - - - - - - - U -	14	,5
UUU - - - - - - - - - - - - - - - - U -	15	,5
UUU - - - - U - - - - - - - - - - U -	15	,5
UU- - - - - - - - - - - - - - - - - U -	16	,6

— U — U — U — — — — — — — U —	18	,6
— U — — — — — — — — — — — U —	19	,7
— — — — — — — — — U — — — U —	21	,7
— U — — — — — — — U — — — U —	21	,7
— — — — — U — — — U — — — U —	23	,8
— U — — — U — — — U — — — U —	24	,8
— U — — — U — — — — — — — U —	30	1,1
— — — — — U — — — — — — — U —	30	1,1
— — — — — — — — — — — — — U —	39	1,4

Enamesinenud värsiridade kvantiteerivad vormid Plautusel on esitatud järgmises tabelis (siingi tuleb meeles pidada, et tegemist on vaid väikese osaga võimalikest variatsioonidest).

Tabel 10. Rütmivormid Plautusel

UUU — — — U — — — U — — — U —	6	,4
— U — — — — — U — — — — — U —	6	,4
— U — — — — — — UU— — — — U —	6	,4
— — — U — U — — — U — — — U —	6	,4
— — — U — U — — — — — — — U —	6	,4
— — — — — U — — UU— — — — U —	6	,4
UUU — U — U — — — — — — — U —	7	,5
UU— — — — U — — — — — — — U —	7	,5
— U — — — U — — — — UU— — U —	7	,5
— — — U — — — — UU— — — — U —	7	,5
UU— — — — — — — — — — — — U —	8	,5
— U — U — U — — — U — — — U —	8	,5
— U — — — U — — UU— — — — U —	8	,5
— UU — — — U — — — — — — — U —	8	,5
— — — U — — — — — — — — — U —	8	,5
— — — — — — — — UU— — — — U —	8	,5
UUU — — — U — — — — — — — U —	9	,6
— — — — — — — — — U — — — U —	10	,7
UUU — — — — — — — — — — — U —	12	,8
— U — U — U — — — — — — — U —	12	,8
— — — — — U — — — U — — — U —	12	,8
— U — — — — — — — — — — — U —	13	,9
— U — — — — — — — U — — — U —	17	1,1
— — — — — U — — — — — — — U —	17	1,1
— U — — — U — — — — — — — U —	18	1,2
— U — — — U — — — U — — — U —	19	1,3
— — — — — — — — — — — — — U —	28	1,8

Resolutsioonideta värsiridade osakaal on Plautusel suurem kui Terentiusel. Resolveerimata värsse on Plautusel valimist umbes 18%. Plautusel esineb kõige rohkem ühe ja kahe positsiooni resolveerimist. Terentiusega võrreldes on ühe resolveeritud

positsiooniga ridu Plautusel mõnevõrra rohkem (täpsemalt 34,5%). Kahe resolutsiooniga on umbes 29% värssidest. Kolme positsiooni resolveerimist esineb umbes 15% värssidest. Vähe on Plautusel värsiridu, kus on leidnud aset nelja positsiooni resolutsioon (2,8%), nt Plautuse *Men.* 789:

quid ille faciat ne id obserues, quo eat, quid rerum gerat?

Viie ja kuue positsiooni resolutsioonidest värsis võib rääkida vaid üksikutel kordadel.

Enamesinenud värsiridade kvantiteerivad vormid Terentiusel on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 11. Rütmivormid Terentiusel

UUU — — —U — — — —U —	6	,5
UU— —U — — —U — — —U —	6	,5
UU— —U — — — — — —U —	6	,5
UU— — —U — — — — —U —	6	,5
—U —U —U — — — — —U —	6	,5
—U — — —UU— — — — —U —	6	,5
—U — — — — — — —U —	6	,5
—UU — — — —UU— — — — —U —	6	,5
— — —U — — — — — —U —	6	,5
— — — —U — — —UU— — —U —	6	,5
UU— — — — — — —U — —U —	8	,6
UU— — — — — — — —U —	8	,6
— — — —UU— — — — —U —	8	,6
— — — —U — — —U — — —U —	11	,8
— — — — — — —U — — —U —	11	,8
— — — — — — — — —U —	11	,8
—U — — —U — — — — —U —	12	,9
— — — —U — — — — —U —	13	1,0

Terentiuse näitajad on Plautusele suures osas sarnased. Tal on samuti kõige rohkem rütmivorme, milles on resolveeritud üks või kaks positsiooni (umbes 29% ja 31%), nt Terentiuse *Andr.* 355:

continuo ad te properans percurro ad forum, ut dicam haec tibi.

Kolme resolutsiooniga on u 20% värssidest, mida on u 5% rohkem kui Plautusel. Neli resolutsiooni esineb u 7% värssidest. Viis resolutsiooni 1,4% värssidest, nagu nt Terentiuse *Phor.* 534:

quid faciam? unde ego nunc tam subito huic argentum inueniam miser

ja kuus resolutsiooni alla ühe protsendi värssidest. Ilma resolutsioonita on u 10% valimist, nt Terentiuse *Adelph.* 576:

est ad hanc manum sacellum: ibi angiportum propter est.

Nii on Terentiuse analüüsitud valimist umbes 70% värssidest erineva rütmivormiga (930 värsirida valimist). Plautuse vastav näitaja on mõnevõrra madalam, aga siiski suur – 61% (925 värsirida valimist).

Niisiis on erinevaid vorme palju, mis kinnitab kõnelemisvärsi vabadust ja väheseid piiranguid.⁵⁸

6.2. Aktsendilised variatsioonid

Järgmise etapina analüüsitakse trohheilise septenaari sõnarõhkude asetust.

Andmed esitatakse analüüsitud värsiridades esinenud aktsentuaalsete struktuuride kohta resolveerimata ja resolveeritud värsijalgades. Vastavad näitajad on esitatud tabelites 12-19 ja 28-33, 35-36 Lisas (suhtarvud on arvestatud resolveerimata värsijalgade koguarvust).

Tabel 12. Rõhk resolveerimata värsijalgades komöödias %%

	I	II	III	IV	V	VI	VII
XX	49,5%	47,6%	52,5%	73,1%	58,0%	36,4%	49,7%
XX	6,2%	21,5%	9,9%	6,6%	7,2%	31,2%	37,7%
XX	5,7%	8,8%	22,4%	1,4%	6,2%	9,4%	0,1%
XX	38,6%	22,2%	15,2%	18,9%	28,6%	23,0%	12,4%
Kokku	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Komöödia trohheilise septenaari resolveerimata värsijalgades on ülekaalus sellised vormid, milles rõhk langeb esimesele silbile e tugevale positsioonile. Teine vorm, mida esineb suhteliselt palju, on kahesilbiline värsijalg, kus rõhk on mõlemal silbil e nii

⁵⁸ Kui võrrelda trohheilise septenaari kvantitatiivseid variatsioone ja nende jaotumist värsirea lõikes rooma jambilise trimeetri vastavate näitajatega, siis võib märgata, et osaliselt on tendentsid vastupidised. Lõpuosa on kvantiteerivam, alguses ja eriti keskosas (spondeuste piiramatute esinemine) on rohkem vabadusi. Trohheilise septenaari ja jambilise rea algus on kontrastne põhirütmilt: kui trohheilisel septenaaril on langev põhirütm (**qw**), siis jambilisel trimeetril tõusev (**wq**).

Võrdluse aluseks on siin ja edaspidi Maria-Kristiina Lotmani poolt teostatud analüüsi tulemused (2003: 100-137).

esimeses kui teises positsioonis. Värsijalgu, kus rõhk puudub, esineb vähe. Sellise struktuuriga tõuseb esile kolmas jalg, põhjuseks võib olla sekundaarsete rõhkude langemine kolmandasse jalga. Resolveerimata värsijalgu rõhuga teisel silbil esineb eriti vähe esimeses, kolmandas, neljandas, viiendas värsijalas, rohkem aga kuuendas ja seitsmendas jalas. Viimases katalektilises kaheksandas jalas esineb rõhk 4% uuritud värssidest.

Tabel 13. Rõhk resolveeritud kolmesilbilistes värsijalgades komöödias %%

	I	II	III	IV	V	VI	VII
1. silbil	55,6%	50,7%	61,1%	70,5%	13,8%	49,4%	40,8%
2. silbil	25,5%	31,8%	22,5%	14,0%	42,2%	32,3%	36,3%
3. silbil	18,9%	17,5%	16,4%	15,5%	44,0%	18,3%	22,9%
Kokku	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Resolveeritud värsijalgade puhul ilmnevad eri värsiosade aktsendilises ülesehituses selged erinevused. Värsi keskosas (kolmandas ja neljandas jalas) langevad sõnarõhud kõige sagedamini esimesele silbile. Värsi teises pooles viiendas jalas on sellist rõhuasetust kõige vähem. Esimeses jalas langeb sõnarõhk esimesele silbile tihti, peaaegu võrdsed on omavahel teine ja kuues värsijalg. Seitsmendas jalas satub sõnarõhk esimesele silbile võrreldes esimese, teise, kolmanda, neljanda ja kuuenda jalaga veidi vähem, olles siiski üsna kõrge esinemusega.

Resolveerunud jala teisel silbil esineb rõhk kõige rohkem viiendas ja seitsmendas jalas. Järgnevad kuues, teine, esimene ja kolmas värsijalg. Neljandas jalas langeb sõnarõhk teisele silbile harva, sest siin järgneb sõnpiir.

Kolmandale silbile langevaid sõnarõhke leidub kõige enam viiendas jalas (teistes värsijalgades on esinemine üsna sarnane).

Tabel 14. Rõhk resolveerimata värsijalgades Plautusel %%

	I	II	III	IV	V	VI	VII
XX	47,1%	44,8%	49,4%	77,7%	57,8%	36,8%	49,1%
XX'	7,6%	25,3%	10,3%	6,9%	8,4%	31,9%	38,6%
XX	5,6%	9,4%	27,7%	1,3%	5,8%	12,4%	0,1%

XX	39,6%	20,5%	12,6%	14,0%	28,0%	19,0%	12,1%
Kokku	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Plautuse septenaari resolveerimata värsijalgades on selges ülekaalus vormid, milles rõhk satub tugevale positsioonile. Eriti võib esile tuua neljandat, viiendat ja kolmandat värsijalga. Tihti esinevad vormid, millel on rõhk mõlemal positsioonil, kõige rohkem esineb selliseid vorme esimeses ja viiendas jalas. Teisel silbil tuleb sõnarõhku harva ette esimeses, kolmandas, neljandas ja viiendas, küll aga on esineb teises, kuuendas ja seitsmendas värsijalas. Ilma rõhuta resolveerimata värsijalgu on vähe, vaid kolmandas värsijalas toimub esinemuse järsk tõus.

Tabel 15. Rõhk resolveeritud kolmesilbilistes värsijalgades Plautusel %%

	I	II	III	IV	V	VI	VII
1. silbil	54,6%	48,8%	61,7%	77,0%	63,3%	50,9%	42,3%
2. silbil	24,7%	34,3%	20,2%	12,1%	16,6%	31,3%	39,4%
3. silbil	20,8%	16,8%	18,2%	10,8%	20,1%	17,9%	18,3%
Kokku	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Resolveerunud värsijalgades joonistub välja järgmine aktsendiline muster: värsi keskosas (neljas, viies ja kolmas värsijalg) langevad sõnarõhud kõige rohkem resolveerunud jala esimesele silbile e tugevale positsioonile. Samas on suur esinemus ka teistes värsijalgades, eriti esimeses jalas (kõige vähem on seitsmendas jalas – 42,3%).

Teisel silbil leidub rõhku kõige rohkem seitsmendas jalas, üsna suur esinemine on ka kuuendas, teises ja esimeses jalas.

Kolmandal silbil asetsevaid rõhke tuleb ette mõnevõrra harvem kui teisel silbil (v.a viies värsijalg).

Tabel 16. Rõhk resolveerimata värsijalgades Terentiusel %%

	I	II	III	IV	V	VI	VII
XX	52,4%	51,0%	56,4%	67,3%	58,2%	36,0%	50,5%
XX'	4,5%	16,8%	9,4%	6,3%	5,8%	30,3%	36,7%
XX	5,7%	8,0%	15,6%	1,5%	6,8%	5,6%	0,1%
XX'	37,3%	24,2%	18,6%	25,0%	29,2%	28,1%	12,8%

Kokku	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
-------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Ka Terentiusel domineerivad resolveerimata värsijalgades tugevatele positsioonidele langevad sõnarõhud enamikus jalgades, aga eriti neljandas, viiendas ja kolmandas jalas, mõnevõrra vähem esimeses jalas, nt Terentiuse *Haut.* 322:

uis amare, uis potiri, uis quod des illi effici.

Kõige vähem rõhke esimesel silbil on kuuendas jalas, veidi väiksem esinemus on seitsmendas ja ka teises värsijalas. Vormid sõnarõhuga teisel silbil esinevad vähem, v.a seitsmendas, kuuendas ja teises jalas. Vorme, kus rõhk puudub, esineb vähe, teistest selgemini eristub kolmas värsijalg, kus on selliseid struktuure rohkem, kuid selle põhjuseks võib olla kaasrõhuliste sõnade paiknemine antud positsioonis.

Tabel 17. Rõhk resolveeritud värsijalgades Terentiusel %%

	I	II	III	IV	V	VI	VII
1. silbil	56,8%	52,1%	60,8%	66,1%	61,6%	48,2%	39,5%
2. silbil	26,4%	29,7%	23,9%	15,3%	20,1%	33,2%	33,7%
3. silbil	16,7%	18,1%	15,3%	18,7%	18,3%	18,6%	26,7%
Kokku	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Sõnarõhkude paigutus Terentiuse resolveeritud värsijalgades on küllaltki sarnane Plautuse sõnarõhkude asetusega. Kõikides värsijalgades langeb rõhk kõige sagedamini esimesele silbile, nt Terentiuse *Adelph.* 857:

aliquid moneat: ut illa quae te scisse credas nescias.

Eriti kõrge esinemine on kolmandas, neljandas ja viiendas, aga ka esimeses jalas. Märgatav vähenemine toimub seitsmendas jalas. Rõhkusid teisel silbil on kõige vähem neljandas jalas, kõige rohkem värsi lõpuosas. Mis puudutab kolmandale silbile langevaid rõhke, siis nende esinemise osakaal on väike ja jaotunud värsi lõikes suhteliselt ühtlaselt (kõige vähem kolmandas ja kõige rohkem seitsmendas jalas). Nt Terentiuse *Adelph.* 197-199:

minume miror qui insanire occipiunt ex iniuria.

domo me arripuit, uerberauit; me inuito abduxit meam,

homini misero plus quingentos colaphos infregit mihi.

Alljärgnevat tabelites 17 ja 18 on esitatud Plautuse ja Terentiusse enamesinenud aktsendilised rütmivormid. Terentiusel esineb 13 erinevat aktsendilist variatsiooni ja Plautusel 14 variatsiooni, millega värsijalg on täidetud. Ilmneb, et Plautuse ja Terentiusse trohheilises septenaaris on variatsioonitüübid üsna sarnased. Erinevused esinevad sekundaarsetes rütmides ja prokeleusmaatikute esinemise suhtes (Plautusel esineb valimis 12 prokeleusmaatikut, mis paiknevad peamiselt viiendas ja kuuendas jalgas, aga ka kolmandas ja neljandas värsijalas üks, Terentiusel prokeleusmaatikuid antud valimis ei esinenud. Prokeleusmaatikute aktsendiline kuju on Plautusel skeemina $\acute{x}x\acute{x}$ ja $\acute{x}xxx$. Kokkuvõtvalt võib öelda, et kõikide värsijalgade variatiivsus on suur, v.a seitsmes värsijalg, kus esineb kõige vähem rütmivorme.

Vaadeldes Plautuse ja Terentiusse aktsendiliste variatsioonide valimit, on selgelt näha, et kõige enam esinevad järgmised kombinatsioonid: rõhk esimesel silbil resolveerimata jalgas ($\acute{x}x$), rõhk resolveerimata jala mõlemal silbil ($\acute{x}\acute{x}$), resolveeritud kolmesilbilise jala esimesel silbil ($\acute{x}xx$), resolveeritud kolmesilbilise jala kahel esimesel silbil ($\acute{x}\acute{x}$), kuuendas ja seitsmendas jalgas rõhk resolveerimata jala teisel silbil ($x\acute{x}$). Võib tähele panna, et kui rõhk langeb resolveeritud jalgas kolmandale silbile, siis tavaliselt omab sama värsijala esimene silp samuti rõhku ($\acute{x}x\acute{x}$), mis omamoodi säilitab trohheilise rütmi.

Tabel 18. Enamesinenud aktsendilised rütmivormid Plautusel

Aktsendiline rütmivorm	Sagedus	%%
$\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ x	8	,5
$\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ x	6	,4
$\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ x	4	,3
$\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ x	4	,3
$\acute{x}\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ $x\acute{x}$ x	4	,3
$\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ x	4	,3
$\acute{x}\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ x	4	,3
$\acute{x}\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ x	4	,3
$\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ $x\acute{x}$ x	3	,2
$\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ x	3	,2
$\acute{x}\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ $x\acute{x}$ x	3	,2
$\acute{x}\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ $x\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ x	3	,2
$\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ $x\acute{x}$ x	3	,2
$\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ x	3	,2
$\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ x	3	,2
$\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ x	3	,2
$\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $x\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ $\acute{x}\acute{x}$ x	3	,2

Kui võrrelda trohheilise septenaari värsirea aktsendilist struktuuri jambilise senaari vastavate näitajatega,⁵⁹ siis võib märgata, et mõlemas värsimõõdus on meetrilise struktuuri realiseerumisel sõnarõhkude tähtsus värsi keskosas suurem. Jambilises trimeetris järgib esimene värsijalg aktsendilist struktuuri: rõhulisi silpe langeb rohkem tugevale positsioonile, ka teises, kolmandas ja neljandas jalas on aktsendilise struktuuri järgimine regulaarne, viiendas jalas on sõnarõhkude esinemus tugevatel positsioonidel mõnevõrra madalam, kuid domineerib siiski nõrga positsiooni üle, samas kui kuuendas jalas leidub tugevas positsioonis rõhulisi silpe erandjuhtudel. Ehk lubab see teha oletuse, et ladina kõnelemisvärsis on sõltumata värsimõõdust kujunenud aktsendilise struktuuri osas välja universaalsed tendentsid, mis organiseerivad rohkem värsi keskosa kui selle lõppu. Kindlamate väidete formuleerimiseks oleks vaja täiendavaid uurimusi.

⁵⁹ Võrdluse aluseks on Maria Lotmani teostatud jambilise trimeetri analüüs (Lotman 2003: 107-137).

6.3. Sõnapiirid ja meetrilised piirid

Eelmistes alapeatükkides vaadeldi silbi ja rõhu rolli ladina värsi rütmilise ülesehituse organiseerijana. Järgnevalt uuritakse samas funktsioonis sõnapiire. Analüüsi tulemusi ladina trohheilise septenaari sõnapiiride paigutuse, esinemise ja mitteesinemise kohta kajastavad tabelid 20-21 ja joonis 6-7, kus on näha värsijalgade kaupa positsioonid, milles X tähistab silpi kui üksust ja (X) tähistab resolveeritud kolmesilbilise jala keskmist silpi. Kõrvuti on esitatud mõlema autori ja komöödia koondandmed. Vaadeldakse sõnapiiride osalemist meetrilises struktuuris, kas nad langevad kokku meetrumit liigendavate piiridega või ei, kas nad osutuvad neid piire rõhutavaks või mitte. Esinenud sõnapiirid on analüüsis jagatud sõnapiirideks ja tugevamateks sõnapiirideks, milleks loetakse lauseosade piire, lausepiire ning tegelasevahetust (*antilabe*)⁶⁰. Värssidel, kus pikad ja lühikesed silbid vahelduvad ühe ja sama skeemi järgi, võib olla siiski erinev rütmiline efekt, mille üheks mõjutajaks võib olla sõnapiiride asetuse omapära. Nii on võimalik ka siin rääkida sekundaarsest rütmist e värsi rütmitüüpidest, mida loob sõnapiiride asetuse. Sõnapiiride kumuleerumine tekitab värssi peamise(d) tsesuuri(d), teisest küljest aga moodustuvad kohtadele, kus sõnapiire välditakse, sillad.

Tabel 20. Sõnapiirid trohheilises septenaaris

⁶⁰ Antud analüüsis ei ole uuritud elisiooni esinemist või mitteesinemist sõnapiiridel. Elisiooni kohta täpsemalt vt Jean Soubiran 1966 ja kreeka katalektilise trohheilise tetrameetri kohta Marjolein van Raalte 1986: 337, 339.

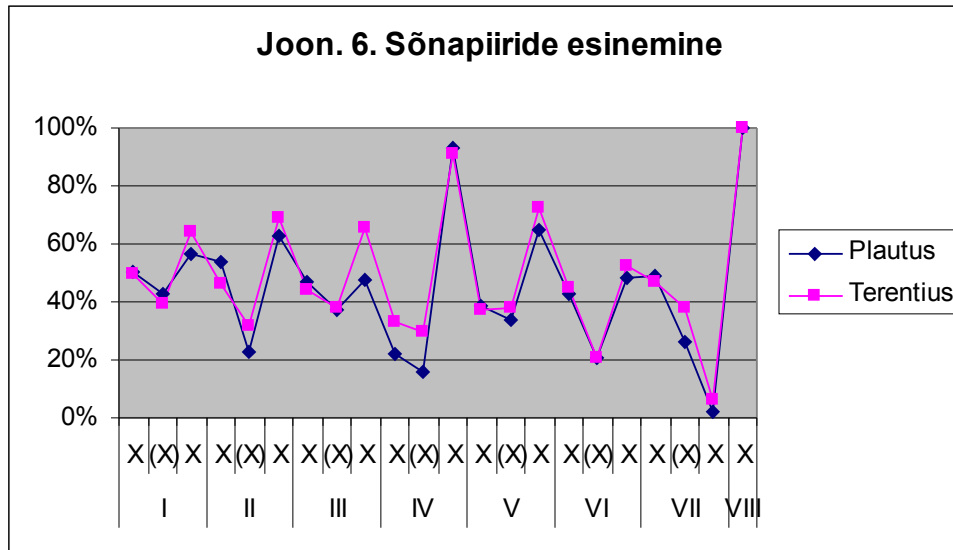
Värsijalg	Positsioon	Plautus	Terentius	Komöödia
I	X	50,4%	49,5%	50,0%
	(X)	42,6%	39,1%	40,9%
	X	56,5%	64,1%	60,0%
II	X	53,6%	46,5%	50,3%
	(X)	22,6%	31,5%	27,3%
	X	62,8%	69,2%	65,8%
III	X	46,8%	44,0%	45,5%
	(X)	37,0%	38,0%	37,6%
	X	47,9%	65,7%	56,2%
IV	X	22,4%	33,3%	27,5%
	(X)	16,0%	29,5%	23,7%
	X	92,8%	91,0%	92,0%
V	X	38,8%	37,2%	38,1%
	(X)	33,9%	37,9%	35,9%
	X	64,9%	72,4%	68,4%
VI	X	42,7%	45,0%	43,8%
	(X)	20,6%	20,5%	20,6%
	X	48,3%	52,4%	50,2%
VII	X	48,7%	46,6%	47,7%
	(X)	26,2%	38,2%	33,0%
	X	2,4%	6,3%	4,2%
VIII	X	100,0%	100,0%	100,0%

Analüüsi tulemuste põhjal ilmneb, et trohheilise septenaari sõnapiiride asetusel on kindlad seaduspärasused. Kõikidest värsijalgadest kõige teravamalt eristub neljas jalg, mille järel on sõnapiiride ja meetriliste piiride kokkulangevus enam kui 90%. Järgmisel kohal on sõnapiiride kuhjumise poolest viies värsijalg (keskmiselt 68,4%). Sagedasemad on sõnapiirid ka pärast teist (Plautusel 63% ja Terentiusel 70%) ja esimest värsijalga (vastavalt 57% ja 64%). Sõnapiiride esinemus meetrilistel piiridel pärast kolmandat jalga jääb Plautusel alla 50%, samal ajal kui Terentiusel esineb siin märgatavalt rohkem

sõnapiire (u 66%). Peale kuuendat värsijalga on sõnapiiride esinemus Plautusel 48% ja Terentiusel 52%. Pärast seitsmendat värsijalga on sõnapiir haruldane (u 4%), s.o tekib rütmiline sild. Plautusel esineb ühesilbilist sõna värsi lõpul harvem (2%) kui Terentiusel (4%).⁶¹

Värsijalgade sees on sõnapiirid jaotunud esimeses jalas nii, et pärast esimest silpi on esinemus 50% (mõlemal autoril on see näitaja väga sarnane, erinevus on vaid 1%), pärast resolveeritud jala teist silpi on Plautusel u 43% ja Terentiusel 39%. Teises jalas näeme autorite vahel lahknevusi. Pärast esimest silpi leidub Plautusel u 54% ja Terentiusel u 46%. Resolveeritud jala teise silbi järel esineb sõnapiire Plautusel u 23% ja Terentiusel 8% võrra rohkem. Plautuse puhul võiks siin rääkida soovist ähmastada esimese ja teise jala vahelist sõnapiiri, et kompenseerida dipoodipiiri tugevust dipoodisiste meetriliste piiride mõnevõrra väiksema järgimisega. Kolmandas jalas on sõnapiirid jaotunud nii, et pärast esimest silpi on Plautusel u 47% ja Terentiusel 44%, pärast resolveeritud jala teist silpi on kummalgi väga sarnased näitajad (37% ja 38%). Neljandas jalas esineb Plautusel sõnapiire esimese silbi järel 22% ja teisel autoril 33%, niisiis vahe on 10%. Pärast resolveeritud teist silpi on Plautusel vähe sõnapiire (16%) ja Terentiusel rohkem (u 30%). Viiendas jalas pärast esimest silpi on uuritud autoritel küllalt sarnane sõnapiiride esinemus (39% ja 37%); resolveeritud värsijala teise silbi järel on Plautusel Terentiusest vähem sõnapiire (vastavalt 34% ja 38%). Kuuendas jalas on sõnapiiride osakaal pärast esimest silpi mõlemal autoril sarnane, jäädes paari protsendilise erinevuse piiridesse (u 43% Plautusel ja 45% Terentiusel). Seevastu resolveeritud värsijalgade teise silbi järgne sõnapiiride hulk on mõlemal ühesugune madal (20%). Seitsmendas jalas on sõnapiirid jaotunud nii, et peale esimest silpi on Plautusel veidi rohkem (u 49%) ja Terentiusel paari protsendi võrra vähem sõnapiire. Peale resolveeritud jala teist silpi on autorite sarnasus taas väiksem: vastavalt 26% ja 38%.

⁶¹ Tavaliselt on ühesilbilisteks sõnadeks lause lõpus asesõnad nagu *quid*, *quis*, *sua*, verbi *volo* (Plautuse *As.* 175) ja *esse* ühesilbilised vormid (Plautuse *Amph.* 411, 421), *nunc* (Plautuse *Amph.* 344), *dem*, *des*, *res*, *rem*, *ah* (Terentiuse *Andr.* 306), *oh*, *hem* (Terentiuse *Andr.* 248), *heus* (Terentiuse *Haut.* 313) jne. Ühesilbilise sõna esinemise kohta rooma luules ja proosas vt Albert Ganger Harkness (1910).

Joonisel 6 on selgesti näha, et kahe autori statistilised erinevused puudutavad üksnes sõnapiiride esinemissagedust, samal ajal kui väljajoonistuvad seaduspärasused on nii Plautusel kui ka Terentiusel väga sarnased. Sõnapiiride esinemissageduse osas võib esile tuua kolm asukohta, kus kahel autoril on märgatav erinevus: sõnapiirid peale kolmandat värsijalga (kus Plautusel on märgatavalt vähem sõnapiire kui Terentiusel) ja sõnapiirid peale neljanda jala esimest ning resolveeritud jala teist silpi (taas esineb Plautusel vähem sõnapiire). Sõnapiir värsi lõpul on konstantne, lisaks kuhjuvad sinna ka tugevad sõnapiirid.⁶²

Värsse, kus ei esine sõnapiir peale neljandat värsijalga, on vähem kui 10%. Järgnevad mõningad näited mõlemalt autorilt. Plautuse *Men.* 141:

uin tu facinus luculentum inspicere? Pen. quis id coxit coquos?

Plautuse *Men.* 191:

quid hoc est? Men. induuiae tuae atque uxoris exuuiae, rosa.

⁶² Siirde esinemist ei ole antud uurimuses käsitletud, samas annaks see huvitavat informatsiooni värsiridade omavahelisest seotusest stihhilises värsis.

Plautuse *Men.* 398:

pallam te hodie mihi dedisse uxoris. Men. etiam nunc nego.

Plautuse *Men.* 641:

ut dissimulat! Non potes celare rem: nouit probe,

Plautuse *Men.* 795:

neu quemquam accipiat alienum apud se: seruirin tibi

Terentiuse *Adelph.* 197:

minume miror qui insanire occipiunt ex iniuria.

Terentiuse *Adelph.* 591:

carpam et cyathos sorbilans paulatim hunc producam diem.

Terentiuse *Adelph.* 627:

ipsum id metuo ut credant: tot concurrunt ueri similia:

Terentiuse *Adelph.* 630:

utut erat gesta, indicasse! exorasse ut eam ducerem.

Terentiuse *Adelph.* 633:

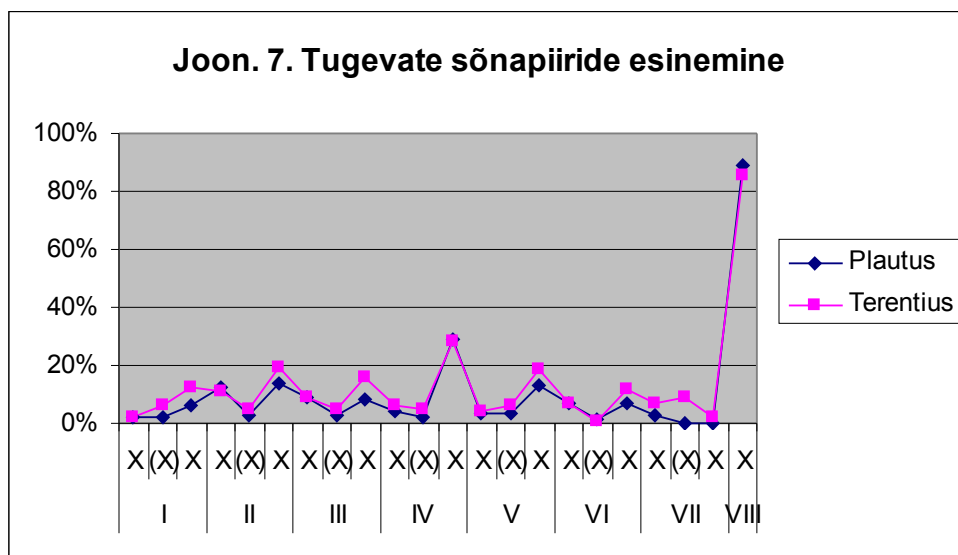
perii! horresco semper ubi pultare hasce occipio miser.

Järgnevalt vaadeldakse tugevaid sõnapiire (vt tabel 20 ja joonis 7). Peamise tähelepanu all on küsimus, kas eelpool nähtud sõnapiiride muster leiab kinnitust ka süntaktilisel tasandil.

Tabel 21. Tugevad sõnapiirid trohheilises septenaaris

Värsijalg	Positsioon	Plautus	Terentius	Komöödia
I	X	2,1%	1,8%	2,0%
	(X)	2,1%	6,1%	4,0%
	X	6,30%	12,1%	9,0%
II	X	12,1%	10,8%	11,5%
	(X)	3,0%	4,6%	3,8%
	X	13,9%	19,3%	16,4%
III	X	8,7%	8,8%	8,7%
	(X)	3,1%	5,1%	4,2%
	X	8,0%	15,8%	11,6%
IV	X	4,1%	6,4%	5,2%
	(X)	2,4%	4,9%	3,9%
	X	28,7%	28,0%	28,3%

V	X	3,7%	3,9%	3,8%
	(X)	3,4%	5,9%	4,7%
	X	12,8%	18,4%	15,4%
VI	X	6,8%	7,1%	6,9%
	(X)	1,7%	0,7%	1,2%
	X	6,9%	11,6%	9,1%
VII	X	2,7%	7,2%	4,8%
	(X)	0,0%	9,1%	5,2%
	X	0,2%	2,3%	1,1%
VIII	X	89,0%	85,8%	87,5%

Esimeses jalas on väga harva tugev sõnapiir pärast esimest ja resolveeritud jala teist silpi, vārsijala lõppu järel on näha sõnapiiride esinemise tõusu (Plautusel 6% ja Terentiusel rohkem – 12%).

Teises jalas on situatsioon teistsugune. Pärast esimest silpi on Plautusel tugevate sõnapiiride arv tõusnud (12%), ka Terentiusel on säilinud suur esinemine (10%). Tugevate sõnapiiride rohkus pärast teise jala esimest silpi võiks viidata poolvärsi sisesele tõusvale rütmile, vastandudes poolvärsi lõpule, mis on lõpu suunas regressiivse rütmiga.

Teine seletus võiks olla, et esimese jala järgset meetrilise piiri ja sõnapiiri kattumist on püütud järgneva jala tugeva sõnapiiriga rikkuda. Resolveeritud jala teise silbi järgsed sõnapiirid jäävad u samale tasemele nagu esimeses jalas. Pärast teist värsijalga on sõnapiiride ja tugevate sõnapiiride kokkulangemine suurem kui kõikides sellele eelnevates positsioonides. Plautusel esineb u 14%, Terentiusel on aga veelgi märgatavam tõus (19%). Selline tendents viitab dipoodipiiri selgele eristamisele.

Kolmanda jala esimese ja resolveeritud värsijala teise silbi järgsete tugevate sõnapiiride dünaamika on sarnane teise jala omale, kuigi esinemus on väiksem. Pärast kolmandat värsijalga on Plautusel jala algusega võrreldes sama palju tugevaid sõnapiire (8%), kuid Terentiusel märgatavalt rohkem, lähenedes samale näitajale, mis oli pärast teist värsijalga (u 16%).

Neljas jalg on mõlemal autoril sarnane. Pärast esimest silpi on vähe tugevaid sõnapiire (Plautusel u 4% ja Terentiusel u 6%), resolveeritud jala teise silbi järel on samuti väike esinemus (vastavalt u 2% ja 5%). Pärast neljandat värsijalga on kuhjunud kõige rohkem tugevaid sõnapiire, mis lubab rääkida peatsesuurist. Plautusel on siin esinemus 28,7% ja Terentiusel 28%.

Viiendas jalas jaotuvad tugevad sõnapiirid nii, et pärast esimest silpi on mõlemal autoril u 4%, pärast resolveeritud jala teist silpi on Plautusel u 3% ja Terentiusel 6%. Märgatav tõus toimub värsijala lõpus, kus Plautusel esineb tugevaid sõnapiire u 13% ja Terentiusel veelgi enam, u 18%.

Kuuenda jala esimese silbi järel on kummalgi komöödiakirjanikul tugevaid sõnapiire u 7%, pärast resolveeritud jala teist silpi esineb tugevat sõnapiiri veelgi harvem (esinemus on 1-2% piirimail), värsijala lõpus Plautusel u 7% ja Terentiusel 12%. Tugevate sõnapiiride vältimine pärast resolveeritud kuuenda jala teist silpi ja sõnapiiride suhteliselt väike esinemine võiks anda alust järeldusele, et selles kohas on tegemist võimaliku nõrga sillaga.

Seitsmendas jalas jääb Plautusel tugevate sõnapiiride esinemus u 3% sisse, teisel autoril on see näitaja kõrgem – u 7%. Pärast seitsmenda jala resolveeritud teist silpi Plautusel tugevaid sõnapiire ei esine, küll aga Terentiusel (9,1%). Tugev sõnapiir pärast seitsmendat värsijalga on erandlik nähtus, tegemist on range sillaga enne katalektilist kaheksandat värsijalga.

Värsi lõpus on tugevate sõnapiiride esinemus äärmiselt kõrge, Plautusel 89% ja Terentiusel 87,5%. Niisiis rõhutab värsi lõppu ja selle tervikut katalektilisus ja tugeva sõnapiiri esinemine.

On näha, et mõlemal vaadeldud autoril on suhteliselt sarnane sõnapiiride muster. Nii Plautus kui ka Terentius eelistavad sõnapiiride langemist meetrilistele piiridele. Väga kõrge on sõnapiiride esinemine peale neljandat värsijalga. Selline suur kuhjumine tekitab jalga väga tugeva vahe kahe rütmilise üksuse vahele. Saadud tulemused sõnapiiride asukoha ja tugevuse kohta selles positsioonis kinnitavad trohheilise septenaari peatsesuuri olemasolu ja paiknemist peale neljandat värsijalga, nt Plautuse *Amph.* 312:

haud malum huic est pondus pugno. So. perii, pugnos ponderat.

Plautuse *Amph.* 316:

alia forma os esse oportet, quem tu pugno legeris.

Sõnapiir pärast viiendat värsijalga on teine enamlevinud sõnapiiride kuhjumise asupaik, mida veelgi tugevdab tugevate sõnapiiride kõrge esinemine, nt Plautuse *Amph.* 707:

noluerit salutare. So. Inritabis crabrones. Am. Tace.

Kolmanda võimaliku tsesuuri asukoht on tulemuste põhjal pärast teist värsijalga, siingi kinnitab võimalikku tsesuuri samaaegne tugevate sõnapiiride esinemine, nt Terentiusel *Adelph.* 309:

satis quae loquitur. Ca. Propius obsecro accedamus, Sostrata. Ge. Ah.

Samas ei vältita sõnapiiride langemist teistesse positsioonidesse. Nii on kõikides värsijalgades ühtlaselt kõrgel tasemel sõnapiirid peale esimest silpi, veidi väiksem on selline sõnapiiride esinemine neljandas ja viiendas jalas. Süntaktiliste piiridega on esile tõstetud küll vaid teise, kolmanda ja kuuenda jala vastav sõnapiir. Resolveeritud värsijala teise silbi järgsed sõnapiirid on kõige sagedasemad esimeses, kolmandas ja viiendas jalas, samas ei ole sellised sõnapiirid väga tugevad (v.a viies värsijalg, kus on teiste jalgadega võrreldes veidi rohkem süntaktilisi piire). Seoses ühesilbilise sõna vältimisega värsi lõpus tekib seitsmendasse värsijalga sild (Plautusel rangem). Sama situatsioon tekib neljandas jalas, kus paikneb peamine tsesuur. Peatsesuuri mõju on suure tõenäosusega tekitanud olukorra, kus sõnapiire peale esimest silpi ja peale resolveeritud jala teist silpi esineb üsna vähe, et vältida ühesilbilist sõna antud positsioonis (eriti Plautusel).

Kuivõrd on märgata sõnapiiride suurt kuhjumist värsijalapiiridel ja värsijalapiire võrreldes võib täheldada sõnapiiride kõrget esinemust dipoodipiiridel, siis on alust oletada, et sõnapiiridel on meetrumi liigendamisel eriline tähtsus. Sellised seaduspärasused aitavad luua rütmilist selgust.

Olukord jambilises trimeetris on vastupidine: eelistatud on sõnapiiride langemine värsijalgade sisse, niisiis on sõnapiiride rütmika teistsugune kui jambis. Kui trohheilise septenaari puhul ei ole peatsesuuri ja meetriliste piiride vahel konflikti, siis jambilises trimeetris see eksisteerib. Kui mitte haarata analüüsi trohheilise septenaari kolme esimest positsiooni, siis võib sõnapiiride osas märgata mõningaid kokkulangevusi kahe värsimõõdu vahel, samas tuleks meeles pidada, et peatsesuuri ülesanne trohheilises tetrameetris erineb jambilise trimeetri omast.

6.4. Sekundaarne rütm

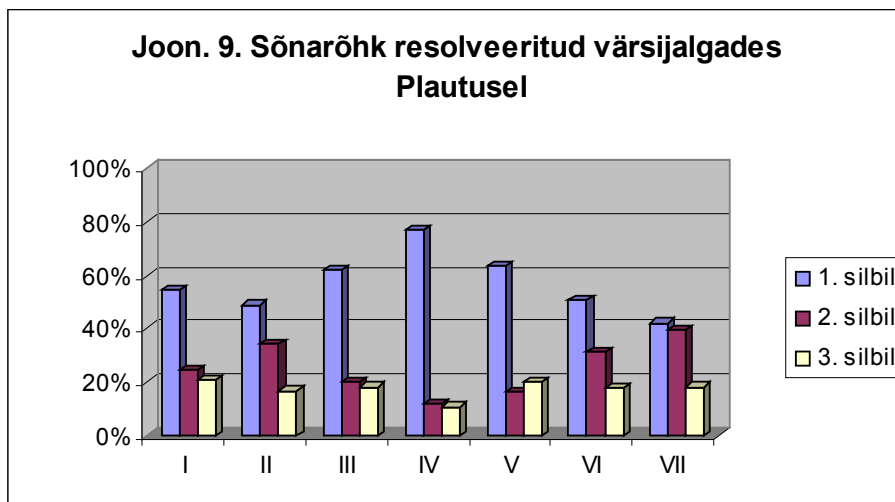
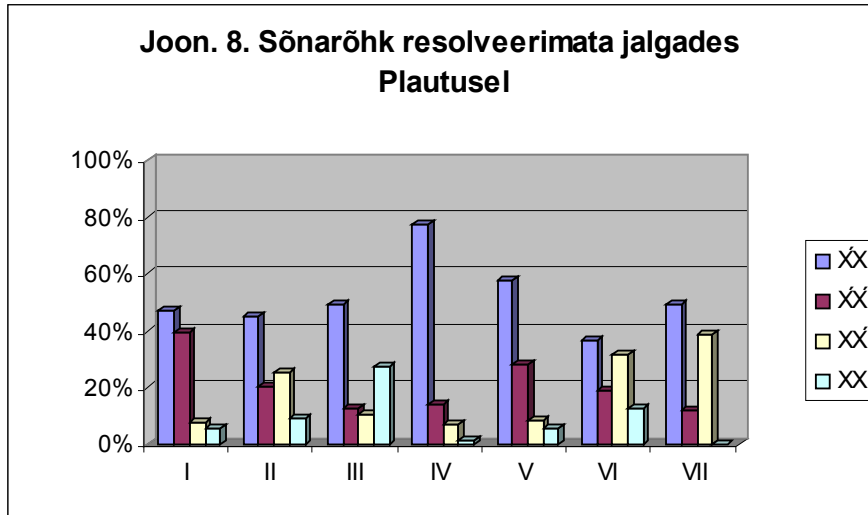
Analüüsides resolutsioonide esinemist värsijalgade kaupa, võib näha, et Plautusel esineb resolutsioone kõige enam esimeses ja viiendas jalas. Terentiuse rütmilised eelistused on Plautusega üldjoontes sarnased. Terentius eelistab Plautusega sarnaselt kõrget resolutsioonide arvu viiendas ja kuuendas jalas, kuid lubades mõnevõrra rohkem resolutsioone kuuendas jalas kui viiendas. Mõlemal autoril on esimeses ja teises värsijalas suur resolutsioonide arv, samas ilmneb kahe värsijala vahel järsk erinevus resolutsioonide arvuga esimese kasuks.

Resolutsioonide esinemine dipoodide kaupa näitab, et mõlemal autoril on märgata regressiivset dissimilatsiooni värsilõpu suunas.

Poolvärsi tasandil joonistub välja kahe osavärsi vahel paralleelne regressiivne rütmiline liikumine värsilõpu suunas. Kokkuvõttes iseloomustab Plautuse ja Terentiuse sekundaarset rütmikat järgmine skeem (1 tähistab värsijalga, kus resolutsioone esineb statistiliselt rohkem, 0 aga värsijalga, kus on neid vähe või ei esine üldse): 1/1/0/0/1/1/0/(0)⁶³.

⁶³ Plautuse jambilise trimeetri kvantitatiivne rütmimudel on 1/1/0/0/0/0 ja Terentiuse oma 1/0/1/0/0/0, mõlema kvantiteeriva mudeli puhul on märgata vastupidiseid tendentse trohheilise septenaari vastavale skeemile.

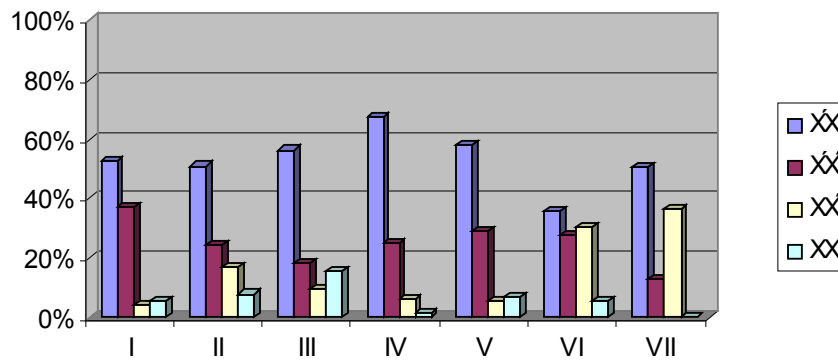
Sekundaarse rütmika kujunemisel jälgiti ka aktsendilise struktuuri seaduspärasusi. Joonised 8-11 kajastavad sõnarõhu esinemist resolveerimata ja resolveeritud värsijalgades.

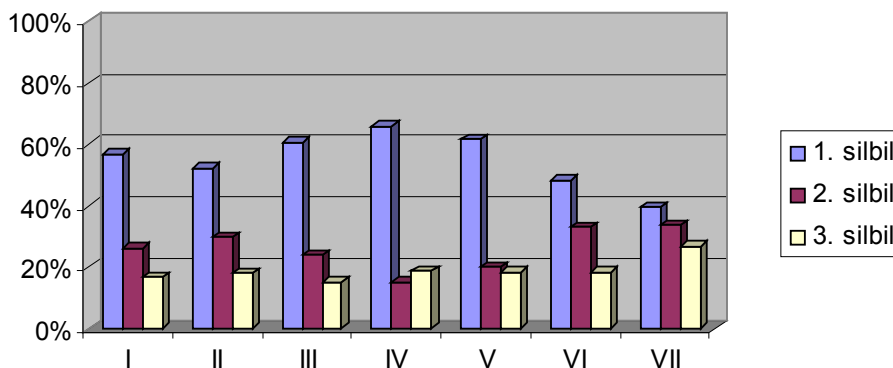
Toodud andmetest tulevad esile põhilised tendentsid Plautuse aktsendilistes printsiipides. Kogu värsirea lõikes võib tähele panna, et resolveerimata värsijalgades

domineerivad esimestes positsioonides rõhulised silbid. Kõige kõrgem on rõhu esinemine resolveerimata värsijalgade teisel silbil teises, kuuendas ja seitsmendas jalas. Resolveeritud värsijalgadest on rõhk esimesel positsioonil tugevas ülekaalus esimeses, kolmandas, neljandas ja viiendas jalas. Rõhu langemine kolmandale v teisele silbile tõuseb seitsmendas, kuuendas ja mõningal määral ka teises jalas, jäädes siiski vähemusse võrreldes rõhuga esimesel positsioonil. Plautuse värsirea aktsendiline struktuur võiks skeemina välja näha järgmiselt (1 tähendab värsijalga, milles aktsendiline põhimõte domineerib ja 0 sellist värsijalga, milles sõnarõhke tugeval positsioonil on vähem): 1/1/1/1/0/0.

Joon. 10. Sõnarõhk resolveerimata värsijalgades Terentiusel

Joon. 11. Sõnarõhk resolveeritud jalgades Terentiusel

Terentiuse värsireas peegelduvad üldjoontes samad seaduspärasused nagu Plautusel. Resolveerimata värsijalgadest on kuues ja seitsmes värsijalg ainus, milles rõhk esimesel silbil ei domineeri väga suure ülekaaluga. Resolveeritud värsijalgades on esimeses, kolmandas, neljandas ja viiendas jalas eelistatum rõhu asupaik esimesel silbil. Kahes viimases värsijalas on esisilbi rõhk teiste värsijalgadega võrreldes madalama esinemusega, kuid siiski suurema esinemusega kui rõhk teisel v kolmandal silbil. Veidi madalam on rõhu esinemine esimesel silbil ka teises jalas, kui võrrelda värsi keskosa aktsendilise ülesehitusega.

Esitatud andmete najal on püütud luua sekundaarse aktsendilise rütmi skeem järgmisel kujul: 1/1/1/1/0/0.⁶⁴

Jambilise trimeetri analüüsis selgus, et aktsent kompenseerib värsirütmi seal, kus kvantiteeriv rütm on nõrgem (Lotman 2003: 136- 137). Sarnast rõhu funktsiooni võib täheldada ka trohheilises septenaaris. Värsi lõpuosas on kvantiteeriv struktuur jäigem ja rõhud ei domineeri sama ülekaalukalt kui nt värsi keskosas ja alguses, kus kvantiteerival struktuuril on suuremad vabadused.

7. Trohheilise septenaari süllaabika

Trohheilise septenaari üks peamisi värsiehituslikke komponente on silbilisus. Kui määratleda, kas trohheiline septenaar on lühike või pikk värss, siis kahtlemata on tegu pika värsiga. Silpide arv ei ole püsiv, kuid seda piiritlevad vastavusseadused, mille kaks tähtsamat põhimõtet on järgmised:

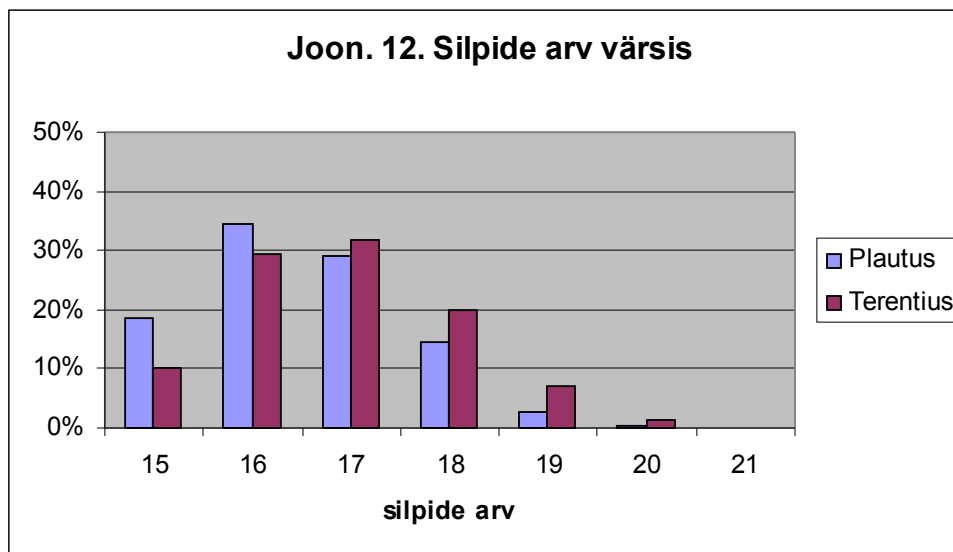
a) struktuuris &&AB&AB&AB&AB&AB&AB&A&&, milles A on tugev ja B nõrk positsioon, & on värsijalapiir ja && värsipiir, vastab igale positsioonile A üks silp või kahesilbiline jada, aga viimane kehtib üldjuhul, kui B-positsioonile vastab üks silp (võib esineda ka prokeleusmaatikuid);

⁶⁴ Kui võrrelda trohheilise septenaari aktsendilist mudelit jambilise trimeetri omaga, mille vastav skeem on järgmine: 1/1/1/1/0, siis on märgata kahe erineva värsimõõdu silmapaistvat kattumist aktsendilistes seaduspärasustes. Nii on värsi keskosa ka jambilises trimeetris kõige rohkem sõnarõhkudega markeeritud, lõpp aga kõige vähem.

b) igale positsioonile B vastab üks silp või kahest silbist koosnev jada, aga seda üldjuhul siis, kui A positsioonile vastab üks silp⁶⁵. Nii on tegemist seadusega, kus värsijalas võib resolveeruda vaid üks positsioonidest. Järelikult võib värsijalg koosneda minimaalselt kahest silbist (v.a trohheilise septenaari viimane katalektiline värsijalg, mis koosneb alati ühest silbist) ja üldjuhul maksimaalselt kolmest silbist, värsirida seega minimaalselt 15 silbist ja maksimaalselt 22 silbist. Sellist seaduspära võivad mõjutada mitmed faktorid. Need reeglid määravad vähima ja suurima lubatud silpide arvu värsireas, kuid tegelik silbiarv sõltub luuletaja isikupärast, luuletraditsioonist, sekundaarsetest rütmidest jms. Järgnevalt vaadeldakse, kui suur on silpide arv värsireas uuritud autorite valimis (vt tabelit 22, 27 ja joonist 12).

Tabel 22. Silpide arv värsis %%

	15 silpi	16 silpi	17 silpi	18 silpi	19 silpi	20 silpi	21 silpi
Plautus	18,6%	34,5%	29,0%	14,4%	2,8%	0,5%	0,1%
Terentius	10,3%	29,5%	31,8%	19,8%	7,2%	1,4%	0,1%

Ilmneb, et Plautusel on kõige rohkem värsse, milles on 16 silpi (34,5%), st resolutsioon on aset leidnud ühes jalas, nt Plautuse *Men.* 135:

⁶⁵ Jambilise trimeetri ja trohheilise septenaari süllaabikat piiritlevad tegurid on sarnased. Jambilises trimeetris on värsireas 12-18 silpi. Teoreetiliselt võiks silpide arv mõlemas värsimõddus olla suurem, kuid nii jambilise trimeetri kui ka antud analüüsi tulemused kinnitavad, et silbiarv on reguleeritud sekundaarsete rütmidega.

heus adulescens, ecqua in istac pars inest praeda mihi?

Terentiusel on kõige rohkem värsse, milles on 17 silpi, st resolutsioon on toimunud kahes jalas (31,8%). Plautusel järgnevad esinemissageduselt 17-silbilised värsid (29%) ja Terentiusel 16-silbilised värsid (29,5%). 15-silbilisi värsiridu esineb Plautuse valimis 18,6%, Terentiusel on 8,3% võrra vähem. Terentiuse on kolmandal kohal värsid, milles on 18 silpi (19,8%), Plautusel esineb 18-silbilisi värsiridu Terentiusest vähem (14,4%). Värsse, milles on 19 silpi (nelja resolutsiooniga värsid), on juba märgatavalt vähem, nt Plautuse *Men.* 192:

superas facile ut superior sis mihi quam quisquam qui imperant.

Plautusel on 19-silbilisi värsse vähem kui Terentiusel (vastavalt 2,8% ja 7,2%). Eriti vähe on 20- ja 21-silbilisi ridu, nende esinemus on Plautusel alla ühe protsendi ja Terentiusel alla kahe protsendi, nt Plautus *Men.* 371:

Venus me voluit magnificare, neque id haud inmerito tuo.

ja Terentiuse *Eun.* 714:

sine malo fateri, video: sequere hac: modo ait modo negat.

Nii võib väita, et reeglipärased on trohheilises septenaaris 16- ja 17-silbilised värsid. Üksikute 21-silbiliste värsiridade leidmine näitab, et võimalik on ka silbirikkamad värsiread, nt Plautuse *Men.* 1014:

teneo ego huic oculum. Mes. fac ut oculi locus in capite appareat!

Arvatavasti on väga silbirohket värsiridade vältimises oma osa ka sekundaarsel rütmil, milles resolveeritud värsijalad on kontrastis resolveerimata värsijalgadega.

Näib üsna loogilisena, et paljudest silpidest koosnev resolutsiooniderohke värss nõuab keerukamaid tegureid, mis aitavad värssi organiseerida, hoidudes samal ajal kahjustamast trohheilisele septenaarile omast rütmilist vabadust. Ehk siin on ka üks põhjus, miks rütmiline ja meetriline koostöötamine avaldub eelkõige dipoodi ja poolvärsi tasandil. Nimelt võimaldab see värsijalgade tasandil säilitada rütmiliste variatsioonide rohkuse, suuremate komponentide abil aga võimaldab püsida trohheilise mõõdu piirides.

Kokkuvõte

Üheks peamiseks kirjanduslikuks allikaks ladina kõnekeeles kohta peetakse varast rooma komöödiat, mille kõnelemisosade soosituim värsimõõt on trohheilne septenaar.

Käesolevas uurimuses analüüsiti variatsioone, mis tekivad trohheilise septenaari realiseerumisel ladina keeles. Eelkõige jälgiti trohheilise septenaari struktuuri nelja parameetrit – kvantiteet, sõnapiirid, rõhk, süllaabika. Töö meetodiks oli statistiline analüüs, mis on vajadusel kombineeritud võrdleva analüüsiga. Analüüsitud tekstideks olid Plautuse ja Terentiusse komöödiad, millest oli võetud 2851 trohheilist septenaari.

Teostatud analüüsi tulemuste põhjal võib teha mõningaid järeldusi trohheilise septenaari struktuuri kohta.

Ladina keeles on olemas silpide kvantitatiivne eristatus, mis võimaldab kasutada kvantiteerivat värsisüsteemi. On olemas ka silbi prosoodiline iseseisvus, mis loob eelduse süllaabiliseks värsisüsteemiks. Ühe rütmielemendina võib ladina keeles arvesse tulla aktsendiline printsip. Analüüsitulemustele toetudes võib väita, et rooma varase komöödia trohheilise septenaari puhul on tegemist värsimõõduga, mis kuulub kvantiteeriv-syllaabilis-aktsendilisse värsisüsteemi.

Trohheilise septenaari puhul on peamised rütmi loomisel osalevad tegurid rütmiline konstant värsirea lõpus, mida märgib kataleksis, tugev sõnapiir ja viimast värsijalga täitev *longum* (esineb üle 90% värsisidest). Teiseks tähtsaks mõjutajaks on dipoodirütmi tasandil ilmnev regressiivne dissimilatsioon värsilõpu suunas ja värsilõpu suunas regressiivse rütmiga liikuvate poolvärsside eristumine värsireas (v.a Terentiusse teine poolvärss). Kuigi resolutsioonide arv on üsna suur, ilmneb, et vaid Plautus kasutab värsijala mõlema positsiooni resolveerimist e prokeleusmaatiliselt värsijalga (kuna tegemist on pigem üksikjuhtudega, siis ei saa rääkida trohheilise septenaari puhul sellest kui seaduspärasusest). Terentiusse analüüsitud valimis prokeleusmaatikut ei leidunud. Kõige enam esineb resolveeritud värsijalgades anapestilist struktuuri, järgneb tribrakh ja daktül. Resolutsioonide arv on kõige sagedasem esimeses, teises, viiendas ja kuuendas jalas, seevastu enne värsilõppu ja peatsesuuri on see madalam. Nii võib öelda, et poolvärsside

algust iseloomustab süllaabiline vabadus ning nende lõppu konservatiivsus. Sellist sekundaarset rütmi illustreerib mudel 1/1/0/0/1/1/0/(0). Ilmnes, et kummalgi komöödiakirjanikul on isikupärane rütmiline käekiri, samas on selge, et rütmiloovad põhimõtted on Plautusel ja Terentiusel ühesugused.

Trohheilise septenaari sõnapiiride puhul jälgisin, kuidas mõjutavad sõnapiiride asukohad värssi rütmikat, milline on sõnapiiride käitumine meetrumipiiridel ning kas nad tugevdavad rütmilist grupeerimist või mitte. Kokkuvõtvalt võib öelda, et trohheilises septenaaris on kujunenud tüüpiline sõnapiirimuster. Neljanda jala järel esineb kõige rohkem süntaktiliselt tugevaid sõnapiire; selle tulemusel moodustub sinna peaaegu konstantne tsesuur, mis avaldub enam kui 90% värssidest. Trohheilises septenaaris võib täheldada hilinevad e edasiviidud tsesuuri olemasolu, mis asub peale viiendat värssijalga ja tugevat tsesuuri pärast teist värssijalga, kus on teiseks rohkem tugevaid sõnapiire värssis. Värssi terviklikul vaatlemisel selgus, et on olemas kohad, kus sõnapiire välditakse või neid esineb statistiliselt vähem. Nii paikneb väga tugev sild trohheilise septenaari eelviimases jalas ehk enne viimast silpi. Tugev sild (sõnapiiride esinemus 16%) esineb neljandas jalas, kus püütakse vältida sõnapiire peale resolveeritud jala teist silpi. Niisiis hoiduvad kirjanikud antud positsioonis järgmistest vormidest: **qw/w**, **ww/w**, **ww/q**, et ühesilbiline sõna ei jääks enne peatsesuuri. Selline sild neljandas jalas kehtib veidi nõrgemana ka resolveerimata jala kohta (sõnapiiride esinemine 22%). Asukoha ja kõrvaltingimuste osas analoogne nõrk sild asub veel kuuendas (sõnapiiride esinemine 21%) ja teises jalas (sõnapiiride esinemine 23%). Järelikult puudub trohheilises septenaaris sõnapiiride ja meetriliste piiride kontrast, selle tulemusel toimub selgepiiriline rütmiline dissimileerumine.

Trohheilise septenaari süllaabika kohta ilmnes, et reaalne silpide arv on värssireas piiratud 15-21 silbiga. Silpide arvu suurus on seega vastavuses meetriliste elementidega. Plautusel esineb kõige rohkem 16-silbilisi ja Terentiusel 17-silbilisi värssse. Teisel kohal on Plautusel värssiread, milles on 17 silpi ja Terentiusel värssid, milles on 16 silpi. Plautusel järgnevad 15-silbilised read ja Terentiusel on kolmandal kohal 18-silbilised värssiread. Sellist suhteliselt fikseeritud silpide arvu aitavad selgitada reeglid, mis lubavad resolutsioonil üldiselt aset leida vaid värssijala ühes positsioonis (tugevas või nõrgas), mitte aga kahes korraga. Analüüsi põhjal võib järeldada, et silpide arvu üheks

võimalikuks mõjutajaks on sekundaarse rütmi eripära, mis piirab võimalikku resolveerunud värsijalgade arvu värsireas.

Lisaks eelpool esitatud tulemustele on trohheilisele septenaarile iseloomulikud rütmilised seaduspärasused, mis tulenevad sõnarõhu rollist meetrilises struktuuris. Nii resolveerimata kui ka resolveeritud värsijalgade osas on näha, et enamikus värsijalgades langeb sõnarõhk tugevale positsioonile. Värsi esimeses jalas ja keskosas (kolmas, neljas, viies värsijalg) on sõnarõhkude tähtsus suurem. Seevastu värsi lõpuosas, mille kvantiteedireeglid on rangepiirilised, pole sõnarõhul nii suur tähtsus. Eriti tõuseb esile trohheilise septenaari neljanda ja viienda jala aktsendiline struktuur, kus rõhul on kalduvus osaleda meetrumi organiseerimisel. Nii Plautuse kui ka Terentiusse värsirea aktsendiline struktuur võiks skeemina välja näha järgmiselt (1 tähendab värsijalga, milles aktsendiline põhimõte domineerib ja 0 sellist värsijalga, milles sõnarõhke tugeval positsioonil on vähem): 1/1/1/1/0/0.

Trohheilise septenaari ja jambilise trimeetri aktsendiline rütmika järgib sarnaseid põhimõtteid, kompenseerides värsirütmi seal, kus kvantiteeriv rütm on nõrgem. Sarnaseks võib pidada ka mõlema värsimõõdu süllaabilisi seaduspärasusi. Trohheilises septenaaris ei välditud sõnapiire meetrilistel piiridel, nagu seda tehakse jambilises trimeetris.

Uurimuse tulemused tõstatavad edasist uurimist vääriva küsimuse, kas ladina kõnelemisvärsis on sõltumata värsimõõdust kujunenud aktsendilise struktuuri osas välja universaalsed tendentsid, mis organiseerivad rohkem värsi keskosa kui selle lõppu.

Summary

Trochaic septenarius of Roman comedy: metrical and rhythmical structure

Prevailing part of early literature was mainly conceived for listening and conversation. One of the main literary sources of Latin spoken language implies the early Roman comedy, where the most common verse meter is trochaic septenarius. Describing the metrical and rhythmical patterns it is possible to derive data about the verse meter in question as well as about the language in which the given verse meter is realized.

The aim of the present research is to analyse variations of trochaic septenarius in Latin language which are caused within the realization of the trochaic septenarius in Latin language. First of all we observe four parameters of the structure of trochaic septenarius: quantity, word-ends, stress, syllables. In respect of rhythmical variations we observe the degree and incidence of their modification. Proceeding from the results of the study, an attempt is made to describe the rhythmical rules of the trochaic septenarius and to formulate the patterns of rhythm. Two rhythmical types are distinguished. One of them organizes strong and weak positions of interchanged syllables, whereas the other is the secondary rhythm which fixes the order of varied feet in the verse. Statistical analysis combined with comparative analysis if necessary. The description of the verse feet using statistical analysis enables to study the rhythmical structure of verse and its regularity at different levels.

Nine early Roman comedies were analyzed including three samples of Plautus and six of Terentius, 2851 trochaic septenarii all together. The paper consists of seven parts. The structure of the paper moves from general and introductory topics to the more detailed review.

The first chapter gives an overview of the methods, principles and material of the analysis. The second chapter presents a short synopsis of the history of Roman comedy to

characterize the era of the analyzed texts, as well as their language. In the third chapter the main prosodic features of the Latin language and that of Plautus and Terence are pointed out. The fourth chapter concentrates on the origin and evolution of trochaic meters. The fifth chapter gives a survey of the Latin trochaic septenarius, including the main features of the deep structure of septenarius, the correspondence rules of the metrical structure and the prosodic rules with metrical relevance. The sixth chapter comprises the rhythmical analysis of the trochaic septenarius. The seventh chapter is focused on the syllabics of trochaic septenarius.

In the rhythmical analysis we observe the realization of the elements of deep structure by the use of correspondence rules. We consider the following:

- a) quantitative-syllabic variations;
- b) accentual variations considering the positions and verse feet;
- c) the rhythmical form of the verse;
- d) the word-ends in the position between and within the verse feet (the relationship between word-ends and metrical boundaries);
- e) secondary rhythms, which occur as a statistic rule.

Proceeding from the results of the analysis we try to point out the types of the secondary rhythm and as far as possible research the reasons for their occurrence. One of our aims is to survey how much the word stress participates in the verse structure. The analysis of word-ends is aimed to identify the role of syntactic boundaries emphasizing the metrical structure. The analysis of the trochaic septenarius syllabics is aimed to mark average, minimum and maximum number of syllables in the verse and to find out the preferences of both authors.

The results of the analysis are presented in the tables.

At the end of the paper we present the appendix of tables and figures, which illustrate the results of the analysis.

The results of the analysis enable to make some conclusions in respect of the structure of trochaic septenarius.

The opposition of quantities in Latin language renders it possible to use the quantitative verse system. There is also the prosodic independence of syllable, which creates the prerequisites for the syllabic versification system. The accentual principle may

be considered one of the elements of rhythm in Latin. Guided by the analysis results we can conclude that the trochaic septenarius of the early Roman comedy belongs to the quantitative-syllabic-accentual versification system.

The main rhythmical agents of the trochaic septenarius are metric constant at the end of verse which denotes catalexis, strong word-end and the last foot executive *longum* (occurs in 90% of verses). The other important influence factor is regressive dissimilation at the level of dipodic rhythm toward the end of the verse and the contrast of half-verses which represent a pattern of regressive rhythm towards the end of the verse (except of Terentius' second half-verse). Although the number of resolutions is very high, it appears, that only Plautus uses in both foot positions the resolution proceleusmatic verse foot. The proceleusmatics were not found in Terence's trochaic septenarius. Most of all in resolved feet the anapaestic structure occurs, then tribrach and dactyl. The number of resolutions is more frequent in the first, second, fifth and sixth foot; instead, before the end of verse and the main caesura it decreases. Thus, the beginnings of half-verses are characterized by syllabic freedom whereas their ends by conservatism. This secondary rhythm is illustrated by the model (1 marks a more variable foot and 0 a stricter foot) 1/1/0/0/1/1/0/(0). It appears that both comedians have their individual rhythmic handwriting. At the same time, the creative principles of the rhythm in Plautus and Terence are similar.

As for the trochaic septenarius word-ends, we observed how the word-end positions affect the rhythmic system of the verse, how they behave within the meter limits as well as whether they strengthen metrical grouping or not. We can conclude that a typical pattern of word-ends is created within the trochaic septenarius. After the fourth foot the majority of syntactical boundaries occur; as a result almost constant caesura is developed here, which becomes apparent in more than 90% of verses. In the trochaic septenarius we can notice backward or forward caesura after the fifth foot and the strong caesura after the second foot, where there are more strong word-ends in the verse. The verse survey on the whole shows that there are places where word-ends increase or statistically decrease. Thus, a very strong bridge arises in the penultimate foot or before the last syllable of trochaic septenarius. A strong bridge (only 16% of word-ends) appears in the fourth foot, where after the second syllable of the resolution foot word-ends are

avoided. So the writers in the given position hold the following forms: **qw/w**, **ww/w**, **ww/q** to avoid the occurrence of one-syllable word before the main caesura. Such bridge in the fourth foot is weaker in respect of the foot without resolution (22% of word-ends). Concerning the location and other conditions a similar weak bridge appears also in the sixth (21% of word-ends) and in the second foot (23% of word-ends). Consequently, there is no contrast between word-ends and metrical boundaries in the trochaic septenarius.

The analysis of the syllabics revealed that the actual number of syllables in verse is limited with 15-21 syllables. The number of syllables is therefore in correspondence with metrical elements of the verse structure.

That relatively fixed number of syllables helps to derive the rules about the place of resolution in only one position (strong or weak) except in the case of proceleusmatics. On the basis of analysis we can conclude that one of the factors which affect the number of syllables is the peculiarity of the secondary rhythm, which limits the possible number of resolved verse feet in the verse.

In addition to the above-mentioned results, there are typical rules of the rhythm of trochaic septenarius, which proceed from the role of accent in the metrical structure. Observing the resolved and unresolved verse feet we can see, that in most of verse feet the word stress proceeds to the strong position. In the first verse foot and in the middle of the verse (i.e., third, fourth, fifth foot) the importance of the word stresses grows. But in the final part of the verse, where quantitative rules are stricter, the word stress is not so important. Especially conspicuous is the accent structure of the fourth and fifth feet foot, where the stress is involved in the metrical organization of verse.

The accentual rhythmic of the trochaic septenarius and iambic trimeter follow the similar principles in respect of compensation the verse rhythm there where the quantitative rhythm is weaker. We can also consider the similarity the syllabic rules for both verse meters. The trochaic septenarius does not avoid the word-ends within metrical boundaries, whereas the iambic trimeter does.

The results of this research bring up a question which deserves to be researched: if in Latin spoken verses, regardless of the verse meter, there are universal tendencies

concerning the accent structure which tend to apply more in the middle part of the verse than in its end.

Kirjandus

A. Tekstiväljaanded

Ernout, Alfred (ed.) 1932. *Plaute. Tome I. Amphitryon-Asinaria-Aulularia*. Paris: Budé.

Fleckeisen, Alfred (ed.) 1905. *P. Terenti Afri Comoediae*. Leipzig: B. G. Teubner.

Gratwick, A. S. (ed.) 1993. *Plautus, Menaechmi*. Cambridge: Cambridge University Press.

B. Kasutatud kirjandus

Allen, William Sidney 1965. *Vox Latina*. Cambridge: Cambridge University Press.

Allen, William Sidney 1973. *Accent and rhythm. Prosodic features of Latin and Greek: a study in theory and reconstruction*. Cambridge: Cambridge University Press.

Albrecht, Michael 1997. *A History of Roman Literature*. Leiden: E. J. Brill.

Abbott, Kenneth M. 1944. 'Ictus, Accent and Statistics in Latin Dramatic Verse.' — *Transactions and proceedings of the American Philological Association* 75, 127-140.

Beare, William 1957. *Latin Verse and European Song: A Study in Accent and Rhythm*. London: Methuen & CO Ltd.

Beare, William 1964. *The Roman Stage: A Short History of Latin Drama in the Time of the Republic*. 3d ed. London: Methuen & CO Ltd.

Benveniste, Émile 1971. 'The Notion of 'Rhythm' in its Linguistic Expression.' — *Problem in General Linguistics*. Gables, Florida: University of Miami Press, 281-289.

Belõi 1910 = Белый, Андрей 1910. *Символизм*. Москва: Музагет.

Boldrini, Sandro 1999. *Prosodie und Metrik der Römer*. Stuttgart & Leipzig: B. G. Teubner.

- Braun, L. 1970. 'Polymetrie bei Terenz und Plautus.' — *Wiener Studien* 4, 66-83.
- Bryant, A. A. 1898. 'Some Plautine Words and Word-groups. Studies in Plautus.' — *Harvard Studies in Classical Philology* 9, 121-125.
- Ceccarelli, Lucio 1988. *La norma di Meyer nei versi giambici e trocaici di Plauto e Terenzio*. Roma: Edizioni Coopergion.
- Ceccarelli, Lucio 1993. 'Nota a Plauto.' — *Rivista di Filologia e di Istruzione Classica* 121, 385-390.
- CHCL = E. J. Kenney (ed.) 1995. *The Cambridge History of Classical Literature. Volume II, Latin Literature. Part I, The Early Republic*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Christenson, M. David (ed.) 2000. *Plautus. Amphitruo*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Crusius, Friedrich 1961. *Römische Metrik: eine Einführung*. München: Max Hueber.
- De Neuborg, Leo 1986. *La base métrique de la localisation des mots dans l'hexamètre latin*. Brüssel: AWLSK.
- Devine, Andrew M.; Stephens, Laurence D. 1994. *The prosody of Greek Speech*. Oxford: Oxford University Press.
- Draheim, J. 1880. 'De iambis et trochaeis Terentii.' — *Hermes* 15, 238-243.
- Drexler, Hans 1959. 'Neue Plautinische Akzentstudien.' — *Maia* 11, 260-314.
- Drexler, Hans 1960. 'Quantität und Wortakzent.' — *Maia* 12, 167-189.
- Drexler, Hans 1987. *Einführung in die Römische Metrik*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Duckworth, George Eckel 1952. *The Nature of Roman Comedy: a Study in popular entertainment*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Dupont, Florence 1985. *L'acteur-roi ou le théâtre dans la Rome antique*. Paris: Les Belles Lettres.
- Fraenkel, Eduard 1927. 'Die Vorgeschichte des Versus Quadratus.' — *Hermes* 62, 357-370.
- Gasparov 1975 = Гаспаров, Михаил Леонович 1975. 'Продром, Цец и национальные формы гексаметра.' — *Античность и Византия* (А. А. Фрейберг, ред.). Москва: Наука.

- Gasparov 1989 = Гаспаров, Михаил Леонович 1989. *Очерк истории европейского стиха*. Москва: Наука.
- Goetz, Georgii; Schoell, Friderici 1901. *T. Macci Plauti Comoediae*. Lipsiae: B. G. Teubner.
- Gratwick, A. S. (ed.) 1993. *Plautus, Menaechmi*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Harsh, Philip Whaley 1949. *Iambic Words and Regard for Accent in Plautus*. Stanford, California: Stanford University Press.
- Harkness, Albert Granger 1910. 'II. The Final Monosyllable in Latin Prose and Poetry.' — *American Journal of Philology* 31, 154-174.
- Hayes, Bruce 1995. *Metrical stress theory: principles and case studies*. Chicago & London: The University of Chicago Press.
- Hoischen, Gerhard 1914. *De verborum accentu in versibus Plautinis observato quaestiones novae*. Dissertatio inauguralis. Monasterii Guestfalorum (Münster, Westfalen): Ex officina Societatis Typographiae Guestfalorum.
- Hopkins, H. M. 1898. 'The Declension of Greek Nouns in Plautus. Studies in Plautus.' — *Harvard Studies in Classical Philology* 9, 121-125.
- Irigoin, Jean 1959. 'Lois et règles dans le trimètre iambique et le tétramètre trochaïque.' — *Revue des Études Greques* 72, 67-80.
- Jalasto, Hans 1978. *Elementaarstatistika käsiraamat*. Tallinn: Valgus.
- Keil, Gottfried Theodor Heinrich (ed.) 1857-1880. *Grammatici Latini, ex recens. H. Keilii*. Leipzig: B. G. Teubner.
- Kolmogorov 1963 = Колмогоров, Андрей Николаевич 1963. 'К изучению ритмики Маяковского.' — *Вопросы языкознания* 4, 64-71.
- Korzeniewski, Dietmar 1989. *Griechische Metrik*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Laidlaw, William Allison 1938. *The Prosody of Terence*. London: Oxford University Press.
- Lehiste, Ilse 1986. 'Phonetic realization of metrical structure in some types of Estonian verse.' — *Ural-Altaische Jahrbücher* 6, 11-20.

- Lehiste, Ilse 2000. *Keel kirjanduses. Eesti mõttelugu 36* (Jaan Ross, koost.). Tartu: Ilmamaa.
- Lill, Anne 2004. *Tragöödialeksikon*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Lindsay, Wallace Martin 1892. 'Superlatives. Their Metrical treatment in Plautus.' — *The Classical Review* 6, 342-343.
- Lindsay, Wallace Martin 1898. 'Varia Plautina. Studies in Plautus.' — *Harvard Studies in Classical Philology* 9, 126-132.
- Lindsay, Wallace Martin 1922. *Early Latin Verse*. Oxford: Clarendon Press.
- Lotman, Maria-Kristiina 2000a. 'Võõras kui oma: eesti ilukirjanduslik kvantiteeriv värss.' — *Keel ja Kirjandus* 10, 689-702.
- Lotman, Maria-Kristiina 2000b. 'Word-ends and Metrical Boundaries in Ancient Iambic Trimeter of Comedy.' — *Studia Humaniora Tartuensia* 1, 1-16. <<http://www.ut.ee/klassik/sht/2000/lotman1.pdf>>.
- Lotman, Maria-Kristiina 2003. *Jambiline trimeeter: värsisüsteemid, meetrum, rütm, semantika*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Lotman, Mihhail 1998. 'Värsisüsteemidest.' — *Akadeemia* 9-10, 1846-1875, 2058-2078.
- Luchs, August 1873. 'Quaestiones metricae.' — *Studemunds Studien auf dem Gebiete des archaischen Lateins* Bd. I, 1-75.
- Lukinovich, Alessandra; Steinrück, Martin (dir.) 2004. 'Autour de la césure. Actes du colloque Damon des 3 et 4 novembre 2000.' (Collection de l'Institut d'Archéologie et des sciences de l'Antiquité de l'Université de Lausanne). Echo, Vol. 3. Spaltenstein, François et Bianchi Olivier (éd.).
- Maas, Paul 1962. *Greek Metre*. Oxford: Clarendon Press.
- Manning, R. C. 1898. 'On a Supposed Limitation of the Law of *breves breviantes* in Plautus and Terence. Studies in Plautus.' — *Harvard Studies in Classical Philology* 9, 87-95.
- Marti, Heinrich 1963. 'Terenz 1909-1959' — *Lustrum* 8, 20-23.
- Martin, Ronald H. 1995. 'The Prosody of Greek Proper Names in -A in Plautus and Terence.' — *Classical Quarterly* 49, 206-209.

- Martin, Ronald H. (ed.) 2002. *Terence. Adelphoe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Minarini, Alessandra 1987. *Studi Terenziani*. Bologna: Pàtron Editore.
- Niedermann, Max 1945. *Précis de phonétique historique du Latin*. Paris: C. Klincksieck. Press.
- Palmer, Leonard Robert 1987. *The Latin Language*. Norman: University of Oklahoma Press.
- Parring, Anne-Mai 1997. *Statistilise andmetöötluse algõpetus*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Pavone, Chiara 1975. 'Licenza e correptio iambica.' — *Studi Italiani di Filologia Classica* 47, 175-203.
- Pavone, Chiara 1980. 'Licenza e parola metrica in Plauto.' — *Studi Italiani di Filologia Classica* 52, 164-175.
- Peters, J. A. 1898. 'On Short Vowels Before Mute and Liquid in Plautus: Can They Act as breves breviantes. Studies in Plautus.' — *Harvard Studies in Classical Philology* 9, 115-120.
- Pighi, Giovanni Battista 1957. 'Il verso saturnio.' — *Rivista di Filologia e di Istruzione Classica* 85, 47-60.
- Platnauer, Maurice 1951. 'Dactyls in Comic Trochaics.' □ — *The Classical Review* 1, 132-133.
- Põldmäe, Jaak 1978. *Eesti värsiõpetus*. Tallinn: Eesti Raamat.
- Questa, Cesare 1968. 'Ancora sui Loci Jacobshoniani.' □ — *Maia* 20, 373-389.
- Questa, Cesare 1967. *Introduzione alla metrica di Plauto*. Bologna: Casa Editrice Prof. Riccardo Pàtron.
- Raven, David Sebastian 1965. *Latin Metre*. London: Faber and Faber.
- Rosbach, August; Westphal, Rudolph 1856. *Griechische Metrik*. Leipzig: B. G. Teubner.
- Sedgwick, W. B. 1948. 'The Origin and Development of Roman Comic Metres.' — *Classica et Mediaevalia* 10, 171-181.
- Segal, Erich 1987. *Roman Laughter: The Comedy of Plautus*. Oxford: Oxford University Press.

- Schadewaldt, Wolfgang 1989. *Die frühgriechische Lyrik, Tübinger Vorlesungen Bd. 3*. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- Skutsch, Otto 1985. 'Bemerkungen zu Iktus und Akzent.' — *Glotta* 63, 183-185.
- Skutsch, Otto 1987. 'Noch einmal Iktus und Akzent.' — *Glotta* 65, 128-129.
- Soubiran, Jean 1988. *Essai sur la versification dramatique des romains. Sénaire iambique et septénaire trochaïque*. Paris: Centre National de la Recherche Scientifique.
- Soubiran, Jean 1966. *L'Élision dans la poésie latine*. Paris: C. Klincksieck.
- Sturtevant, Edgar Howard 1919. 'The Coincidence of accent and ictus in Plautus and Terence.' — *Classical Philology* 14, 234-244.
- Tomaševski 1929 = Томашевский, Борис В. 1929. *О стихе*. Ленинград: Прибой.
- Trubetzkoy 1987= Трубецкой, Николай Сергеевич 1987. *Избранные труды по филологии*. Москва: Прогресс.
- Unt, Jaan (tlk) 2003. *Aristoteles. Luulekunstist (Poeetika)*. Tallinn: Keel ja Kirjandus.
- van Raalte, Marjolein 1986. *Rhythm and Metre: Towards a Systematic Description of Greek Stichic Verse*. Assen, The Netherlands; Wolfeboro, N. H., U.S.A.: Van Gorcum.
- Vandvik, Eirik 1937. *Rhythmus und Metrum: Akzent und Iktus*. Oslo: A. W. Brøgger. (Symbolae Osloenses. Fasc. supplet. 8).
- Wallace, Rex 1982. 'A Note on the Phonostylistics of Latin: (s) in Plautus.' — *Glotta* 60, 120-124.
- West, Martin Litchfield 1982. *Greek Metre*. Oxford: Oxford Clarendon Press.
- West, Martin Litchfield 1974. *Studies in Greek Elegy and Iambus*. Berlin: Walter de Gruyter.
- White, John Williams 1912. *The Verse of Greek Comedy*. London: Macmillan & Co.
- Wilamowitz-Moellendorff, Ulrich von 1921. *Griechische Verskunst*. Berlin: Weidmann.
- Wright, John Henry 1974. *Dancing in Chains: The Stylistic Unity of the Comoedia palliate*. Rome: American Academy.

LISA

Tabel 23. Resolveerimata värsijalad

		I	II	III	IV	V	VI	VII	Valim
Komöödia	I k	740	675	1011	453	850	206	2754	2851
	II	903	1462	1244	1828	1185	1886	0	2851
Plautus	I k	445	361	606	256	480	131	1478	1520
	II	448	823	652	1020	630	1039	0	1520
Terentius	I k	295	314	405	197	370	75	1276	1331
	II	455	639	592	808	555	847	0	1331

Tabel 24. Resolutsioonide esinemine komöödias

	I	II	III	IV	V	VI	VII
resolutsioonid	1208	714	596	570	816	759	97

Tabel 25. Resolutsioonide esinemine Plautusel

	I	II	III	IV	V	VI	VII
resolutsioonid	627	336	262	244	410	350	42

Tabel 26. Resolutsioonide esinemine Terentiusel

	I	II	III	IV	V	VI	VII
resolutsioonid	581	378	334	326	406	409	55

Tabel 27. Silpide arv värsis

	15 silpi	16 silpi	17 silpi	18 silpi	19 silpi	20 silpi	21 silpi
Plautus	283	525	441	219	43	7	2
Terentius	137	392	423	263	96	19	1

Tabel 28. Rõhk resolveerimata värsijalgades komöödias

	I	II	III	IV	V	VI	VII
xx	814	1017	1184	1668	1180	762	1370
xx	102	459	224	151	147	652	1039
xx	93	187	504	32	127	197	3
xx	634	474	343	430	581	481	342
Kokku	1643	2137	2255	2281	2035	2092	2754

Tabel 29. Rõhk resolveeritud kolmesilbilistes värsijalgades komöödias

	I	II	III	IV	V	VI	VII
1. silbil	1152	491	429	529	71	503	64
2. silbil	528	308	158	105	218	329	57
3. silbil	391	170	115	116	227	186	36
Kokku	2071	969	702	750	516	1018	157

Tabel 30. Rõhk resolveerimata värsijalgades Plautusel

	I	II	III	IV	V	VI	VII
xx	421	531	622	992	642	430	726
xx	68	299	130	88	93	373	571
xx	50	111	348	17	64	145	2
xx	354	243	158	179	311	222	179
Kokku	421	531	622	992	642	430	726

Tabel 31. Rõhk resolveeritud kolmesilbilistes värsijalgades Plautusel

	I	II	III	IV	V	VI	VII
1. silbil	602	212	156	235	366	239	30
2. silbil	272	149	51	37	96	147	28
3. silbil	229	73	46	33	116	84	13
Kokku	1103	436	255	307	588	457	71

Tabel 32. Rõhk resolveerimata värsijalgades Terentiusel

	I	II	III	IV	V	VI	VII
Xx	393	486	562	676	538	332	644
xX	34	160	94	63	54	279	468
xx	43	76	156	15	63	52	1
XX	280	231	185	251	270	259	163
Kokku	750	953	997	1005	925	922	1276

Tabel 33. Rõhk resolveeritud värsijalgades Terentiusel

	I	II	III	IV	V	VI	VII
1. silbil	550	279	273	294	374	264	34
2. silbil	256	159	108	68	122	182	29
3. silbil	162	97	69	83	111	102	23
Kokku	968	535	451	445	607	548	86

Tabel 34. Kvantiteeriv-süllaabilised rütmivormid Plautusel

Rütmivorm	Sagedus	Protsent
UUU UUU UU- -- - U -- - U -	1	,1
UUU UUU - U -- UUU - U - U U	1	,1
UUU UUU -- UUU - UU UUU - U -	1	,1
UUU UUU -- UUU -- - UU - U -	1	,1
UUU UUU -- UU- -- UU- - U -	1	,1
UUU UUU -- -- UUU -- - U -	1	,1
UUU UUU -- -- - U -- - U -	1	,1
UUU UU- UUU -- -- -- - U -	1	,1
UUU UU- UU- UU- - U -- - U U	1	,1
UUU UU- - U - UU -- -- - U -	1	,1
UUU UU- - U -- UUU UU- - U U	1	,1
UUU UU- - U -- UUU -- - U U	1	,1
UUU UU- - U -- - U - U - U -	1	,1
UUU UU- - U -- - U -- - U -	1	,1
UUU UU- - U -- -- UU- - U -	1	,1
UUU UU- - U -- -- -- - U -	1	,1
UUU UU- - UU - U - U - UU - U -	1	,1
UUU UU- - UU -- -- -- - U U	1	,1
UUU UU- -- UUU -- UU- - U -	1	,1
UUU UU- -- -- UU- -- - U -	2	,1
UUU UU- -- -- - U -- - U -	2	,1
UUU - U UUU UU- - U -- - U -	1	,1
UUU - U UUU -- UU- -- - U U	1	,1
UUU - U UUU -- -- -- - U -	1	,1
UUU - U UU- -- - U -- - U -	2	,1
UUU - U - U UUU - U - UU - U -	1	,1
UUU - U - U UU- -- UUU - U -	1	,1
UUU - U - U UU- -- -- - U U	1	,1
UUU - U - U - U - U -- - U -	1	,1
UUU - U - U - U -- -- - U -	1	,1
UUU - U - U - UU - UU UU- - U -	1	,1
UUU - U - U -- UUU -- - U -	1	,1
UUU - U - U -- UU- - UU - U -	1	,1
UUU - U - U -- UU- -- - U -	2	,1
UUU - U - U -- -- UU- - U -	1	,1
UUU - U - U -- - U - U - U U	1	,1
UUU - U - U -- - U - UU - U -	1	,1
UUU - U - U -- - U -- - U -	3	,2
UUU - U - U -- -- - U - U -	1	,1
UUU - U - U -- -- -- - U -	7	,5
UUU - U - UU - U - U -- - U -	1	,1
UUU - U - UU -- - U UU- - U -	1	,1
UUU - U - UU -- -- -- - U -	1	,1
UUU - U -- UU- UU- -- - U -	1	,1
UUU - U -- UU- -- UUU - U -	1	,1
UUU - U -- - U UU- -- - U -	1	,1
UUU - U -- - U - U -- - U -	1	,1
UUU - U -- -- UUU - UU - U -	1	,1
UUU - U -- -- UU- UUU - U -	1	,1

	UUU	-U	--	--	-U	-UU	-U	-		1	,1
	UUU	-U	--	--	-U	--	-U	U		1	,1
	UUU	-U	--	--	--	UU-	-U	-		1	,1
	UUU	-U	--	--	--	--	-U	U		1	,1
	UUU	-U	--	--	--	--	-U	-		2	,1
	UUU	-UU	-U	UUU	-U	--	-U	-		1	,1
	UUU	-UU	-U	-U	-U	--	-U	U		1	,1
	UUU	-UU	-U	-U	--	-U	-U	-		1	,1
	UUU	-UU	-U	-U	--	--	-U	U		2	,1
	UUU	-UU	-U	--	UUU	--	-U	-		2	,1
	UUU	-UU	-U	--	UU-	UU-	-U	-		1	,1
	UUU	-UU	-U	--	UU-	--	-U	-		1	,1
	UUU	-UU	-U	--	-U	--	-U	-		2	,1
	UUU	-UU	-U	--	--	--	-U	-		2	,1
	UUU	-UU	-UU	UU-	UU-	UU-	-U	-		1	,1
	UUU	-UU	--	UU-	-U	--	-U	-		1	,1
	UUU	-UU	--	UU-	--	--	-U	-		3	,2
	UUU	-UU	--	-U	UU-	--	-U	-		1	,1
	UUU	-UU	--	-U	--	--	-U	-		2	,1
	UUU	-UU	--	-UU	--	-U	-U	-		1	,1
	UUU	-UU	--	--	UUU	--	-U	-		1	,1
	UUU	-UU	--	--	UUUU	--	-U	-		1	,1
	UUU	-UU	--	--	UU-	--	-U	-		1	,1
	UUU	-UU	--	--	-U	--	-U	-		2	,1
	UUU	-UU	--	--	--	UU-	-U	-		2	,1
	UUU	-UU	--	--	--	-U	-U	-		1	,1
	UUU	-UU	--	--	--	--	-U	-		3	,2
	UUU	--	UUU	UU-	-U	--	-U	-		1	,1
	UUU	--	UUU	-U	UUU	--	-U	-		1	,1
	UUU	--	UUU	-U	--	UU-	-U	-		1	,1
	UUU	--	UUU	--	-U	--	-U	-		1	,1
	UUU	--	UUU	--	--	--	-U	-		2	,1
	UUU	--	UU-	-U	--	--	-U	-		1	,1
	UUU	--	UU-	--	UUU	--	UUU	-		1	,1
	UUU	--	UU-	--	UUU	--	-U	U		1	,1
	UUU	--	UU-	--	-U	--	-U	-		2	,1
	UUU	--	UU-	--	--	-UU	-U	-		1	,1
	UUU	--	-U	UU-	-U	--	-U	-		1	,1
	UUU	--	-U	UU-	--	UU-	-U	-		3	,2
	UUU	--	-U	UU-	--	--	-U	-		3	,2
	UUU	--	-U	-U	UUU	-UU	-U	U		1	,1
	UUU	--	-U	-U	UU-	--	-U	-		1	,1
	UUU	--	-U	-U	-U	-U	-U	-		1	,1
	UUU	--	-U	-U	-U	--	-U	-		1	,1
	UUU	--	-U	-U	--	UU-	-U	-		1	,1
	UUU	--	-U	-U	--	-U	UUU	-		1	,1
	UUU	--	-U	-U	--	--	-U	U		1	,1
	UUU	--	-U	-U	--	--	-U	-		2	,1
	UUU	--	-U	-UU	--	--	-U	-		1	,1
	UUU	--	-U	--	UUU	UUU	-U	-		1	,1
	UUU	--	-U	--	UUU	UU-	-U	-		1	,1
	UUU	--	-U	--	UUU	-UU	-U	-		1	,1
	UUU	--	-U	--	UUU	--	-U	-		2	,1

	UUU	--	-U	--	UU-	UUU	-U	-		1		,1	
	UUU	--	-U	--	UU-	UU-	-U	-		1		,1	
	UUU	--	-U	--	UU-	--	UUU	-		1		,1	
	UUU	--	-U	--	UU-	--	-U	U		1		,1	
	UUU	--	-U	--	UU-	--	-U	-		1		,1	
	UUU	--	-U	--	-U	-U	-U	-		2		,1	
	UUU	--	-U	--	-U	--	UUU	-		1		,1	
	UUU	--	-U	--	-U	--	-U	-		6		,4	
	UUU	--	-U	--	--	UUU	-U	U		1		,1	
	UUU	--	-U	--	--	UUUU	-U	-		1		,1	
	UUU	--	-U	--	--	UU-	-U	-		3		,2	
	UUU	--	-U	--	--	-U	-U	-		2		,1	
	UUU	--	-U	--	--	--	-U	-		9		,6	
	UUU	--	-UU	-U	-U	--	-U	-		1		,1	
	UUU	--	-UU	--	-U	-U	-U	-		1		,1	
	UUU	--	-UU	--	-U	--	-U	-		2		,1	
	UUU	--	--	UUU	UUU	--	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	UUU	-U	-UU	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	UUU	--	-UU	-U	-		2		,1	
	UUU	--	--	UUUU	--	-UU	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	UU-	UUU	-UU	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	UU-	UUU	--	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	UU-	UU-	--	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	UU-	-U	-U	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	UU-	-U	-UU	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	UU-	-U	--	-U	-		2		,1	
	UUU	--	--	UU-	--	-UU	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	UU-	--	--	-U	-		3		,2	
	UUU	--	--	-U	--	-U	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	-U	--	--	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	--	UUU	-U	-U	U		1		,1	
	UUU	--	--	--	UUU	-UU	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	--	UUU	--	-U	-		5		,3	
	UUU	--	--	--	UU-	--	-U	-		2		,1	
	UUU	--	--	--	-U	-U	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	--	-U	--	UUU	-		1		,1	
	UUU	--	--	--	-U	--	-U	U		1		,1	
	UUU	--	--	--	-U	--	-U	-		4		,3	
	UUU	--	--	--	-UU	--	UUU	-		1		,1	
	UUU	--	--	--	--	UUU	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	--	--	-U	-U	-		1		,1	
	UUU	--	--	--	--	--	UUU	U		1		,1	
	UUU	--	--	--	--	--	-U	U		1		,1	
	UUU	--	--	--	--	--	-U	-		12		,8	
	UU-	UUU	UUU	UU-	UU-	-UU	-U	-		1		,1	
	UU-	UUU	UUU	--	-U	--	-U	U		1		,1	
	UU-	UUU	UU-	UU-	-U	--	-U	-		2		,1	
	UU-	UUU	-U	-U	UU-	--	-U	U		1		,1	
	UU-	UUU	-U	--	UU-	--	-U	U		1		,1	
	UU-	UUU	-U	--	-U	-UU	-U	-		1		,1	
	UU-	UUU	-U	--	-U	--	-U	-		2		,1	
	UU-	UUU	-U	--	--	--	UUU	-		1		,1	
	UU-	UUU	--	UU-	--	--	-U	-		1		,1	

UU- UUU -- - U - U -- - U -	2	,1
UU- UUU -- -- UUU -- - U -	1	,1
UU- UUU -- -- - U UU- - U U	1	,1
UU- UUU -- -- - U -- - U -	1	,1
UU- UUU -- -- -- -- UUU U	1	,1
UU- UUU -- -- -- -- - U -	2	,1
UU- UU- UUU -- UU- -- - U -	1	,1
UU- UU- UUU -- - U -- - U -	1	,1
UU- UU- UU- -- -- -- UUU -	1	,1
UU- UU- - U - U - U -- - U -	1	,1
UU- UU- - U - U -- -- - U U	1	,1
UU- UU- - U -- UUU -- - U -	1	,1
UU- UU- - U -- UU- -- - U -	1	,1
UU- UU- - U -- - U -- - U -	1	,1
UU- UU- - U -- -- -- - U -	1	,1
UU- UU- - UU - U UU- - UU - U -	1	,1
UU- UU- - UU -- - U -- - U -	1	,1
UU- UU- -- UUU - U -- - U -	2	,1
UU- UU- -- UU- - U -- - U -	1	,1
UU- UU- -- UU- -- UU- - U -	1	,1
UU- UU- -- UU- -- -- - U -	1	,1
UU- UU- -- - U - UU -- - U -	1	,1
UU- UU- -- -- UUU -- - U -	1	,1
UU- UU- -- -- UU- UU- - U -	2	,1
UU- UU- -- -- - U -- - U -	1	,1
UU- UU- -- -- -- UU- - U -	1	,1
UU- UU- -- -- -- -- UUU -	1	,1
UU- UU- -- -- -- -- - U -	3	,2
UU- - U UUU - U - U - U - U -	1	,1
UU- - U UUU -- - U -- - U -	1	,1
UU- - U UUU -- -- -- - U -	1	,1
UU- - U UU- UU- -- - UU - U -	1	,1
UU- - U UU- -- -- UU- - U -	1	,1
UU- - U - U UUU - U -- - U -	1	,1
UU- - U - U - U UUU -- - U -	1	,1
UU- - U - U - U UU- UU- - U -	1	,1
UU- - U - U - U UU- -- - U U	1	,1
UU- - U - U - U - U -- - U -	1	,1
UU- - U - U - U -- UU- - U -	1	,1
UU- - U - U - U -- -- - U -	3	,2
UU- - U - U - UU - U -- - U -	1	,1
UU- - U - U -- UUU - U - U -	1	,1
UU- - U - U -- UUU - UU - U -	1	,1
UU- - U - U -- UUUU -- - U U	1	,1
UU- - U - U -- UU- UU- - U -	1	,1
UU- - U - U -- UU- - U - U -	2	,1
UU- - U - U -- UU- -- - U -	1	,1
UU- - U - U -- - U - UU - U -	1	,1
UU- - U - U -- - U -- - U -	2	,1
UU- - U - U -- -- - U - U -	1	,1
UU- - U - U -- -- -- - U -	2	,1
UU- - U - UU -- UUU -- - U -	1	,1
UU- - U - UU -- - U -- - U U	1	,1

UU- - U - UU -- - UU -- - U -	1	,1
UU- - U - UU -- -- -- - U -	1	,1
UU- - U -- UU- UU- -- - U -	1	,1
UU- - U -- - U UUUU UUUU - U -	1	,1
UU- - U -- - U - U - UU - U -	1	,1
UU- - U -- - U - U -- - U -	3	,2
UU- - U -- - U -- -- - U -	3	,2
UU- - U -- - UU - U -- - U -	1	,1
UU- - U -- - UU - UU -- - U -	1	,1
UU- - U -- -- UUU -- - U -	1	,1
UU- - U -- -- UU- UU- - U -	1	,1
UU- - U -- -- UU- - U - U -	1	,1
UU- - U -- -- UU- -- - U -	2	,1
UU- - U -- -- - U - UU - U U	1	,1
UU- - U -- -- - U - UU - U -	1	,1
UU- - U -- -- - U -- - U U	1	,1
UU- - U -- -- - U -- - U -	3	,2
UU- - U -- -- -- -- - U -	4	,3
UU- - UU UUU - U - U -- UUU -	1	,1
UU- - UU - U -- UUU -- - U -	2	,1
UU- - UU - U -- - U - U - U -	1	,1
UU- - UU - U -- - U - UU - U U	1	,1
UU- - UU - U -- - U -- UUU -	1	,1
UU- - UU - U -- - U -- - U -	3	,2
UU- - UU - U -- - UU -- - U -	1	,1
UU- - UU - UU -- UU- UU- - U U	1	,1
UU- - UU - UU -- - UU - U - U -	1	,1
UU- - UU - UU -- -- -- - U -	1	,1
UU- - UU -- UU- -- -- - U -	1	,1
UU- - UU -- -- UUU -- - U -	1	,1
UU- - UU -- -- UU- -- - U -	1	,1
UU- - UU -- -- - U - UU - U -	1	,1
UU- - UU -- -- - U -- - U -	1	,1
UU- - UU -- -- - UU -- - U -	2	,1
UU- - UU -- -- -- -- - U U	1	,1
UU- - UU -- -- -- -- - U -	1	,1
UU- -- UUU - U UU- UU- - U -	1	,1
UU- -- UUU - U -- -- - U -	1	,1
UU- -- UUU -- UUU -- - U -	1	,1
UU- -- UUU -- - U - UU - U -	1	,1
UU- -- UUU -- - UU - U - U -	1	,1
UU- -- UUU -- -- -- - U -	1	,1
UU- -- UU- UUU - U - UU - U -	1	,1
UU- -- UU- UUU - U -- - U -	1	,1
UU- -- UU- UUU -- UU- - U -	1	,1
UU- -- UU- UU- UU- -- - U -	1	,1
UU- -- UU- UU- -- -- - U -	1	,1
UU- -- UU- - U UU- -- - U U	1	,1
UU- -- UU- -- UU- UU- - U -	1	,1
UU- -- UU- -- UU- -- - U -	2	,1

UU- -- UU- -- - U - UU - U -	1	,1
UU- -- UU- -- - U -- - U -	2	,1
UU- -- UU- -- -- - UU - U -	1	,1
UU- -- UU- -- -- -- - U -	4	,3
UU- -- - U UUU - UU -- UUU -	1	,1
UU- -- - U UUU -- -- - U -	1	,1
UU- -- - U UU- UU- -- - U -	1	,1
UU- -- - U UU- - U -- - U -	1	,1
UU- -- - U - U - U -- - U -	3	,2
UU- -- - U - U -- UU- - U -	1	,1
UU- -- - U - U -- - U - U -	1	,1
UU- -- - U -- UUU -- - U -	2	,1
UU- -- - U -- UU- -- - U -	2	,1
UU- -- - U -- - U - U - U -	1	,1
UU- -- - U -- - U -- - U -	3	,2
UU- -- - U -- - UU -- - U -	2	,1
UU- -- - U -- -- UU- - U -	1	,1
UU- -- - U -- -- - UU - U -	1	,1
UU- -- - U -- -- -- - U U	2	,1
UU- -- - U -- -- -- - U -	7	,5
UU- -- - UU - U UU- -- - U -	1	,1
UU- -- - UU -- - U -- UUU -	1	,1
UU- -- - UU -- - U -- - U -	1	,1
UU- -- - UU -- -- -- - U -	1	,1
UU- -- -- UUU - U - UU - U -	1	,1
UU- -- -- UUU - U -- - U -	1	,1
UU- -- -- UUU - UU - U - U -	1	,1
UU- -- -- UU- - U UU- - U -	1	,1
UU- -- -- UU- - U - U - U -	1	,1
UU- -- -- UU- - U - UU - U -	1	,1
UU- -- -- UU- - U -- - U -	3	,2
UU- -- -- UU- -- -- - U -	2	,1
UU- -- -- - U UU- -- - U -	1	,1
UU- -- -- - U - U - U - U -	1	,1
UU- -- -- - U - U - UU - U -	1	,1
UU- -- -- - U - U -- - U -	2	,1
UU- -- -- - U -- UU- - U -	1	,1
UU- -- -- - U -- - UU - U -	1	,1
UU- -- -- - U -- -- UUU -	1	,1
UU- -- -- - U -- -- - U -	1	,1
UU- -- -- - UU - U -- - U -	2	,1
UU- -- -- -- UU- UU- - U U	1	,1
UU- -- -- -- UU- UU- - U -	1	,1
UU- -- -- -- UU- -- - U -	4	,3
UU- -- -- -- - U UU- - U -	1	,1
UU- -- -- -- - U - UU - U U	1	,1
UU- -- -- -- - U - UU - U -	2	,1
UU- -- -- -- - U -- - U -	5	,3
UU- -- -- -- - UU - UU - U -	1	,1
UU- -- -- -- - UU -- - U -	3	,2
UU- -- -- -- -- UU- - U -	1	,1
UU- -- -- -- -- - U - U -	1	,1
UU- -- -- -- -- - UU - U -	2	,1

UU- -- -- -- -- -- UUU U	1	,1
UU- -- -- -- -- -- - U U	3	,2
UU- -- -- -- -- -- - U -	8	,5
UU- -- -- -- -- -- - U U	1	,1
- U UUU UU- -- -- - U - U -	1	,1
- U UUU - U - U - U -- - U -	1	,1
- U UUU - U -- -- - UU - U -	1	,1
- U UUU - U -- -- -- - U -	1	,1
- U UUU - UU -- - U -- - U -	1	,1
- U UUU -- - U - U -- - U -	2	,1
- U UUU -- -- UU- UU- - U -	1	,1
- U UUU -- -- UU- -- - U -	1	,1
- U UUU -- -- -- -- - U -	1	,1
- U UUUU - U -- -- -- - U -	1	,1
- U UU- UUU -- UU- -- - U -	1	,1
- U UU- UU- UUU -- UU- - U -	1	,1
- U UU- UU- UU- - U -- - U -	1	,1
- U UU- UU- -- - U - UU - U -	1	,1
- U UU- UU- -- - U -- - U -	1	,1
- U UU- UU- -- -- -- - U -	1	,1
- U UU- - U UUU - UU -- - U -	1	,1
- U UU- - U UU- - U - UU - U -	1	,1
- U UU- - U - U UU- UUU - U -	1	,1
- U UU- - U - U -- -- - U -	1	,1
- U UU- - U -- UU- -- - U -	1	,1
- U UU- - U -- - U - UU - U -	2	,1
- U UU- - U -- - U -- - U U	1	,1
- U UU- - U -- - U -- - U -	3	,2
- U UU- - UU UU- -- -- - U -	1	,1
- U UU- - UU - UU -- - U - U -	1	,1
- U UU- -- UU- -- UUUU - U -	1	,1
- U UU- -- - UU UU- -- - U -	1	,1
- U UU- -- -- UUU -- - U -	1	,1
- U UU- -- -- UU- - U - U -	1	,1
- U UU- -- -- - U -- - U U	1	,1
- U UU- -- -- - U -- - U -	1	,1
- U UU- -- -- -- UUU - U -	1	,1
- U UU- -- -- -- UU- - U U	1	,1
- U UU- -- -- -- - UU - U -	1	,1
- U UU- -- -- -- -- - U -	1	,1
- U UU- -- -- - UU - U - U U	1	,1
- U - U UUU UU- -- -- - U U	1	,1
- U - U UUU -- -- - U - U -	1	,1
- U - U UU- UUU UU- UU- - U -	1	,1
- U - U UU- UU- UUU -- - U -	1	,1
- U - U UU- UU- - U UUU - U -	1	,1
- U - U UU- UU- - U U- - U U	1	,1
- U - U UU- -- UUU UU- - U -	1	,1
- U - U UU- -- -- -- - U -	1	,1
- U - U - U UUU - U -- - U -	1	,1
- U - U - U UU- - U -- - U -	3	,2
- U - U - U UU- -- -- - U -	1	,1
- U - U - U - U UUU -- - U -	1	,1

- U - U - U - U UU- UUU - U -	1	,1
- U - U - U - U UU- -- - U U	1	,1
- U - U - U - U UU- -- - U -	1	,1
- U - U - U - U - U - UU - U -	2	,1
- U - U - U - U - U -- - U -	1	,1
- U - U - U - U -- UU- - U U	1	,1
- U - U - U - U -- -- - U -	5	,3
- U - U - U -- UUU - U - U -	1	,1
- U - U - U -- UUU - UU - U -	1	,1
- U - U - U -- UU- UU- - U -	2	,1
- U - U - U -- UU- -- - U -	3	,2
- U - U - U -- - U UUU - U -	1	,1
- U - U - U -- - U - U - U -	1	,1
- U - U - U -- - U - UU - U -	2	,1
- U - U - U -- - U -- - U -	8	,5
- U - U - U -- - UU -- - U U	1	,1
- U - U - U -- - UU -- - U -	1	,1
- U - U - U -- -- UUU - U -	1	,1
- U - U - U -- -- - U - U -	1	,1
- U - U - U -- -- - UU - U -	1	,1
- U - U - U -- -- -- UUU -	1	,1
- U - U - U -- -- -- - U -	12	,8
- U - U - UU - U - U -- - U -	1	,1
- U - U - UU -- -- UUU - U -	2	,1
- U - U - UU -- -- -- - U -	1	,1
- U - U -- UUU -- - UU - U -	1	,1
- U - U -- UU- UUU - U - U -	1	,1
- U - U -- UU- UU- UUU - U U	1	,1
- U - U -- UU- - U - UU - U U	1	,1
- U - U -- UU- - U -- - U U	1	,1
- U - U -- UU- - U -- - U -	3	,2
- U - U -- UU- -- UU- - U U	1	,1
- U - U -- UU- -- -- - U U	1	,1
- U - U -- - U UUU -- - U -	2	,1
- U - U -- - U - U - UU - U -	1	,1
- U - U -- - U - U -- - U -	1	,1
- U - U -- - U -- UU- - U -	1	,1
- U - U -- - U -- -- - U U	1	,1
- U - U -- -- UUU -- - U -	3	,2
- U - U -- -- UU- -- UUU -	1	,1
- U - U -- -- - U UU- - U U	1	,1
- U - U -- -- - U UU- - U -	1	,1
- U - U -- -- - U - U - U U	1	,1
- U - U -- -- - U -- - U U	1	,1
- U - U -- -- - U -- - U -	1	,1
- U - U -- -- - UU UU- - U -	1	,1
- U - U -- -- - UU -- - U -	1	,1
- U - U -- -- -- UU- - U -	1	,1
- U - U -- -- -- -- UUU -	1	,1
- U - U -- -- -- -- - U -	5	,3
- U - UU UU- UU- -- -- - U -	1	,1
- U - UU UU- - U - UU -- - U -	1	,1
- U - UU UU- -- -- -- - U -	1	,1

- U - UU - U UU- - UU -- - U -	2	,1
- U - UU - U UU- -- -- - U U	1	,1
- U - UU - U - U - U -- UUU -	1	,1
- U - UU - U - U - U -- - U -	1	,1
- U - UU - U - U - UU - UU - U -	1	,1
- U - UU - U - U -- -- - U -	1	,1
- U - UU - U -- - U - UU - U -	1	,1
- U - UU - U -- - U -- - U -	1	,1
- U - UU - U -- -- - U - U -	1	,1
- U - UU - U -- -- - UU - U -	1	,1
- U - UU - U -- -- -- - U U	1	,1
- U - UU - U -- -- -- - U -	3	,2
- U - UU -- UUU -- UU- - U -	1	,1
- U - UU -- UU- UUU -- - U U	1	,1
- U - UU -- UU- - U -- - U -	1	,1
- U - UU -- UU- - UU -- - U -	1	,1
- U - UU -- UU- -- - U - U -	1	,1
- U - UU -- - U - U UU- - U -	1	,1
- U - UU -- - U - U - U - U -	1	,1
- U - UU -- - U - U -- - U -	1	,1
- U - UU -- - U -- UU- - U -	1	,1
- U - UU -- - U -- -- - U -	3	,2
- U - UU -- -- UUU -- - U -	1	,1
- U - UU -- -- UU- UU- - U -	2	,1
- U - UU -- -- UU- - UU - U -	1	,1
- U - UU -- -- UU- -- - U -	3	,2
- U - UU -- -- - U - UU - U U	1	,1
- U - UU -- -- - U -- - U -	2	,1
- U - UU -- -- -- - U - U -	1	,1
- U - UU -- -- -- -- UUU -	1	,1
- U - UU -- -- -- -- - U -	1	,1
- U -- UUU - U UU- - U - U -	1	,1
- U -- UUU - U - U - UU - U -	1	,1
- U -- UUU - U - U -- - U -	1	,1
- U -- UUU - U -- - UU - U -	1	,1
- U -- UUU -- UUU - U - U U	1	,1
- U -- UUU -- UUU -- - U -	1	,1
- U -- UUU -- UU- UU- - U -	1	,1
- U -- UUU -- UU- -- - U -	2	,1
- U -- UUU -- - U - UU - U -	2	,1
- U -- UUU -- - U -- - U -	4	,3
- U -- UUU -- -- -- - U -	3	,2
- U -- UU- UU- - U -- - U -	1	,1
- U -- UU- - U UUU -- - U U	1	,1
- U -- UU- - U - U - U - U -	1	,1
- U -- UU- - U - UU - U - U -	1	,1
- U -- UU- - U -- - U - U -	1	,1
- U -- UU- - U -- -- - U -	1	,1
- U -- UU- -- UUU -- - U -	1	,1
- U -- UU- -- UU- -- - U -	3	,2
- U -- UU- -- - U -- - U -	3	,2
- U -- UU- -- -- UUU - U -	1	,1
- U -- UU- -- -- UU- - U -	1	,1

- U -- UU- -- -- -- - U -	2	,1
- U -- - U UUU - U - U - U -	1	,1
- U -- - U UUU - U - UU - U -	1	,1
- U -- - U UUU -- -- - U -	1	,1
- U -- - U UU- UU- - U - U -	1	,1
- U -- - U UU- - U - UU - U -	2	,1
- U -- - U UU- - U -- - U -	2	,1
- U -- - U UU- - UU -- - U -	1	,1
- U -- - U UU- -- - U - U -	1	,1
- U -- - U UU- -- -- - U -	1	,1
- U -- - U - U UUU -- - U -	1	,1
- U -- - U - U UU- UU- - U -	1	,1
- U -- - U - U UU- -- - U -	2	,1
- U -- - U - U - U - U - U U	1	,1
- U -- - U - U - U - UU - U U	1	,1
- U -- - U - U - U -- - U -	1	,1
- U -- - U - U - UU -- - U -	1	,1
- U -- - U - U -- -- - U -	5	,3
- U -- - U - UU -- -- - U U	1	,1
- U -- - U - UU -- -- - U -	1	,1
- U -- - U -- UUU - U UUU -	1	,1
- U -- - U -- UUU -- - U U	2	,1
- U -- - U -- UUU -- - U -	5	,3
- U -- - U -- UU- - UU - U -	1	,1
- U -- - U -- UU- -- - U -	8	,5
- U -- - U -- - U UU- - U -	3	,2
- U -- - U -- - U - U - U U	1	,1
- U -- - U -- - U - U - U -	3	,2
- U -- - U -- - U - UU - U -	2	,1
- U -- - U -- - U -- - U U	2	,1
- U -- - U -- - U -- - U -	19	1,3
- U -- - U -- - UU -- - U U	1	,1
- U -- - U -- - UU -- - U -	1	,1
- U -- - U -- -- UUUU - U -	1	,1
- U -- - U -- -- UU- - U U	2	,1
- U -- - U -- -- UU- - U -	7	,5
- U -- - U -- -- - U - U -	3	,2
- U -- - U -- -- - UU - U -	4	,3
- U -- - U -- -- -- UUU U	1	,1
- U -- - U -- -- -- - U U	4	,3
- U -- - U -- -- -- - U -	18	1,2
- U -- - UU - U - U -- UUU -	1	,1
- U -- - UU - U - U -- - U -	1	,1
- U -- - UU - U - UU - U - U U	1	,1
- U -- - UU - U -- UU- - U -	1	,1
- U -- - UU -- UUU UU- - U -	1	,1
- U -- - UU -- - U UUU - U -	1	,1
- U -- - UU -- - U -- - U U	1	,1
- U -- - UU -- - UU -- - U -	1	,1
- U -- - UU -- -- -- - U -	2	,1
- U -- -- UUU UUU -- - U U	1	,1
- U -- -- UUU - U - UU - U -	1	,1
- U -- -- UU- UUU -- - U U	1	,1

- U -- -- UU- UUU -- - U -	1	,1
- U -- -- UU- - U - U - U -	1	,1
- U -- -- UU- - U - UU - U -	1	,1
- U -- -- UU- - U -- - U -	1	,1
- U -- -- UU- - UU -- - U -	1	,1
- U -- -- UU- -- -- - U -	5	,3
- U -- -- - U UUU -- - U -	2	,1
- U -- -- - U UU- - U - U -	1	,1
- U -- -- - U UU- - UU - U -	2	,1
- U -- -- - U UU- -- - U U	1	,1
- U -- -- - U UU- -- - U -	3	,2
- U -- -- - U - U - U - U -	2	,1
- U -- -- - U - U -- UUU U	1	,1
- U -- -- - U - U -- - U -	3	,2
- U -- -- - U - UU -- - U -	1	,1
- U -- -- - U -- UU- - U -	1	,1
- U -- -- - U -- - U - U -	1	,1
- U -- -- - U -- -- - U -	6	,4
- U -- -- -- UUU -- - U U	1	,1
- U -- -- -- UUU -- - U -	3	,2
- U -- -- -- UU- UU- - U -	2	,1
- U -- -- -- UU- - UU - U -	1	,1
- U -- -- -- UU- -- - U -	6	,4
- U -- -- -- - U UU- - U -	1	,1
- U -- -- -- - U - U UUU -	1	,1
- U -- -- -- - U - U - U -	1	,1
- U -- -- -- - U - UU - U -	2	,1
- U -- -- -- - U -- - U -	17	1,1
- U -- -- -- - UU -- - U -	1	,1
- U -- -- -- -- UUU - U U	1	,1
- U -- -- -- -- UUU - U -	2	,1
- U -- -- -- -- UU- - U U	1	,1
- U -- -- -- -- UU- - U -	2	,1
- U -- -- -- -- - U - U U	1	,1
- U -- -- -- -- - U - U -	2	,1
- U -- -- -- -- - UU - U -	1	,1
- U -- -- -- -- -- UUU -	2	,1
- U -- -- -- -- -- - U U	2	,1
- U -- -- -- -- -- - U -	13	,9
- UU UUU - U -- - U -- - U -	1	,1
- UU UUU - UU -- -- UU- - U -	1	,1
- UU UUU - UU -- -- - U - U -	1	,1
- UU UUU -- UU- -- -- - U -	1	,1
- UU UUU -- - U UU- UU- - U -	1	,1
- UU UUU -- - U -- -- - U -	1	,1
- UU UUU -- -- -- -- - U -	1	,1
- UU UU- UU- -- -- -- - U -	1	,1
- UU UU- - U -- UU- -- - U -	1	,1
- UU UU- - U -- -- -- - U -	1	,1
- UU UU- -- - U - U -- - U -	1	,1
- UU UU- -- -- -- -- - U -	1	,1
- UU - U UUU -- - U -- - U U	1	,1
- UU - U UU- -- - U UU- - U -	1	,1

- UU - U - U - U UU- -- - U -	2	,1
- UU - U - U - U - U -- - U -	2	,1
- UU - U - U - UU -- -- - U -	1	,1
- UU - U - U -- UUU - UU - U -	1	,1
- UU - U - U -- UUU -- - U -	3	,2
- UU - U - U -- UU- - U - U -	1	,1
- UU - U - U -- - U -- - U -	4	,3
- UU - U - U -- -- - U - U -	1	,1
- UU - U - U -- -- -- - U U	1	,1
- UU - U - U -- -- -- - U -	3	,2
- UU - U - UU - U -- -- - U U	1	,1
- UU - U - UU -- UU- -- - U -	1	,1
- UU - U - UU -- - U - U - U -	1	,1
- UU - U - UU -- - U -- - U -	1	,1
- UU - U -- UU- UU- - UU - U -	1	,1
- UU - U -- UU- -- UUU - U U	1	,1
- UU - U -- UU- -- -- - U -	1	,1
- UU - U -- - U - U -- - U -	1	,1
- UU - U -- - U -- -- - U -	2	,1
- UU - U -- -- UUU -- - U -	1	,1
- UU - U -- -- UU- UU- - U -	1	,1
- UU - U -- -- UU- -- - U -	4	,3
- UU - U -- -- - U -- - U -	1	,1
- UU - U -- -- -- - U - U U	1	,1
- UU - U -- -- -- - U - U -	1	,1
- UU - U -- -- -- -- - U -	2	,1
- UU - UU UU- -- - U -- - U -	1	,1
- UU - UU - U - U - U -- - U -	1	,1
- UU - UU - U -- UU- UU- - U -	1	,1
- UU - UU - U -- UU- -- - U -	1	,1
- UU - UU - U -- - U UU- - U -	1	,1
- UU - UU - U -- - U -- - U -	1	,1
- UU - UU - U -- -- UU- - U -	1	,1
- UU - UU - UU -- UUU - U - U -	1	,1
- UU - UU - UU -- UU- UUU - U -	1	,1
- UU - UU -- UU- UU- -- - U -	1	,1
- UU - UU -- UU- -- -- - U -	1	,1
- UU - UU -- -- UU- -- - U -	2	,1
- UU - UU -- -- -- UU- - U -	1	,1
- UU -- UUU UUU UU- -- - U -	1	,1
- UU -- UUU - U - U -- - U -	1	,1
- UU -- UUU -- UU- UU- - U -	1	,1
- UU -- UUU -- - U - UU - U U	1	,1
- UU -- UUU -- - U -- - U -	1	,1
- UU -- UUU -- - UU -- - U -	1	,1
- UU -- UUU -- -- -- - U -	3	,2
- UU -- UU- UUU - U -- - U -	1	,1
- UU -- UU- UU- -- - UU - U -	1	,1
- UU -- UU- UU- -- -- - U -	2	,1
- UU -- UU- -- UUU - U - U -	1	,1
- UU -- UU- -- UUU -- - U -	1	,1
- UU -- UU- -- UU- -- - U -	2	,1
- UU -- UU- -- - U UUU - U -	1	,1

- UU -- UU- -- - U -- - U -	2	,1
- UU -- UU- -- -- -- - U -	1	,1
- UU -- - U UU- - U - U - U U	1	,1
- UU -- - U UU- - U - UU - U -	1	,1
- UU -- - U UU- -- -- - U -	2	,1
- UU -- - U - U - U - UU - U -	1	,1
- UU -- - U - U - UU - U - U -	1	,1
- UU -- - U - UU -- -- - U -	1	,1
- UU -- - U -- UUU - U - U U	1	,1
- UU -- - U -- UUU -- - U -	1	,1
- UU -- - U -- UUUU -- - U -	1	,1
- UU -- - U -- UU- UU- - U -	1	,1
- UU -- - U -- UU- - U - U U	1	,1
- UU -- - U -- UU- -- - U -	2	,1
- UU -- - U -- - U - UU - U -	3	,2
- UU -- - U -- - U -- - U U	1	,1
- UU -- - U -- - U -- - U -	3	,2
- UU -- - U -- - UU -- - U -	1	,1
- UU -- - U -- -- UU- - U -	4	,3
- UU -- - U -- -- -- UUU U	1	,1
- UU -- - U -- -- -- UUU -	1	,1
- UU -- - U -- -- -- - U -	8	,5
- UU -- - UU - U -- - U - U -	1	,1
- UU -- - UU -- UU- - U - U -	1	,1
- UU -- -- UUU - U -- - U -	1	,1
- UU -- -- UUU -- -- - U -	2	,1
- UU -- -- UU- UUU -- - U -	1	,1
- UU -- -- UU- UU- -- - U -	1	,1
- UU -- -- UU- - U - U - U -	1	,1
- UU -- -- UU- - U - UU - U -	1	,1
- UU -- -- UU- -- - U - U -	1	,1
- UU -- -- UU- -- - UU - U -	1	,1
- UU -- -- UU- -- -- - U -	2	,1
- UU -- -- - U -- -- - U U	1	,1
- UU -- -- - U -- -- - U -	1	,1
- UU -- -- - UU -- - UU - U -	1	,1
- UU -- -- -- -- UUU -- - U -	1	,1
- UU -- -- -- -- UU- UU- - U -	2	,1
- UU -- -- -- -- UU- -- UUU U	1	,1
- UU -- -- -- -- UU- -- - U -	1	,1
- UU -- -- -- -- - U -- - U -	5	,3
- UU -- -- -- -- - UU -- - U -	1	,1
- UU -- -- -- -- -- UU- UUU -	1	,1
- UU -- -- -- -- -- UU- - U -	2	,1
- UU -- -- -- -- - UU - U -	4	,3
- UU -- -- -- -- -- - U -	5	,3
-- UUU UU- UUU -- - UU - U -	1	,1
-- UUU - U UUU UU- -- - U -	1	,1
-- UUU - U UU- - U -- - U -	1	,1
-- UUU - U UU- -- -- - U -	1	,1
-- UUU - U - U - U - UU - U -	1	,1
-- UUU - U -- - U - U - U -	1	,1
-- UUU - U -- - U -- - U -	1	,1

-- UUU - U -- - UU UUU - U -	1	,1
-- UUU - U -- - UU - UU - U -	1	,1
-- UUU - U -- -- UU- - U -	2	,1
-- UUU - U -- -- -- - U -	2	,1
-- UUU -- - U UU- -- - U -	2	,1
-- UUU -- - U - U - U - U -	1	,1
-- UUU -- - U -- -- UUU -	1	,1
-- UUU -- -- - U - UU - U -	1	,1
-- UUU -- -- - U -- - U -	3	,2
-- UUU -- -- -- UU- - U -	1	,1
-- UUU -- -- -- - U - U -	1	,1
-- UUU -- -- -- -- - U -	2	,1
-- UU- UUU UU- -- -- - U -	1	,1
-- UU- UUU -- - U UU- - U -	1	,1
-- UU- UUU -- - U -- - U -	1	,1
-- UU- UU- UUU - UU -- - U -	1	,1
-- UU- UU- UU- UUUU - U - U -	1	,1
-- UU- UU- - U -- UU- - U -	1	,1
-- UU- UU- - U -- -- - U -	1	,1
-- UU- UU- - UU - UU UUU - U -	1	,1
-- UU- UU- -- UU- -- - U U	1	,1
-- UU- UU- -- - U -- - U -	1	,1
-- UU- UU- -- -- UU- - U U	1	,1
-- UU- UU- -- -- -- - U -	1	,1
-- UU- - U - U UUU -- - U -	2	,1
-- UU- - U - U - U - U - U -	1	,1
-- UU- - U - U - U -- - U -	1	,1
-- UU- - U - U - UU -- - U -	1	,1
-- UU- - U -- UUU UU- - U -	1	,1
-- UU- - U -- UU- -- - U -	1	,1
-- UU- - U -- - U - UU - U -	1	,1
-- UU- - U -- - U -- - U -	5	,3
-- UU- - U -- - UU -- - U -	1	,1
-- UU- - U -- -- UU- - U -	1	,1
-- UU- - U -- -- -- - U -	4	,3
-- UU- - UU UU- UUU -- - U -	1	,1
-- UU- - UU -- UUU -- - U -	1	,1
-- UU- -- UUU UU- -- - U -	1	,1
-- UU- -- UUU -- -- - U -	1	,1
-- UU- -- UU- - U -- - U -	1	,1
-- UU- -- UU- -- UU- - U -	1	,1
-- UU- -- UU- -- -- - U -	1	,1
-- UU- -- - U - UU -- - U -	1	,1
-- UU- -- - U -- UU- - U -	1	,1
-- UU- -- - UU -- -- - U U	1	,1
-- UU- -- -- - U UUU - U -	1	,1
-- UU- -- -- - U - UU - U -	1	,1
-- UU- -- -- - U -- - U -	2	,1
-- UU- -- -- - UU - UU - U U	1	,1
-- UU- -- -- - UU -- - U -	2	,1
-- UU- -- -- -- UU- - U -	1	,1
-- UU- -- -- -- -- - U -	2	,1
-- UU- UUU -- -- -- - U -	1	,1

-- UU- - U UU- - U -- - U -	1	,1
-- - U UUU - U -- UU- - U -	1	,1
-- - U UUU - U -- - UU - U -	1	,1
-- - U UUU -- -- UU- - U -	3	,2
-- - U UU- - U - U -- - U -	1	,1
-- - U UU- - U -- -- - U -	1	,1
-- - U UU- -- UU- - UU - U -	1	,1
-- - U UU- -- UU- -- - U U	1	,1
-- - U UU- -- - U - UU - U -	1	,1
-- - U - U UUU -- -- - U U	1	,1
-- - U - U UU- - U UUU - U -	1	,1
-- - U - U UU- - U UU- - U -	1	,1
-- - U - U UU- - U -- - U -	2	,1
-- - U - U UU- - UU -- - U -	1	,1
-- - U - U UU- -- -- - U -	1	,1
-- - U - U - U - U - UU - U -	1	,1
-- - U - U - U - U -- - U U	1	,1
-- - U - U - U - U -- - U -	1	,1
-- - U - U - U - UU -- - U -	1	,1
-- - U - U - U -- UU- - U -	2	,1
-- - U - U - U -- -- - U -	1	,1
-- - U - U - UU - U -- - U -	1	,1
-- - U - U -- UU- - U - U -	1	,1
-- - U - U -- UU- -- - U -	1	,1
-- - U - U -- - U UUU - U -	1	,1
-- - U - U -- - U - U - U -	3	,2
-- - U - U -- - U -- - U U	1	,1
-- - U - U -- - U -- - U -	6	,4
-- - U - U -- - UU -- - U -	1	,1
-- - U - U -- -- - U - U -	1	,1
-- - U - U -- -- - UU - U -	1	,1
-- - U - U -- -- -- - U U	1	,1
-- - U - U -- -- -- - U -	6	,4
-- - U - UU - UU -- UU- - U -	1	,1
-- - U - UU -- UUU -- - U -	1	,1
-- - U - UU -- - U - UU - U -	2	,1
-- - U - UU -- -- UUU - U -	2	,1
-- - U - UU -- -- -- - U -	4	,3
-- - U -- UUU UUU -- - U U	1	,1
-- - U -- UUU - U -- - U -	1	,1
-- - U -- UUU -- -- - U -	1	,1
-- - U -- UU- UUU - U - U U	1	,1
-- - U -- UU- UUU -- - U -	2	,1
-- - U -- UU- - U - UU - U -	1	,1
-- - U -- UU- - U -- - U -	4	,3
-- - U -- UU- -- - U - U -	1	,1
-- - U -- UU- -- -- - U U	1	,1
-- - U -- UU- -- -- - U -	2	,1
-- - U -- - U UU- - UU - U -	1	,1
-- - U -- - U - U UU- - U -	2	,1
-- - U -- - U - U - UU - U -	1	,1
-- - U -- - U - U -- - U -	1	,1
-- - U -- - U - U - UU - U -	1	,1

-- -U -- -U -- -- -U -	1	,1
-- -U -- -- UUU -- -U -	1	,1
-- -U -- -- UU- UUU -U -	1	,1
-- -U -- -- UU- UU- UUU -	1	,1
-- -U -- -- UU- -U UUU -	1	,1
-- -U -- -- UU- -- -U U	1	,1
-- -U -- -- UU- -- -U -	7	,5
-- -U -- -- -U UU- -U -	1	,1
-- -U -- -- -U -U -U U	1	,1
-- -U -- -- -U -- UUU -	1	,1
-- -U -- -- -U -- -U U	1	,1
-- -U -- -- -U -- -U -	3	,2
-- -U -- -- -- UU- -U -	2	,1
-- -U -- -- -- -U -U -	2	,1
-- -U -- -- -- -- -U -	8	,5
-- -UU UU- -- -- -- -U -	1	,1
-- -UU -U -U UUU -- -U -	1	,1
-- -UU -U -U UU- -- -U -	1	,1
-- -UU -U -U -U -- -U U	1	,1
-- -UU -U -- -U -U -U -	1	,1
-- -UU -U -- -U -UU -U -	2	,1
-- -UU -U -- -U -- -U -	4	,3
-- -UU -U -- -UU -- -U -	1	,1
-- -UU -U -- -- -UU -U -	1	,1
-- -UU -UU -U -- -- -U -	1	,1
-- -UU -UU -- UUU -- -U -	1	,1
-- -UU -UU -- -- -- -U -	1	,1
-- -UU -- UU- -U -UU -U -	1	,1
-- -UU -- UU- -U -- -U -	1	,1
-- -UU -- UU- -UU -- -U -	1	,1
-- -UU -- UU- -- UU- -U -	1	,1
-- -UU -- -U -U -UU -U -	1	,1
-- -UU -- -U -UU -- -U -	1	,1
-- -UU -- -U -- -- -U -	1	,1
-- -UU -- -- -U -- -U -	1	,1
-- -UU -- -- -UU UU- -U -	1	,1
-- -UU -- -- -- -U -U -	1	,1
-- -UU -- -- -- -- -U -	2	,1
-- -- UUU UU- UUU -- -U -	1	,1
-- -- UUU -U -U UUU -U -	1	,1
-- -- UUU -U -- -- UUU -	1	,1
-- -- UUU -- UU- UU- -U -	1	,1
-- -- UUU -- UU- -U -U -	1	,1
-- -- UUU -- -U -- UUU U	1	,1
-- -- UUU -- -U -- -U U	1	,1
-- -- UUU -- -U -- -U -	1	,1
-- -- UUU -- -- -- -U -	2	,1
-- -- UUUU -U -- UU- -U U	1	,1
-- -- UU- UU- -U UU- -U -	1	,1
-- -- UU- UU- -U -UU -U -	1	,1
-- -- UU- UU- -U -- -U -	1	,1
-- -- UU- -U -U -- -U -	1	,1
-- -- UU- -U -- UUU -U -	1	,1

-- -- UU- -U -- -UU -U -	1	,1
-- -- UU- -U -- -- -U -	1	,1
-- -- UU- -- UUU -U -U -	1	,1
-- -- UU- -- UU- -- -U U	1	,1
-- -- UU- -- UU- -- -U -	3	,2
-- -- UU- -- -U -- -U -	2	,1
-- -- UU- -- -- UUU -U -	1	,1
-- -- UU- -- -- -U -U -	1	,1
-- -- UU- -- -- -UU -U -	1	,1
-- -- UU- -- -- -- -U U	1	,1
-- -- -U UU- UUU -U -U -	1	,1
-- -- -U UU- UUU -- -U -	1	,1
-- -- -U UU- UU- -- -U -	2	,1
-- -- -U -U UU- UU- -U U	1	,1
-- -- -U -U UU- -U -U -	1	,1
-- -- -U -U UU- -- -U -	3	,2
-- -- -U -U -U -- -U U	3	,2
-- -- -U -U -U -- -U -	1	,1
-- -- -U -U -- UU- UUU -	1	,1
-- -- -U -U -- -- -U -	4	,3
-- -- -U -UU -U -- -U -	2	,1
-- -- -U -- UUU -UU -U -	1	,1
-- -- -U -- UUU -- -U -	3	,2
-- -- -U -- UU- UU- -U -	5	,3
-- -- -U -- UU- -U -U U	1	,1
-- -- -U -- UU- -U -U -	2	,1
-- -- -U -- UU- -- -U -	6	,4
-- -- -U -- -U -U -U -	1	,1
-- -- -U -- -U -UU -U -	1	,1
-- -- -U -- -U -- -U -	12	,8
-- -- -U -- -UU -U -U -	1	,1
-- -- -U -- -UU -- -U -	1	,1
-- -- -U -- -- UUU -U U	1	,1
-- -- -U -- -- UU- -U -	3	,2
-- -- -U -- -- -U -U -	5	,3
-- -- -U -- -- -UU -U -	3	,2
-- -- -U -- -- -- UUU -	1	,1
-- -- -U -- -- -- -U U	4	,3
-- -- -U -- -- -- -U -	17	1,1
-- -- -UU UU- -- -UU -U -	1	,1
-- -- -UU -U UU- -UU -U -	1	,1
-- -- -UU -U UU- -- -U -	1	,1
-- -- -UU -U -U -- -U -	1	,1
-- -- -UU -- -U -- -U -	2	,1
-- -- -UU -- -- -- -U U	2	,1
-- -- -UU -- -- -- -U -	1	,1
-- -- -- UUU -- UU- -U -	1	,1
-- -- -- UU- UU- -- -U -	1	,1
-- -- -- UU- -U -- -U -	4	,3
-- -- -- UU- -UU -- -U -	2	,1
-- -- -- UU- -- -UU -U -	1	,1
-- -- -- UU- -- -- -U U	1	,1
-- -- -- UU- -- -- -U -	2	,1

-- -- -- - U UU- -- - U -	1	,1
-- -- -- - U - U - U -	1	,1
-- -- -- - U - U - UU - U -	1	,1
-- -- -- - U - U -- - U -	5	,3
-- -- -- - U - UU UU- - U -	1	,1
-- -- -- - U - UU - UU - U -	1	,1
-- -- -- - U - UU -- - U -	2	,1
-- -- -- - U -- UU- UUU -	1	,1
-- -- -- - U -- - U - U -	1	,1
-- -- -- - U -- -- - U -	3	,2
-- -- -- - UU -- -- - U -	1	,1
-- -- -- -- UUU UUU - U -	1	,1
-- -- -- -- UUU -- - U -	3	,2
-- -- -- -- UU- - U - U -	1	,1
-- -- -- -- UU- - UU - U -	1	,1
-- -- -- -- UU- -- - U -	8	,5
-- -- -- -- - U UU- - U U	1	,1
-- -- -- -- - U UU- - U -	1	,1
-- -- -- -- - U - UU - U -	5	,3
-- -- -- -- - U -- - U U	1	,1
-- -- -- -- - U -- - U -	10	,7
-- -- -- -- - UU -- - U -	3	,2
-- -- -- -- -- UU- - U U	1	,1
-- -- -- -- -- UU- - U -	5	,3
-- -- -- -- -- - U - U -	3	,2
-- -- -- -- -- - UU - U -	1	,1
-- -- -- -- -- -- - U U	1	,1
-- -- -- -- -- -- - U -	28	1,8
Kokku	1520	100,0

Tabel 35. Kvantiteeriv-süllaabilised rütmivormid Terentiusel

Rütmivorm	Sagedus	%%
UUU UUU - U -- -- -- - U -	1	,1
UUU UUU -- UU- -- - UU - U -	1	,1
UUU UUU -- - U -- -- - U -	1	,1
UUU UUU -- -- UUU -- - U -	1	,1
UUU UUU -- -- UU- UU- - U -	1	,1
UUU UU- UU- -- -- -- - U -	1	,1
UUU UU- - U - U -- UUU - U -	1	,1
UUU UU- - U -- UU- UU- - U -	1	,1
UUU UU- - U -- - U -- - U -	2	,2
UUU UU- - U -- -- UU- - U -	1	,1
UUU UU- - U -- -- - UU - U -	1	,1
UUU UU- -- UUU -- - UU - U -	1	,1
UUU UU- -- UUU -- -- - U U	1	,1
UUU UU- -- UU- UU- - UU - U -	1	,1
UUU UU- -- -- UU- UU- - U -	1	,1
UUU UU- -- -- UU- -- - U -	1	,1
UUU UU- -- -- -- -- UUU U	1	,1
UUU UU- -- -- -- -- - U -	1	,1
UUU - U UUU - U UU- -- - U -	1	,1
UUU - U UUU -- - U -- - U U	1	,1

	UUU	— U	UUU	— —	— UU	— —	— U	—		1		1
	UUU	— U	UUU	— —	— —	— —	UUU	—		1		1
	UUU	— U	UU—	UU—	— U	— UU	— U	—		1		1
	UUU	— U	UU—	— —	UUU	— —	— U	—		1		1
	UUU	— U	UU—	— —	UU—	— U	— U	—		1		1
	UUU	— U	UU—	— —	UU—	— —	— U	U		1		1
	UUU	— U	UU—	— —	— UU	— —	— U	—		1		1
	UUU	— U	— U	UUU	— —	UUU	— U	—		1		1
	UUU	— U	— U	UU—	UUU	— —	— U	—		1		1
	UUU	— U	— U	UU—	UU—	UU—	— U	—		1		1
	UUU	— U	— U	UU—	UU—	— —	— U	—		1		1
	UUU	— U	— U	— U	— U	— —	UUU	—		1		1
	UUU	— U	— U	— U	— —	— —	— U	—		2		2
	UUU	— U	— U	— —	UUU	— UU	— U	U		1		1
	UUU	— U	— U	— —	UUU	— —	— U	—		1		1
	UUU	— U	— U	— —	UU—	— —	— U	—		1		1
	UUU	— U	— U	— —	— U	— U	— U	—		2		2
	UUU	— U	— U	— —	— —	UU—	— U	—		1		1
	UUU	— U	— U	— —	— —	— UU	— U	—		1		1
	UUU	— U	— UU	— —	— U	— —	— U	—		1		1
	UUU	— U	— —	UU—	UUU	— —	— U	—		1		1
	UUU	— U	— —	UU—	UU—	UU—	UUU	—		1		1
	UUU	— U	— —	UU—	— U	— UU	— U	—		1		1
	UUU	— U	— —	UU—	— U	— —	— U	—		2		2
	UUU	— U	— —	UU—	— UU	— —	— U	—		1		1
	UUU	— U	— —	— U	— U	— —	— U	—		2		2
	UUU	— U	— —	— U	— —	— UU	— U	—		1		1
	UUU	— U	— —	— UU	— U	— —	— U	—		1		1
	UUU	— U	— —	— —	UU—	UU—	— U	—		1		1
	UUU	— U	— —	— —	— U	UU—	— U	—		1		1
	UUU	— U	— —	— —	— U	— —	— U	—		3		2
	UUU	— U	— —	— —	— UU	— —	— U	—		1		1
	UUU	— U	— —	— —	— —	— —	— U	—		1		1
	UUU	— UU	UUU	— —	— —	— —	UUU	—		1		1
	UUU	— UU	UU—	— U	UUU	— U	— U	—		1		1
	UUU	— UU	UU—	— —	UU—	UU—	— U	—		1		1
	UUU	— UU	— U	— U	— —	— —	— U	—		1		1
	UUU	— UU	— U	— —	UUU	UU—	— U	—		1		1
	UUU	— UU	— U	— —	UUU	— —	— U	—		1		1
	UUU	— UU	— U	— —	— U	— U	— U	—		1		1
	UUU	— UU	— U	— —	— —	UUU	— U	—		1		1
	UUU	— UU	— U	— —	— —	— —	— U	—		1		1
	UUU	— UU	— UU	— —	UU—	UU—	— U	—		1		1
	UUU	— UU	— —	UU—	— —	— UU	— U	U		1		1
	UUU	— UU	— —	— —	UU—	UU—	— U	—		2		2
	UUU	— UU	— —	— —	— U	— —	— U	—		2		2
	UUU	— UU	— —	— —	— UU	— —	— U	—		1		1
	UUU	— UU	— —	— —	— —	— —	— U	—		3		2
	UUU	— —	UUU	UU—	— UU	— —	— U	—		1		1
	UUU	— —	UUU	— U	UUU	— —	— U	—		1		1
	UUU	— —	UUU	— U	— —	— —	— U	—		1		1
	UUU	— —	UUU	— UU	— —	— —	— U	—		1		1
	UUU	— —	UUU	— —	UUU	— U	— U	—		1		1

	UUU	---		UUU	---		UU-	UU-		-U		-		1		1
	UUU	---		UUU	---		UU-	---		-U		-		1		1
	UUU	---		UUU	---		-U	---		-U		-		1		1
	UUU	---		UUU	---		---	-UU		-U		U		1		1
	UUU	---		UUU	---		---	---		UUU		-		1		1
	UUU	---		UU-	UU-		UU-	UU-		-U		-		1		1
	UUU	---		UU-	UU-		UU-	---		-U		-		1		1
	UUU	---		UU-	UU-		-UU	---		-U		-		1		1
	UUU	---		UU-	UU-		---	-U		-U		-		1		1
	UUU	---		UU-	-U		UU-	UU-		-U		-		1		1
	UUU	---		UU-	-U		-UU	-UU		-U		-		1		1
	UUU	---		UU-	-U		---	---		-U		-		1		1
	UUU	---		UU-	-UU		---	---		-U		-		1		1
	UUU	---		UU-	---		UU-	-UU		-U		-		1		1
	UUU	---		UU-	---		UU-	---		-U		-		1		1
	UUU	---		UU-	---		-U	-UU		-U		-		1		1
	UUU	---		UU-	---		---	---		UUU		-U		1		1
	UUU	---		UU-	---		---	UU-		-U		-		1		1
	UUU	---		-U	UU-		-U	-UU		-U		-		1		1
	UUU	---		-U	UU-		-U	---		-U		-		1		1
	UUU	---		-U	-U		UU-	UU-		-U		U		1		1
	UUU	---		-U	-U		UU-	---		-U		-		1		1
	UUU	---		-U	-U		-U	---		UUU		-		1		1
	UUU	---		-U	-U		-U	---		-U		-		2		2
	UUU	---		-U	-U		---	UU-		-U		-		1		1
	UUU	---		-U	-U		---	-UU		-U		-		1		1
	UUU	---		-U	-U		---	---		-U		-		1		1
	UUU	---		-U	-UU		UU-	-UU		-U		-		1		1
	UUU	---		-U	-UU		-U	---		-U		-		1		1
	UUU	---		-U	---		UUU	---		-U		-		1		1
	UUU	---		-U	---		UU-	---		-U		-		2		2
	UUU	---		-U	---		-U	-UU		-U		U		1		1
	UUU	---		-U	---		-U	---		UUU		-		1		1
	UUU	---		-U	---		-U	---		-U		-		1		1
	UUU	---		-U	---		---	UU-		-U		-		1		1
	UUU	---		-U	---		---	-U		-U		-		1		1
	UUU	---		-U	---		---	-UU		-U		-		4		3
	UUU	---		-U	---		---	---		-U		U		1		1
	UUU	---		-U	---		---	---		-U		-		6		5
	UUU	---		-UU	-U		-U	---		-U		-		1		1
	UUU	---		-UU	---		UUU	---		-U		-		1		1
	UUU	---		-UU	---		-U	---		-U		-		1		1
	UUU	---		-UU	---		---	UUU		-U		-		1		1
	UUU	---		-UU	---		---	UU-		-U		U		1		1
	UUU	---		---	UUU		UU-	UUU		-U		-		1		1
	UUU	---		---	UUU		---	---		-U		-		2		2
	UUU	---		---	UU-		UUU	---		-U		-		2		2
	UUU	---		---	UU-		-U	---		-U		-		1		1
	UUU	---		---	UU-		---	UU-		-U		-		1		1
	UUU	---		---	UU-		---	---		-U		-		3		2
	UUU	---		---	-U		-U	UU-		-U		-		1		1
	UUU	---		---	-U		-U	-UU		-U		-		1		1
	UUU	---		---	-U		-U	---		-U		-		1		1

	UUU	---	---	-U	-UU	---	-U	-		1		,1
	UUU	---	---	-U	---	UU-	-U	U		1		,1
	UUU	---	---	-U	---	---	UUU	-		1		,1
	UUU	---	---	-UU	---	---	-U	-		1		,1
	UUU	---	---	---	UUU	---	-U	-		2		,2
	UUU	---	---	---	UU-	-UU	-U	-		2		,2
	UUU	---	---	---	UU-	---	-U	U		2		,2
	UUU	---	---	---	UU-	---	-U	-		1		,1
	UUU	---	---	---	-U	-UU	-U	-		1		,1
	UUU	---	---	---	-U	---	-U	-		3		,2
	UUU	---	---	---	---	UU-	-U	-		2		,2
	UUU	---	---	---	---	-U	-U	-		1		,1
	UUU	---	---	---	---	---	-U	U		1		,1
	UUU	---	---	---	---	---	-U	-		3		,2
	UU-	UUU	UU-	UUU	---	---	-U	-		1		,1
	UU-	UUU	UU-	---	-UU	-UU	-U	-		1		,1
	UU-	UUU	UU-	---	---	UU-	UUU	-		1		,1
	UU-	UUU	UU-	---	---	---	-U	-		1		,1
	UU-	UUU	-U	-U	UU-	---	-U	-		1		,1
	UU-	UUU	-U	-U	---	UU-	-U	-		1		,1
	UU-	UUU	-U	---	UU-	-UU	-U	-		1		,1
	UU-	UUU	-U	---	-U	-UU	-U	-		2		,2
	UU-	UUU	-UU	UU-	-UU	---	-U	-		1		,1
	UU-	UUU	---	UU-	-U	---	UUU	-		1		,1
	UU-	UUU	---	UU-	---	---	-U	-		2		,2
	UU-	UUU	---	---	-U	-UU	-U	-		1		,1
	UU-	UUU	---	---	-U	---	-U	U		1		,1
	UU-	UUU	---	---	---	-U	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	UUU	UU-	-U	UU-	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	UUU	UU-	-U	---	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	UUU	-U	-U	---	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	UUU	-U	---	---	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	UUU	---	-U	---	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	UU-	UUU	---	---	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	UU-	UU-	UUU	---	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	UU-	---	UU-	UU-	-U		-	1		,1
	UU-	UU-	UU-	---	UU-	-U	-U	U		1		,1
	UU-	UU-	UU-	---	-U	---	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	UU-	---	---	-UU	-U	U		1		,1
	UU-	UU-	UU-	---	---	---	-U	-		2		,2
	UU-	UU-	-U	UU-	-U	-UU	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	-U	UU-	-UU	---	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	-U	-U	-U	UU-	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	-U	-U	-U	-UU	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	-U	-U	-U	---	-U	U		1		,1
	UU-	UU-	-U	-U	---	-UU	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	-U	---	UUU	---	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	-U	---	UU-	-U	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	-U	---	UU-	-UU	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	-U	---	UU-	---	-U	-		2		,2
	UU-	UU-	-U	---	-U	-UU	-U	-		1		,1
	UU-	UU-	-U	---	-U	---	-U	U		1		,1
	UU-	UU-	-U	---	-UU	UU-	-U	-		1		,1

- U - U - U - U - U - - - U -	1	, 1
- U - U - U - U - - - - - U -	1	, 1
- U - U - U - UU UU- UU- - U -	1	, 1
- U - U - U - UU - U - - - U -	1	, 1
- U - U - U - - UUU - - - U -	1	, 1
- U - U - U - - UU- UU- - U -	1	, 1
- U - U - U - - - U - - UUU -	1	, 1
- U - U - U - - - U - - - U U	1	, 1
- U - U - U - - - U - - - U -	3	, 2
- U - U - U - - - UU - - - U -	1	, 1
- U - U - U - - - - - - - U -	6	, 5
- U - U - UU UUU UU- UU- - U -	1	, 1
- U - U - UU - U - - UUU - U -	1	, 1
- U - U - UU - U - - - UU - U -	1	, 1
- U - U - UU - - UUU UU- - U -	1	, 1
- U - U - UU - - UU- UU- - U -	1	, 1
- U - U - UU - - UU- - - - U -	1	, 1
- U - U - UU - - - U - UU - U -	2	, 2
- U - U - UU - - - U - - - U -	1	, 1
- U - U - UU - - - - UU- - U U	1	, 1
- U - U - - UUU UU- UU- - U -	1	, 1
- U - U - - UU- - U - - UUU -	1	, 1
- U - U - - UU- - UU - - - U -	1	, 1
- U - U - - UU- - - - UU - U -	1	, 1
- U - U - - UU- - - - - - U -	4	, 3
- U - U - - - U UU- UU- - U -	1	, 1
- U - U - - - U - U - - - U -	1	, 1
- U - U - - - - UUU UU- - U -	1	, 1
- U - U - - - - UUU - UU - U -	1	, 1
- U - U - - - - UUU - - - U -	1	, 1
- U - U - - - - UU- - UU - U -	2	, 2
- U - U - - - - UU- - - - U -	1	, 1
- U - U - - - - - U - - - U -	5	, 4
- U - U - - - - - - UU- UUU -	1	, 1
- U - U - - - - - - UU- - U U	1	, 1
- U - U - - - - - - UU- - U -	1	, 1
- U - U - - - - - - - UU - U U	1	, 1
- U - U - - - - - - - UU - U -	1	, 1
- U - U - - - - - - - - - U -	4	, 3
- U - UU UUU - - - - UU- - U -	1	, 1
- U - UU UU- UU- - U - - - U -	1	, 1
- U - UU UU- - U UU- - - - U -	1	, 1
- U - UU UU- - - UU- - - - U -	1	, 1
- U - UU - U UUU - U - - - U -	1	, 1
- U - UU - U UU- - - - - UUU -	1	, 1
- U - UU - U - U - U - UU - U -	1	, 1
- U - UU - U - U - U - - - U -	1	, 1
- U - UU - U - U - - - - - U -	2	, 2
- U - UU - U - UU - UU - - - U U	1	, 1
- U - UU - U - - UU- - - - U -	1	, 1
- U - UU - U - - - U - UU - U -	2	, 2
- U - UU - U - - - U - - - U -	1	, 1
- U - UU - U - - - UU UU- - U -	1	, 1

- U - UU - U - - - UU - - - U -	1	, 1
- U - UU - UU - U - - - - UUU -	1	, 1
- U - UU - UU - - UU- UU- - U -	1	, 1
- U - UU - UU - - - U - - - U -	1	, 1
- U - UU - - UUU UU- UU- - U -	1	, 1
- U - UU - - UU- UU- UU- - U -	1	, 1
- U - UU - - UU- UU- - - - U -	1	, 1
- U - UU - - UU- - U - - - U -	2	, 2
- U - UU - - UU- - - UUU - U -	1	, 1
- U - UU - - UU- - - - U - U -	1	, 1
- U - UU - - UU- - - - UU - U -	1	, 1
- U - UU - - - U UUU - - - U -	1	, 1
- U - UU - - - U UU- - UU - U -	1	, 1
- U - UU - - - U - U - - - U -	1	, 1
- U - UU - - - - UU- - - UUU -	1	, 1
- U - UU - - - - UU- - - - U -	2	, 2
- U - UU - - - - - U - UU - U -	2	, 2
- U - UU - - - - - U - - - U -	2	, 2
- U - UU - - - - - UU - - - U -	2	, 2
- U - UU - - - - - - - - - U U	1	, 1
- U - UU - - - - - - - - - U -	3	, 2
- U - - UUU UU- - - - - - U -	1	, 1
- U - - UUU - U UU- - - - U -	1	, 1
- U - - UUU - UU UU- - - - U -	1	, 1
- U - - UUU - UU - U - - - U -	1	, 1
- U - - UUU - UU - - - - - U -	1	, 1
- U - - UUU - - UUU - - - U -	1	, 1
- U - - UUU - - UU- - - - U -	1	, 1
- U - - UUU - - - U - U - U -	1	, 1
- U - - UUU - - - U - UU - U -	1	, 1
- U - - UUU - - - U - - - U -	1	, 1
- U - - UUU - - - UU - - - U -	1	, 1
- U - - UUU - - - - - - - U -	3	, 2
- U - - UUU - - - UU UU- - U -	1	, 1
- U - - UU- UUU - U - - - U -	1	, 1
- U - - UU- UU- UU- - - - U -	1	, 1
- U - - UU- UU- - - UU- - U -	1	, 1
- U - - UU- UU- - - - - - U -	1	, 1
- U - - UU- - U UUU - UU - U -	1	, 1
- U - - UU- - U - - UU- UUU -	1	, 1
- U - - UU- - - UUU - - - U -	1	, 1
- U - - UU- - - UU- - - - U -	1	, 1
- U - - UU- - - - U UU- - U -	1	, 1
- U - - UU- - - - U - - - U -	1	, 1
- U - - UU- - - - - - UU - U U	1	, 1
- U - - UU- - - - - - UU - U -	1	, 1
- U - - UU- - - - - - - - U U	1	, 1
- U - - UU- - - - - - - - U -	2	, 2
- U - - - U UU- UUU - - - U -	2	, 2
- U - - - U UU- - U UU- - U -	1	, 1
- U - - - U UU- - U - - - U -	2	, 2
- U - - - U UU- - - - - - U -	1	, 1
- U - - - U - U UUU - - - U -	1	, 1

- U - - - U - U UU - - - - U U	1	, 1
- U - - - U - U - - UUU - U -	1	, 1
- U - - - U - U - - UU - - U -	1	, 1
- U - - - U - U - - - - - U U	1	, 1
- U - - - U - U - - - - - U -	1	, 1
- U - - - U - UU UUU - - - U -	1	, 1
- U - - - U - UU UU - - - - U -	1	, 1
- U - - - U - UU - - - U - U -	1	, 1
- U - - - U - UU - - - UU - U -	1	, 1
- U - - - U - UU - - - - - U -	1	, 1
- U - - - U - - UUU - - - U -	1	, 1
- U - - - U - - UU - UU - - U -	2	, 2
- U - - - U - - UU - - - - U U	1	, 1
- U - - - U - - UU - - - - U -	4	, 3
- U - - - U - - - U UU - - U -	1	, 1
- U - - - U - - - U - UU - U -	2	, 2
- U - - - U - - - U - - - U -	5	, 4
- U - - - U - - - - UUU - U -	1	, 1
- U - - - U - - - - - U - U -	1	, 1
- U - - - U - - - - - UU - U -	1	, 1
- U - - - U - - - - - - - U -	12	, 9
- U - - - UU UUU UUU - - - U -	1	, 1
- U - - - UU UU - UUU - - - U -	1	, 1
- U - - - UU UU - - U - UU - U -	1	, 1
- U - - - UU UU - - - UU - - U -	1	, 1
- U - - - UU - U - U - UU - U -	1	, 1
- U - - - UU - U - U - - - U -	1	, 1
- U - - - UU - - UU - UU - - U -	1	, 1
- U - - - UU - - - U - - - U -	1	, 1
- U - - - UU - - - - - U - U -	2	, 2
- U - - - - UUU - - UU - - U -	1	, 1
- U - - - - UUU - - - - - U -	1	, 1
- U - - - - UU - UUU UU - - U -	1	, 1
- U - - - - UU - UUU - - - U -	1	, 1
- U - - - - UU - - U UUU - U -	1	, 1
- U - - - - UU - - U - - - U -	1	, 1
- U - - - - UU - - - - - - U -	6	, 5
- U - - - - - U - U - - - U -	3	, 2
- U - - - - - U - - UU - - U -	2	, 2
- U - - - - - U - - - - - U -	1	, 1
- U - - - - - UU - - - - - U -	1	, 1
- U - - - - - - UUU UU - - U -	1	, 1
- U - - - - - - UUU - U - U -	1	, 1
- U - - - - - - UUU - - - U U	1	, 1
- U - - - - - - UUU - - - U -	2	, 2
- U - - - - - - UU - UU - - U -	1	, 1
- U - - - - - - UU - - UU - U -	2	, 2
- U - - - - - - UU - - - - U -	3	, 2
- U - - - - - - - U UU - - U -	2	, 2
- U - - - - - - - U - UU - U -	4	, 3
- U - - - - - - - U - - UUU -	1	, 1
- U - - - - - - - U - - - U U	1	, 1
- U - - - - - - - U - - - U -	4	, 3

	---	UU-	---	UU-	---	UU-	-U	-		2		,2
	---	UU-	---	UU-	---	---	UUU	-		1		,1
	---	UU-	---	UU-	---	---	-U	-		1		,1
	---	UU-	---	-U	UUU	UU-	-U	-		1		,1
	---	UU-	---	-U	UU-	---	-U	-		3		,2
	---	UU-	---	-U	-U	---	-U	-		1		,1
	---	UU-	---	-U	---	UU-	-U	-		2		,2
	---	UU-	---	-U	---	-UU	-U	-		2		,2
	---	UU-	---	-U	---	---	-U	-		1		,1
	---	UU-	---	---	UU-	UU-	-U	-		1		,1
	---	UU-	---	---	UU-	-U	-U	-		1		,1
	---	UU-	---	---	UU-	---	-U	-		1		,1
	---	UU-	---	---	-U	UU-	-U	-		1		,1
	---	UU-	---	---	-U	-U	UUU	-		1		,1
	---	UU-	---	---	-U	-U	-U	-		1		,1
	---	UU-	---	---	---	-UU	-U	-		2		,2
	---	UU-	---	---	---	---	UUU	-		2		,2
	---	-U	UUU	UU-	UUU	-UU	-U	-		1		,1
	---	-U	UUU	UU-	---	---	-U	-		1		,1
	---	-U	UUU	-U	UU-	-UU	-U	-		1		,1
	---	-U	UUU	---	---	UU-	-U	-		1		,1
	---	-U	UUU	---	---	---	-U	-		2		,2
	---	-U	UU-	UU-	UU-	---	-U	-		1		,1
	---	-U	UU-	UU-	---	UU-	-U	-		1		,1
	---	-U	UU-	---	UUU	---	-U	-		2		,2
	---	-U	UU-	---	---	---	-U	-		1		,1
	---	-U	-U	UU-	UUU	---	-U	-		2		,2
	---	-U	-U	UU-	UU-	-U	-U	-		1		,1
	---	-U	-U	-U	UUU	-UU	-U	-		1		,1
	---	-U	-U	-U	-U	---	-U	-		1		,1
	---	-U	-U	-U	---	UUU	-U	-		2		,2
	---	-U	-U	-U	---	UU-	UUU	-		1		,1
	---	-U	-U	-UU	---	---	-U	-		1		,1
	---	-U	-U	---	UUU	---	-U	-		4		,3
	---	-U	-U	---	UU-	---	-U	-		1		,1
	---	-U	-U	---	-U	UU-	-U	-		1		,1
	---	-U	-U	---	-U	-U	-U	U		1		,1
	---	-U	-U	---	-U	---	-U	-		2		,2
	---	-U	-U	---	-UU	---	UUU	-		1		,1
	---	-U	-U	---	-UU	---	-U	-		1		,1
	---	-U	-U	---	---	UU-	-U	-		2		,2
	---	-U	-U	---	---	-UU	-U	-		2		,2
	---	-U	-U	---	---	---	-U	-		2		,2
	---	-U	-UU	UUU	-U	---	-U	U		1		,1
	---	-U	-UU	UU-	-U	---	-U	-		1		,1
	---	-U	-UU	-U	---	-UU	-U	-		1		,1
	---	-U	-UU	-U	---	---	-U	U		1		,1
	---	-U	-UU	-U	---	---	-U	-		1		,1
	---	-U	-UU	---	UUU	---	-U	-		2		,2
	---	-U	-UU	---	-U	-U	-U	-		1		,1
	---	-U	-UU	---	-U	---	-U	-		1		,1
	---	-U	-UU	---	---	UU-	-U	-		1		,1
	---	-U	-UU	---	---	-UU	-U	-		1		,1

--- - U - UU --- --- --- UUU -	1	, 1
--- - U - UU --- --- --- - U -	3	, 2
--- - U --- UUU - U --- - U -	1	, 1
--- - U --- UU- UUU --- - U -	1	, 1
--- - U --- UU- UU- - U - U -	2	, 2
--- - U --- UU- UU- - UU - U -	1	, 1
--- - U --- UU- - U - UU - U -	1	, 1
--- - U --- UU- - U --- - U -	2	, 2
--- - U --- UU- - UU --- - U -	1	, 1
--- - U --- UU- --- UUU - U -	1	, 1
--- - U --- UU- --- --- - U -	2	, 2
--- - U --- - U UU- --- - U -	2	, 2
--- - U --- - U - U --- - U -	1	, 1
--- - U --- - U - UU --- - U -	1	, 1
--- - U --- - U --- UU- - U -	1	, 1
--- - U --- - U --- --- - U U	2	, 2
--- - U --- - U --- --- - U -	1	, 1
--- - U --- --- UUU - U UUU -	1	, 1
--- - U --- --- UUU --- - U -	1	, 1
--- - U --- --- UU- --- - U U	1	, 1
--- - U --- --- UU- --- - U -	5	, 4
--- - U --- --- - U - U - U -	1	, 1
--- - U --- --- - U - UU - U U	1	, 1
--- - U --- --- - U - UU - U -	1	, 1
--- - U --- --- - U --- - U U	2	, 2
--- - U --- --- - U --- - U -	3	, 2
--- - U --- --- - UU - U - U -	1	, 1
--- - U --- --- - UU --- - U -	1	, 1
--- - U --- --- --- UU- - U -	2	, 2
--- - U --- --- --- --- - U -	6	, 5
--- - UU UUU --- UUU UU- - U U	1	, 1
--- - UU UUU --- - U --- - U -	1	, 1
--- - UU UU- UU- UUU --- - U -	1	, 1
--- - UU UU- --- --- --- - U -	1	, 1
--- - UU - U UU- UUU UU- - U -	1	, 1
--- - UU - U UU- - UU --- - U -	1	, 1
--- - UU - U - UU - UU --- - U -	1	, 1
--- - UU - U --- UU- --- - U -	1	, 1
--- - UU - U --- - U --- - U -	2	, 2
--- - UU - U --- - UU --- - U -	1	, 1
--- - UU - U --- --- UU- - U -	1	, 1
--- - UU - U --- --- --- - U -	2	, 2
--- - UU - UU - U UU- UU- - U U	1	, 1
--- - UU - UU - U - U - UU - U -	1	, 1
--- - UU - UU --- --- --- - U -	1	, 1
--- - UU --- UU- UUU --- - U -	1	, 1
--- - UU --- UU- --- UU- - U -	1	, 1
--- - UU --- - U - U --- - U -	1	, 1
--- - UU --- - UU - UU --- - U -	1	, 1
--- - UU --- - UU --- --- - U -	1	, 1
--- - UU --- --- UUU UUU UUU -	1	, 1
--- - UU --- --- UUU --- - U -	1	, 1

--- - UU --- --- UU- - U - U -	1	,1
--- - UU --- --- - U - UU - U -	1	,1
--- - UU --- --- - U --- - U -	3	,2
--- - UU --- --- --- --- - U -	2	,2
--- --- UUU UU- --- --- - U -	1	,1
--- --- UUU - U - UU --- - U -	1	,1
--- --- UUU - U --- --- - U -	1	,1
--- --- UUU --- UUU --- - U U	1	,1
--- --- UUU --- UUU --- - U -	1	,1
--- --- UUU --- - U - UU - U -	1	,1
--- --- UUU --- --- - UU - U -	2	,2
--- --- UUU --- --- --- - U -	1	,1
--- --- UU- UUU - U --- - U -	2	,2
--- --- UU- UU- --- --- UUU -	1	,1
--- --- UU- UU- --- --- - U -	1	,1
--- --- UU- - U UU- UU- - U -	1	,1
--- --- UU- - UU - U --- - U -	1	,1
--- --- UU- --- UUU UUU - U -	1	,1
--- --- UU- --- UUU --- - U -	1	,1
--- --- UU- --- UU- --- - U -	1	,1
--- --- UU- --- - U UU- - U -	2	,2
--- --- UU- --- - U - U - U U	1	,1
--- --- UU- --- - U --- - U -	3	,2
--- --- UU- --- - UU --- - U -	1	,1
--- --- UU- --- --- UU- - U -	1	,1
--- --- UU- --- --- - UU - U -	1	,1
--- --- UU- --- --- --- - U U	1	,1
--- --- UU- --- --- --- - U -	8	,6
--- --- - U UUU - U --- - U -	1	,1
--- --- - U UU- UUU --- UUU -	1	,1
--- --- - U UU- UU- - U - U U	1	,1
--- --- - U UU- - UU --- - U -	1	,1
--- --- - U UU- --- - U - U -	1	,1
--- --- - U UU- --- --- - U U	1	,1
--- --- - U - U UU- --- - U -	2	,2
--- --- - U - U - U - U UUU -	1	,1
--- --- - U - U - U - UU - U -	2	,2
--- --- - U - U - U --- - U -	1	,1
--- --- - U - U --- UU- - U -	1	,1
--- --- - U - U --- --- - U -	2	,2
--- --- - U - UU - U --- UUU -	1	,1
--- --- - U - UU --- UUU - U -	1	,1
--- --- - U - UU --- --- - U -	1	,1
--- --- - U --- UUU UU- - U -	1	,1
--- --- - U --- UUU - U - U -	1	,1
--- --- - U --- UU- UUU - U -	1	,1
--- --- - U --- UU- UU- - U -	2	,2
--- --- - U --- UU- --- UUU -	1	,1
--- --- - U --- UU- --- - U U	1	,1
--- --- - U --- UU- --- - U -	6	,5
--- --- - U --- - U UU- - U -	1	,1
--- --- - U --- - U - U - U -	1	,1
--- --- - U --- - U - UU - U -	1	,1

	—	—	—	U	—	—	—	U	U		2		2	
	—	—	—	U	—	—	—	U	—		11		8	
	—	—	—	U	—	—	UU	UU	—	—	1		1	
	—	—	—	U	—	—	UU	—	U	—	1		1	
	—	—	—	U	—	—	UU	—	—	—	1		1	
	—	—	—	U	—	—	UUU	—	U	—	1		1	
	—	—	—	U	—	—	UU	—	—	—	2		2	
	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	2		2	
	—	—	—	U	—	—	—	—	U	—	13		1,0	
	—	—	—	UU	UUU	—	—	UU	—	—	1		1	
	—	—	—	UU	—	—	—	UU	—	—	1		1	
	—	—	—	UU	—	UU	UU	—	—	—	1		1	
	—	—	—	UU	—	UU	—	—	—	U	1		1	
	—	—	—	UU	—	—	UUU	—	UU	—	2		2	
	—	—	—	UU	—	—	UUU	—	—	—	1		1	
	—	—	—	UU	—	—	UU	—	—	U	1		1	
	—	—	—	UU	—	—	—	U	—	U	1		1	
	—	—	—	UU	—	—	—	U	—	UU	1		1	
	—	—	—	UU	—	—	—	—	U	—	1		1	
	—	—	—	—	UUU	UU	—	—	—	U	1		1	
	—	—	—	—	UUU	—	—	UU	—	—	1		1	
	—	—	—	—	UUU	—	—	—	—	U	1		1	
	—	—	—	—	UU	—	UU	—	—	—	1		1	
	—	—	—	—	UU	—	—	—	—	U	1		1	
	—	—	—	—	UU	—	—	—	—	U	3		2	
	—	—	—	—	UU	—	UU	—	UU	—	1		1	
	—	—	—	—	UU	—	UU	—	—	—	1		1	
	—	—	—	—	UU	—	—	UU	—	—	3		2	
	—	—	—	—	UU	—	—	—	U	—	1		1	
	—	—	—	—	UU	—	—	—	—	U	5		4	
	—	—	—	—	U	UUU	UU	—	—	U	1		1	
	—	—	—	—	U	UUU	—	—	—	U	2		2	
	—	—	—	—	U	—	U	—	—	—	1		1	
	—	—	—	—	U	—	U	—	—	—	2		2	
	—	—	—	—	U	—	UU	—	—	—	1		1	
	—	—	—	—	U	—	—	UUU	UUU	—	1		1	
	—	—	—	—	U	—	—	UU	—	—	2		2	
	—	—	—	—	U	—	—	—	U	—	2		2	
	—	—	—	—	U	—	—	UU	—	—	1		1	
	—	—	—	—	U	—	—	—	—	U	2		2	
	—	—	—	—	UU	—	—	UU	—	—	1		1	
	—	—	—	—	UU	—	—	—	—	U	1		1	
	—	—	—	—	UU	—	—	—	—	—	2		2	
	—	—	—	—	—	UUU	—	UU	—	—	1		1	
	—	—	—	—	—	UUU	—	—	—	U	1		1	
	—	—	—	—	—	UUU	—	—	—	—	5		4	
	—	—	—	—	—	UU	—	UU	—	—	1		1	
	—	—	—	—	—	UU	—	UU	—	—	2		2	
	—	—	—	—	—	UU	—	—	—	U	3		2	
	—	—	—	—	—	—	U	UU	—	—	2		2	
	—	—	—	—	—	—	U	—	U	—	1		1	
	—	—	—	—	—	—	U	—	UU	—	2		2	
	—	—	—	—	—	—	U	—	—	UUU	—	1		1

--- --- --- --- - U --- - U U	1	,1
--- --- --- --- - U --- - U -	11	,8
--- --- --- --- - UU UU- - U -	1	,1
--- --- --- --- - UU --- - U U	1	,1
--- --- --- --- - UU --- - U -	3	,2
--- --- --- --- --- UUU - U -	2	,2
--- --- --- --- --- UU- - U -	4	,3
--- --- --- --- --- - UU - U -	1	,1
--- --- --- --- --- --- - U U	1	,1
--- --- --- --- --- --- - U -	11	,8
Kokku	1331	100,0

Tabel 36. Aktsendilised rütmivormid Plautusel

Rütmivormid	Sagedus	%%
X'X' X'X' X'X' X'X X'X X'X XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X' X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X' XX' X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X' XX' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X'X' X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X'X XX' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X' X'X' XX XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X'X X'X'X XX X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X' XX' X'X' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X' XX' XX' X	2	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X' XX'X X'X' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X XX' X'X' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X XX' XX' X	2	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'XX' X'X' X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'XX X'X' X'X' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'XX X'X' XX'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'XX X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'XX' X'X X'X' X'XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'XX' X'X X'XX' X'X X'X' X	1	,1
X'X' X'X' X'XX' X'XX X'X' XXX X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'XX X'XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' XX' X'X' XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX' X'X X'X' XX' X'X X'	1	,1
X'X' X'X' XX' X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X' X'X' XX' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX' X'XX' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' XX' XX' X'X'X' XXX' X'X' X	1	,1
X'X' X'X' XX' XX' X'X X'XX XX' X	1	,1

X'X' X'X' XX' XX' XX'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX' XX X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X' X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X' X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X' XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X X'X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X X'X'X XX X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X X'X XX' XX' X	2	,1
X'X' X'X' XX X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X XX'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X XX X'X' X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X XXX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX X'XX X'X X'X XX' X	1	,1
X'X' X'X' XX X'XX XXX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' XXX X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X' X'X' XXX X'X X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X'X' X'X' X'XX X'X'X' X'X' X'X' X	1	,1
X'X' X'X'X' X'X' XX' X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X' X'X'X X'X' XX' X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'X'X XX' X'X' XX' X'X XX' X	1	,1
X'X' X'X'X XX' X'X X'X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X'X XX' XX' XX'X XXX' XX' X	1	,1
X'X' X'X'X XX'X X'X' X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X'X XX X'X X'X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X' X'X'X XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X'X XX X'X X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'X' X'X'X XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X' X'X X'X X'X X	2	,1
X'X' X'X X'X' X'X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X X'X' X'X X'X' X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X X'X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X X'X X'X XX' X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'XX X'X' X'X' X'X' X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X X'X' XX X'XX' X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'X X'X' XXX' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X X'X X'X' X'X' XX' X'X' X	1	,1
X'X' X'X X'X X'X' X'X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X X'X X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X X'X X'X' X'X XX X'X X	1	,1
X'X' X'X X'X X'X' XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X X'X X'X' X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X' X'X X'X X'X X'X' X'X X	1	,1

X'X' X'X XX X'X X'X XX' XX' X	3	,2
X'X' X'X XX X'X X'XX' X'X XX' X	1	,1
X'X' X'X XX X'X X'XX X'X X'X X	3	,2
X'X' X'X XX X'X XX' X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'X XX X'X XXX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X XXX' XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX' X'X' X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'XX' X'X' X'XX X'X X'XX'X X'X' X	1	,1
X'X' X'XX' X'X' XX' XX' X'X' X'X' X	1	,1
X'X' X'XX' X'X X'X' X'X XX X'X X	1	,1
X'X' X'XX' X'X X'X X'X X'XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX' X'X X'X X'X XX'X' XX' X	1	,1
X'X' X'XX' X'X X'X XXX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX' X'XX' X'X' X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'XX' X'XX' X'X'X X'X'X X'XX' X'X' X	1	,1
X'X' X'XX' XX X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X' X'XX' XX X'X X'X XX' X'X X	1	,1
X'X' X'XX' XX X'X XX X'X X'X X	2	,1
X'X' X'XX' XX X'X XXX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X' X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'X' X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'X' XX' X'XX' X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'X'X X'XX X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'X X'X' X'XX X'X X	2	,1
X'X' X'XX X'X X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'X X'X XX X'X X	2	,1
X'X' X'XX X'X X'X XX X'X X'X X	2	,1
X'X' X'XX X'XX' X'XX X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X' X'XX X'XX' X'XX XX'X XX X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'XX X'X' X'X X'XX' X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'XX X'X' X'X XX X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'XX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'XX X'XX X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'XX X'XX X'X XXX X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'XX X'XX X'XX'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX XX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'XX XX X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X' X'XX XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX XX X'X X'X XXX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX XX X'X X'XX X'X'X' XX' X	1	,1
X'X' XX' X'X' X'X' XX' XX' XX' X	1	,1
X'X' XX' X'X' X'XX X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X' XX' X'X' X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' XX' X'X' X'XX X'XX' XX X'X X	1	,1
X'X' XX' X'X' XX' X'X' X'X'X XX' X	1	,1
X'X' XX' X'X' XX X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' XX' X'X'X X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' XX' XX' X'X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1

X'X' XX' XX X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' XX' XX X'X' XX X'X' X'X X	1	,1
X'X' XX' XX X'X X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'X' XX' XX X'X X'X' XX' XX' X	2	,1
X'X' XX' XX X'X X'X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' XX' XX X'X X'X'X XXX X'X X	1	,1
X'X' XX' XX X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X' XX' XX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' XX' XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' XX' XX X'X X'X XX' X'X' X	1	,1
X'X' XX' XX X'X X'X XX' XX' X	2	,1
X'X' XX' XX X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'X' XX' XX X'X X'XX' XX' X'X X	1	,1
X'X' XX' XX X'X X'XX X'X'X XX' X	1	,1
X'X' XX' XX X'X X'XX X'X X'X X	2	,1
X'X' XX' XX X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'X' XX' XX X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X' XX' XX X'X X'XX XX X'X X	1	,1
X'X' XX' XX X'XX X'XX X'XX X'X' X	1	,1
X'X' XX' XXX X'X X'X' XX' X'X X	1	,1
X'X' XX' XXX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' XX' XXX X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X' XX' XXX X'X X'X X'XX X'X' X	1	,1
X'X' XX'X' X'X X'XX X'X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' XX'X' XX' X'XX X'X' XXX' XX' X	1	,1
X'X' XX'X' XX X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X' XX'X' XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' XX'X X'X' X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X' XX'X X'X X'X' X'X XX' X'X' X	1	,1
X'X' XX'X X'X X'X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X' XX'X X'X X'X X'X' X'X X'X X'	1	,1
X'X' XX'X X'X X'X X'X' X'X XX'X X	1	,1
X'X' XX'X X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' XX'X X'X X'X X'X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X' XX'X X'X X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X' XX'X X'X X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X' XX'X X'X X'X X'XX' X'XX X'X X	1	,1
X'X' XX'X X'X X'X X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'X' XX'X X'X X'X X'XX X'X'X X'X X	1	,1
X'X' XX'X X'X X'XX X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'X' XX'X X'XX X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X' XX'X XX' X'X XX X'X X'X X	2	,1
X'X' XX'X XX' X'XX X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' XX'X XX' XX' XX'X XX X'X X	1	,1
X'X' XX'X XX' XX X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X' XX'X XX X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X' XX'X XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' XX'X XX X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X' XX'X XX X'X X'X X'X' XXX' X	1	,1
X'X' XX'X XX X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X' XX'X XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' XX'X XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' XX'X XX X'X X'XX X'XX X'X X'	1	,1

X'X' XX'X XXX X'X' XX' XX' XX' X	1	,1
X'X' XX X'X' X'X' X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X' XX X'X' X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X' XX X'X' X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X' XX X'X' X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X' XX X'X' X'X XX X'X'X XX' X	1	,1
X'X' XX X'X' X'XX XX X'X X'X X	1	,1
X'X' XX X'X X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' XX X'X X'X' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' XX X'X X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' XX X'X X'X' X'X XXX' X'X' X	1	,1
X'X' XX X'X X'X' X'XX XXX' XX' X	1	,1
X'X' XX X'X X'X' XX' X'XX X'X X	1	,1
X'X' XX X'X X'X' XX' XX X'X X	1	,1
X'X' XX X'X X'X' XXX' XX X'X X	1	,1
X'X' XX X'X X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X' XX X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' XX X'X X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X' XX X'X X'X X'X'X X'XX' X'X' X	1	,1
X'X' XX X'X X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X' XX X'X X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' XX X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' XX X'X X'X X'X'X X'XX' X'X' X	1	,1
X'X' XX X'X X'X X'X X'X X'XX' X	1	,1
X'X' XX X'X X'X X'X XX' X'X X	1	,1
X'X' XX X'X X'X X'XX X'X' XX' X	2	,1
X'X' XX X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' XX X'X X'X XX' XX' XX' X	1	,1
X'X' XX X'X X'X XX'X XX X'X X	1	,1
X'X' XX X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' XX X'XX X'X' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' XX X'XX X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X' XX X'XX X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X' XX X'XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' XX X'XX X'X X'XX' X'XX' XX' X	1	,1
X'X' XX X'XX X'X XX' XX' XX' X	1	,1
X'X' XX XX X'X X'XX' X'XX XX'X X	1	,1
X'X' XX XX X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X' XX XXX X'X X'X X'XX X'X' X	1	,1
X'X' XXX' X'XX X'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' XXX' XX X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X' XXX X'X X'X' X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'X' XXX X'X X'X X'X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X' XXX X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' XXX X'X X'XX XXX X'X X'X X	1	,1
X'X'X' X'X' X'X X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X'X' X'X' X'X X'X X'X' X'XX' X'X' X	1	,1
X'X'X' X'X' X'X X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X'X' X'X' XX' X'X X'X' X'XX' X'X X	1	,1

X'X'X' X'X'X XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X' X'X X'X' X'X' X'X'X X'X'X X'X' X	1	,1
X'X'X' X'X X'X X'X' X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X'X' X'X X'X X'X' X'XX XXX' XX' X	1	,1
X'X'X' X'X X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X' X'X X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X' X'X X'XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X' X'X X'XX X'X X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X'X' X'X XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X' X'X XX X'X X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X'X' X'X XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X' X'XX' X'X X'X X'XX XXX' XX' X	1	,1
X'X'X' X'XX' X'XX X'XX X'X' XX X'X X	1	,1
X'X'X' X'XX X'X' XX' X'XX' XX' X'X' X	1	,1
X'X'X' X'XX X'XX' X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X'X' XX' X'X' X'X X'XX' X'X XX'X X	1	,1
X'X'X' XX' X'X X'X XX X'X X'X' X	1	,1
X'X'X' XX' X'X XX' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X' XX' X'XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X' XX' X'XX X'XX X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X' XX' XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X' XX' XX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X'X' XX' XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X' XX' XX X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'X'X' XX' XX X'XX X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X'X' XX' XXX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X' XX'X X'X' X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X' XX'X X'X'X X'X' X'X' X'X' X'X' X	1	,1
X'X'X' XX'X X'X X'X X'X' X'XX' XX' X	1	,1
X'X'X' XX'X XX' X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X'X' XX'X XX'X X'X X'XX X'XX' X'X X	1	,1
X'X'X' XX'X XX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X'X' XX'X XX X'X XX'X XX X'X X	1	,1
X'X'X' XX X'X X'X' X'X' X'X' X'X' X	1	,1
X'X'X' XX X'X X'X' XX X'X X'X' X	1	,1
X'X'X' XX X'X X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X' XX XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X' XX XX X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X'X' XX XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X' X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X' X'X X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' X'X' X'XX XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X' X'X' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X' X'X'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X'X' X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'XX X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'XX XX' XX' X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'XX X'X X'X XX' XX' X'	1	,1

X'X'X X'X' X'XX X'X X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'XX X'XX' X'X XX' X'X X	1	,1
X'X'X X'X' XX' X'X' X'X' XXX X'X X	1	,1
X'X'X X'X' XX'X X'X X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' XX'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' XX'X XX X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X X'X' XX' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X X'X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X X'X'X XX'X X'X' X'	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X XX' X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X XX' XX X'X X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X XX X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'XX X'XX X'X'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X' XXX' X'XX X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' XXX X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X' XXX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X'X X'X X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X'X XX' X'X'X X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X'X XX' X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X'X XX X'X' XXX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X'X XX X'X X'X' XX' X'X X	1	,1
X'X'X X'X'X XX X'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X'X XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X'X XX' XX'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X X'X X'X XX'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'XX X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'XX XX'X XX X'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X' XX' X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X'X X'XX X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'X' X'X' XXX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'X X'X' X'X' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'X X'X X'X XX'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'X X'X XX' XX' X	4	,3
X'X'X X'X X'X X'X X'X XXX' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'X X'XX X'X' X'X X	1	,1

X'X'X X'X X'X X'X X'XX X'X' XX'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'X X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'X X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'XX X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'XX X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'XX X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'XX X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X X'XX X'X X'X XX' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X X'XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'XX X'X X'XX' XX' X'X X	1	,1
X'X'X X'X X'XX X'X X'XX X'XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'XX X'XX X'X' X'XX' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X XX' X'X' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X'X X'X XX' X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X XX' XX' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X XX' XX'X' XX' XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X XX'X X'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X XX'X XX' XX' XX X'X' X	1	,1
X'X'X X'X XX X'X' X'XX XX X'X X	1	,1
X'X'X X'X XX X'X X'X' X'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X XX X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X'X X'X XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X XX X'X X'X' XX'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X XX X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X XX X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X'X X'X XX X'X X'X X'X X'X X	2	,1
X'X'X X'X XX X'X X'X XX' XX' X	3	,2
X'X'X X'X XX X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'X'X X'X XX X'X X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'X'X X'X XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'XX' X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX' X'X X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'X'X X'XX' XX' XX' XX' X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'XX' XX X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'XX' XX X'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'XX' XXX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'XX X'X' X'X' XX X'XX X'X' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X' X'X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X' X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'XX X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X'X X'XX XX X'X X'XX' XXX' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX XXX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'XX XXX X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'X' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X' X'XX X'X' X'XX' X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X' X'XX X'X X'X X'X X	1	,1

X'X'X XX' X'X'X X'X X'X XXX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X' X'X'X X'X XX'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X X'X' X'XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X X'X X'X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X X'X X'XX' X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X X'XX' XX X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X X'XX X'XX X'X' X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'XX X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'XX X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'XX X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'XX XX X'X X'X' X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'XX XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'XX' X'X' X'X' X'X'X XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'XX' X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'XX X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX' XX' X'X X'X X'X X'X X	2	,1
X'X'X XX' XX'X X'X X'X' XXX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' XX X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX' XX X'X' X'X XX' XX' X	2	,1
X'X'X XX' XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' XX X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X'X XX' XX X'X X'X' XXX X'X X	1	,1
X'X'X XX' XX X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X'X XX' XX X'X X'X X'X X'X' X	3	,2
X'X'X XX' XX X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X'X XX' XX X'X X'X XXX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' XX X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' XX X'XX X'X XX X'X X	1	,1
X'X'X XX' XXX X'X' XX' XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' XXX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X'X XX' XXX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX'X' XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX'X X'X X'X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X'X XX'X X'X X'X'X X'X X'XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX'X X'X X'X X'X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX'X X'X X'XX' X'X XX X'X X	1	,1
X'X'X XX'X X'XX' X'X' X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X'X XX'X XX' X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X'X XX'X XX' X'X X'X XX' X'X X	1	,1
X'X'X XX'X XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX'X XX X'X X'X X'XX' X'X X	1	,1
X'X'X XX'X XX X'X X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'X'X XX'X XX X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'X'X XX'X XX X'X XX' XX'X X'X' X	1	,1
X'X'X XX'X XXX' XX' XX' XX' X'X X	1	,1
X'X'X XX'X XXX X'X' XX'X X'X X'X X	1	,1

X'X'X XX'X XXX X'X X'X' X'XX X'X' X	1	,1
X'X'X XX'X XXX X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'X'X XX X'X' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX X'X X'X' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X'X XX X'X X'X'X' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX X'X X'X X'XX' X'X' XX' X	1	,1
X'X'X XX X'X X'X X'XX X'X X'X X'	1	,1
X'X'X XX X'X X'X XX' XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX X'X X'X XX X'X X'X X	2	,1
X'X'X XX XX X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X'X XXX X'X' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X XXX X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X XXX X'X X'X X'X X'XX' X'X' X	1	,1
X'X'X XXX X'X X'XX X'X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X' X'X' X'X' XX' X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X' X'X' X'X' XX X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X' X'X' X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'X X'X' X'X' X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X' X'X' X'X X'X'X XX' X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X' X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'X' X'X' X'XX X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X X'X' X'X' X'XX X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X'X X'X XX'X XX X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X' X'X X'X X'X' X'X X'X X	2	,1
X'X X'X' X'X X'X X'X' XX' XX' X	2	,1
X'X X'X' X'X X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X X'X' X'X X'X X'X'X XX X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X X'X X'XX' XX' X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X X'X X'XX' XX'X XX' X	1	,1
X'X X'X' X'X X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X X'X' X'X X'XX X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X X'XX X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X X'XX X'XX' XX' X'X' X	1	,1
X'X X'X' X'X XX' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X X'X' X'X XX' X'XX XX'X XX' X	1	,1
X'X X'X' X'X XX X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'X' XX X'X X'XX' X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'X X'X'X XX X'X X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'X XX' X'XX X'X X	1	,1
X'X X'X' X'XX XX' XXX' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X' XX' X'X' X'X' X'X X'X' X	1	,1
X'X X'X' XX' X'X' X'X' XX' X'X X	1	,1
X'X X'X' XX' X'X X'X' X'X X	1	,1

X'X X'X X'X' X'X X'XX' XX' X'X X	1	,1
X'X X'X X'X' X'X X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X' X'X X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X X'X' X'XX X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X X'X X'X' X'XX X'XX' XX' X'X X	1	,1
X'X X'X X'X' X'XX X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X' XX' X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X X'X X'X' XX X'X X'XX X'X' X	1	,1
X'X X'X X'X'X' XX' X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X X'X X'X'X X'X X'X XX' X'X X	1	,1
X'X X'X X'X'X X'X X'X XXX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X X'X'X X'XX X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X X'X X'X'X XX' X'X X'X'X X'X X	1	,1
X'X X'X X'X'X XX X'XX X'X'X XX' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'X' X'X'X X'X X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'X' X'X X'X X	2	,1
X'X X'X X'X X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'X X'X X'X X	3	,2
X'X X'X X'X X'X' X'X X'XX XX' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'X XX X'X X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' XX X'X X'X X'	1	,1
X'X X'X X'X X'X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X'X XX' X'X X'X' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'X' X'X' XX' X	2	,1
X'X X'X X'X X'X X'X' X'X X'X X	2	,1
X'X X'X X'X X'X X'X' X'X XX'X X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'X' XX' X'X X	2	,1
X'X X'X X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'X' XX'X XX' X	2	,1
X'X X'X X'X X'X X'X' XX X'X X'	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'X'X XX X'X X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'X X'X' XX' X	4	,3
X'X X'X X'X X'X X'X X'X'X X'X' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'X X'X X'X' X	3	,2
X'X X'X X'X X'X X'X X'X X'X X	8	,5
X'X X'X X'X X'X X'X X'X XX'X X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'X X'XX' X'X X	2	,1
X'X X'X X'X X'X X'X X'XX X'X X	6	,4
X'X X'X X'X X'X X'X XX' X'X X	3	,2
X'X X'X X'X X'X X'X XX' XX' X	2	,1
X'X X'X X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'X XX XX' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'X XXX' XX' X	3	,2
X'X X'X X'X X'X X'XX' X'XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'XX' XX' X'X X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'XX X'X' X'X' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'XX X'X X'X' X	2	,1

X'X X'X XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X'X X'X XX'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X X'X' X'X' X	2	,1
X'X X'X XX X'X X'X X'X' X'X X	3	,2
X'X X'X XX X'X X'X X'X' XX' X	2	,1
X'X X'X XX X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X X'X X'X X	3	,2
X'X X'X XX X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X XX' X'X' X	2	,1
X'X X'X XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X XX' XX X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X XX X'X X	2	,1
X'X X'X XX X'X X'XX' XX'X X'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X XX'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'X XX X'X XX X'X X'X' X	1	,1
X'X X'X XX X'X XX X'X X'X X	2	,1
X'X X'X XX X'X XX X'X XX'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X XXX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X XXX X'X X'X' X'X'X XX' X	1	,1
X'X X'X XXX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX' X'X X'X X'X X'X X'X X	2	,1
X'X X'XX' X'X XX' X'X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X X'XX' X'X XX' X'X XX X'X X	1	,1
X'X X'XX' X'X XX'X X'XX' XX' XX' X'	1	,1
X'X X'XX' X'X XX X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX' X'XX X'XX' XX' XX X'X X	1	,1
X'X X'XX' XX' X'X' XX' X'X' XX' X	1	,1
X'X X'XX' XX' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX' XX' X'XX X'X' XX'X X'X X	1	,1
X'X X'XX' XX' XX' X'X'X X'X'X X'X' X	1	,1
X'X X'XX' XX X'X X'X' X'X'X XX' X	1	,1
X'X X'XX' XX X'X XX' X'X' X'X X	1	,1
X'X X'XX'X X'X' XX' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X' X'X' X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'X X'XX X'X' X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X' X'X X'X XX'X XX' X	2	,1
X'X X'XX X'X' X'X X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X' X'X X'XX X'XX' X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X' X'X XXX' XX X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X' X'X XXX X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X' X'XX' XX'X XX X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X' X'XX XX' XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X' XX X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X'X X'X' X'XX XX' X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X' X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X' X'X XX' X'X' X	1	,1

X'X X'XX X'X X'X X'X' X'X X'X' X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X X'XX X'X X'XX X'X' X	1	,1
X'X X'XX X'X XX' X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X XX' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'XX' X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X X'XX X'XX X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'XX X'XX X'X X'X XX' X	1	,1
X'X X'XX X'XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'XX X'X X'X X'XX X'X' X	1	,1
X'X X'XX X'XX X'XX X'X' XX' X'X X	1	,1
X'X X'XX X'XX X'XX X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X X'XX X'XX XX X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X X'XX XX X'X X'X' X'XX X'X' X	1	,1
X'X X'XX XX X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X X'XX XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX XXX X'X' XX XX' XX' X	1	,1
X'X XX' X'X' X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X XX' X'X X'X' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X XX' X'X X'X' X'X XX' XX' X	2	,1
X'X XX' X'X X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X XX' X'X X'X X'X' XXX X'X X	1	,1
X'X XX' X'X X'X X'X'X XX' XX' X	1	,1
X'X XX' X'X X'X X'X X'X' XX' X	2	,1
X'X XX' X'X X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X XX' X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X XX' X'X X'X X'X X'XX' XX'X X	1	,1
X'X XX' X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'X XX' X'X X'X X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'X XX' X'X X'XX' XX' XX'X X'X X	1	,1
X'X XX' X'X XX' X'X' XX' X'X X	1	,1
X'X XX' X'XX' X'X' X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X XX' X'XX' X'X' XX' XX' XX' X	1	,1
X'X XX' X'XX XX' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X XX' XX' X'X' X'X XX X'X X	1	,1
X'X XX' XX' X'X' XX' XX' XX' X	1	,1
X'X XX' XX' X'X' XX X'XX X'X X	1	,1
X'X XX' XX' X'X X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'X XX' XX' X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X XX' XX' X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X XX' XX' X'X X'XX' X'X X'X' X	1	,1
X'X XX' XX' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X XX' XX' X'X X'XX XX' XX' X	2	,1
X'X XX' XX' X'XX X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X XX' XX' XX' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X XX' XX'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X XX' XX X'X' X'X X'X X'X X	1	,1

X'X XX' XX X'X' XX' XX X'X X	1	,1
X'X XX' XX X'X'X XX' X'X X'X' X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'X' X'X X'X X	2	,1
X'X XX' XX X'X X'X' X'X XX'X X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'X'X XX' X'X X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'X X'X X'X X	2	,1
X'X XX' XX X'X X'X X'XX X'X' X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'X XX X'X X	2	,1
X'X XX' XX X'X X'X XXX X'X X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'X XX' XX X'X XX' X'X' XX' X	1	,1
X'X XX' XX X'X XX' XX' XX' X	1	,1
X'X XX' XX X'X XX' XX X'X X	1	,1
X'X XX' XX X'XX X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X XX' XXX X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X XX' XXX X'X X'X X'X' XX'X X	1	,1
X'X XX' XXX X'XX X'X XXX' XX' X	1	,1
X'X XX'X X'X' XX' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X XX'X X'X X'X' X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X XX'X X'X X'X' XX' XX X'X X	1	,1
X'X XX'X X'X X'X X'X X'X' X'XX X'	1	,1
X'X XX'X XX' X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X XX'X XX' X'X X'XX X'X' X'X' X	1	,1
X'X XX'X XX' X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X XX'X XX X'X X'X' XX' X'X X	1	,1
X'X XX'X XX X'X XX'X X'XX X'X X	1	,1
X'X XX'X XX X'XX X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X XX X'X' X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X XX X'X' X'XX' X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X XX X'X' XXX X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X XX X'X X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X XX X'X X'X' X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'X XX X'X X'X' XXX' X'X' XX' X	1	,1
X'X XX X'X X'X'X X'X XX' X'X X	1	,1
X'X XX X'X X'X X'X' X'X X'X' X	1	,1
X'X XX X'X X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X XX X'X X'X X'X' XXX' XX' X	1	,1
X'X XX X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X XX X'X X'X X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'X XX X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X XX X'X X'XX' X'X'X XX' X'X X	1	,1
X'X XX X'X X'XX' XX X'X X'X X	1	,1
X'X XX X'X X'XX X'X XXX X'X X'	1	,1
X'X XX X'X XXX' X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'X XX X'XX X'X X'X X'XX' XX' X	1	,1
X'X XX XX X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'X XXX' X'X X'X X'X XX'X XX' X	1	,1

X'X XXX' X'X X'XX X'X XX X'X X'	1	,1
X'X XXX' X'X X'XX X'XX' X'X X'X' X	1	,1
X'X XXX' XX' XX' X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X XXX X'X X'XX X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X XXX X'X X'XX XX' XX' XX' X	1	,1
X'X XXX X'X XX' X'X'X XX'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'X' X'X' X'X'X XXX X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'X' XX' XX' X'X X'	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'XX' X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'XX X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'XX X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'XX X'X X'XX X'X' X	1	,1
X'XX' X'X' X'XX' X'X XX X'X X'X' X	1	,1
X'XX' X'X' X'XX' XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'X' X'XX X'X' X'X' XX' X'X X	1	,1
X'XX' X'X' XX' X'X XX' X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'X' XX'X X'X X'XX' XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X' XX X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'X' XX X'X XX X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'X' XX X'X X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'X' XX X'X XX X'X X'X X'	1	,1
X'XX' X'X' XX X'XX X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'X' X'X X'X X'X X'XX' X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'XX X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'X X'XX X'XX' X'XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'X X'X X'X' XX'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'X X'X XX' X'X' X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'X X'XX X'X' X'X' X	1	,1
X'XX' X'X X'X' X'X X'X X'X X'XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'X' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'X' X'X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'X' X'X X'X X	3	,2
X'XX' X'X X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'X X'X'X X'X' X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'XX' XX' X'X' X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'XX' XX'X XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X XX X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'XX X'X XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'XX X'X XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X XX XX' X'XX'X X'X X	1	,1

X'XX' X'X X'XX' X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'XX' X'XX X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'XX X'X X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'XX X'X X'XX' XXX' XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'XX X'XX X'X' XX' X'X X	1	,1
X'XX' X'X XX' X'X'X X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'X XX' X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'XX' X'X XX' X'X X'XX' X'XX X'X' X	1	,1
X'XX' X'X XX' X'X XX X'X' X'X' X	1	,1
X'XX' X'X XX' XX'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X XX' XX'X XX'X X'X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'X XX'X X'X X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'XX' X'X XX X'X X'X' XX' X'X' X	1	,1
X'XX' X'X XX X'X X'X' XX' XX' X	2	,1
X'XX' X'X XX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'X XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X XX X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X XX X'X XX' XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X XXX X'X X'X' X'X' XX'X X	1	,1
X'XX' X'XX' X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'XX' X'XX X'X X'X' XX' XX X	1	,1
X'XX' X'XX' XX' X'XX X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'XX X'X' X'X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'XX X'X' X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'XX X'X' X'X X'X X'X XX'X X	1	,1
X'XX' X'XX X'X' X'XX X'X' X'XX' X'X X	1	,1
X'XX' X'XX X'X'X XX' XX X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'XX X'X X'X' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'XX X'X X'X X'X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'XX X'X X'X X'XX XXX' XX' X	1	,1
X'XX' X'XX X'X X'X XX'X XX X'X X	1	,1
X'XX' X'XX X'X XX' X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'XX X'XX X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'XX X'XX X'XX XXX' X'X'X XX' X	1	,1
X'XX' X'XX XX X'X X'X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'XX XX X'X X'X X'X' X'X X'	1	,1
X'XX' X'XX XX X'X X'X X'X XXX' X	1	,1
X'XX' X'XX XX X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'XX' X'XX XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'XX XXX X'X X'X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'X' X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'X X'X' X'XX' XX' X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'X X'X X'X X'X X	2	,1
X'XX' XX' X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'X X'XX' X'X'X X'X' X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'X X'XX X'X'X' XX' X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'X X'XX X'X'X XX' X'	1	,1
X'XX' XX' X'X X'XX' X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'XX X'X' X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'XX X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'XX X'X X'XX X'X' X	1	,1

X'XX' XX' X'X X'XX X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'XXX X'X XX'X XX' X	1	,1
X'XX' XX' X'XX' XX' X'X' XX X'X X	1	,1
X'XX' XX' X'XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX' XX' X'XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX' XX' X'XX X'X X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX' X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX' X'X X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX' X'XX' XX' XX'X XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX' X'XX X'X XX'X X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX' XX' X'X' XX' X'XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX' XX' XX' X'X' XX'X X	1	,1
X'XX' XX' XX' XX X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X' X'X XXX' X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X' X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'X X'X X	2	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'XX X'X X'	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'XX X'X'X XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'XX XX X'X X	1	,1
X'XX' XX' XXX' XX' XX' X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX' XXX X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'XX' XX'X' X'X X'X XX'X XX X'X X	1	,1
X'XX' XX'X' X'X X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX'X' XX' X'X X'X X'X' X'X X'	1	,1
X'XX' XX'X' XXX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX'X X'X X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'XX' XX'X X'X X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'XX' XX'X X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX' XX'X X'X X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'XX' XX'X X'XX' X'X X'X X'X' X'XX' X	1	,1
X'XX' XX'X XX' X'X X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'XX' XX'X XX' X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'XX' XX'X XX X'X' X'X X'XX X'X' X	1	,1
X'XX' XX'X XX X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'XX' XX'X XX X'X X'X' XX' X'X' X	1	,1
X'XX' XX'X XX X'X X'X X'X X'XX' X	1	,1
X'XX' XX'X XX X'X X'XX' X'X' XX' X	1	,1
X'XX' XX'X XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX'X XX X'X X'XXX X'X X'X' X	1	,1
X'XX' XX'X XXX X'X X'X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX' XX X'X' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX X'X X'X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX' XX X'X X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'XX' XX X'X X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'XX' XX X'X X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'XX' XX X'X X'X X'X X'X X'X' X	2	,1
X'XX' XX X'X X'X X'X X'XX' X'X X	1	,1
X'XX' XX X'X X'X X'X XXX X'X X	1	,1
X'XX' XX X'X X'X X'XX' X'X' XX' X	1	,1
X'XX' XX X'X X'X X'XX X'XX' X'X' X	1	,1

X'XX' XX X'X X'XX X'XX' XX'X XX' X	1	,1
X'XX' XX X'X X'XX XX' X'XX' X'X' X	1	,1
X'XX' XX X'X XX' X'X' XX'X X'X X	1	,1
X'XX' XX X'XX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX' XX XX X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX' XXX' X'XX' XX' XX' X'X' XX'X X	1	,1
X'XX' XXX X'X X'X' X'X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' XXX X'X X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX' XXX X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX' XXX X'X X'X XXX' X'XX X'X X	1	,1
X'XX' XXX X'X X'XX XX X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X' X'X' X'XX X'X X'X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X' X'XX X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X' XXX' X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'X' XX X'X X'X' X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'X' XX X'X X'X' X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'X X'X XX' X'X X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'XX X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'X' X'XX X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X' X'XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX' X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX' X'X X'X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX' X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX' X'X X'X XXX X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX' X'XX X'XX' X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX' XX' XX' X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX'X X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X' X'X XX X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'X X'X' X'XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'XX' XX' XX' X	2	,1
X'XX X'X' XX X'X X'XX'X XX X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'XX X'X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'XX X'XX' X'X' X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X XXX' XX X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X XXX X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX X'XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' XXX X'X X'X' XX' X'X' X	1	,1
X'XX X'X'X' X'X X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X'X X'X X'X' X'X X'X X'X' X	1	,1

X'XX X'X X'XX X'X X'X'X X'X XX' X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'X X'X X'X X'X X	4	,3
X'XX X'X X'XX X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'X XX' X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'XX X'X' XXX' XX' X	1	,1
X'XX X'X XX' X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'X XX' XX X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'XX X'X XX X'X' X'X X'X X'X' X	1	,1
X'XX X'X XX X'X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X XX X'X X'X' XX' X'X X	1	,1
X'XX X'X XX X'X X'X'X XX X'X X	1	,1
X'XX X'X XX X'X X'X X'X X'X X	4	,3
X'XX X'X XX X'X X'X X'XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X XX X'X X'XX'X X'XX'X X'X' X	1	,1
X'XX X'X XX XX' XX X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'X XXX X'X X'X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X XXX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'XX' X'X X'X' XXX' X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'XX' X'X X'X XX X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'XX' X'X X'XX X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX X'XX' X'X XX' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'XX X'XX' X'XX X'XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'XX' XX'X XX' X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'XX X'XX' XX X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'XX X'XX' XX X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'XX X'XX X'X' X'X' X'XX' XX X'X X	1	,1
X'XX X'XX X'X' X'XX' X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX X'XX X'X X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'XX X'XX X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'XX X'XX X'XX X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'XX XX X'X' XX' XX' XX' X	1	,1
X'XX X'XX XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX X'XX XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'XX XX X'XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX XX' X'X' X'XX X'X X'X'X X'X X	1	,1
X'XX XX' X'X' XX' X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'XX XX' X'X X'X X'X' X'XX' XX' X	1	,1
X'XX XX' X'X X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'XX XX' X'X XX'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX XX' XX' XX' X'X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX XX' XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX XX' XX X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'XX XX' XX X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'XX XX' XX X'XX X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'XX XX' XXX' X'X X'X XXX' XX' X	1	,1
X'XX XX' XXX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX XX'X X'X X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX XX'X XX X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX XX'X XX X'X X'X' X'X X'X X	1	,1

X'XX XX'X XX X'X X'XX' X'X' X'X X	1	,1
X'XX XX X'X X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX XX XX X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX XX XX X'X X'X X'X XX'X X	1	,1
X'XX XXX' XX' XX' XX' XX' X'X X	1	,1
X'XX XXX X'X X'X' X'X XX X'X X	1	,1
XX' X'X' X'XX X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
XX' X'X' X'XX X'X X'XX XX' X'X' X	1	,1
XX' X'X' X'XX X'XX X'XX' XX' X'X' X	1	,1
XX' X'X' XX' X'X X'X XX'X X'X X	1	,1
XX' X'X' XX X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
XX' X'X'X X'X' X'X X'X' XX X'X X	1	,1
XX' X'X X'X X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
XX' X'X X'XX X'X X'X' X'X' X'X X	1	,1
XX' X'X XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
XX' X'X XX X'X X'XX X'XX X'X' X	1	,1
XX' X'XX X'X X'XX X'XX' XX' XX' X	1	,1
XX' XX' X'X' X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
XX' XX' X'X X'X' XX'X XX' X'X X	1	,1
XX' XX' X'X X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
XX' XX' X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
XX' XX' X'X X'X XXX' X'X X'X X	1	,1
XX' XX' X'XX X'X' X'XX X'X X'X X	1	,1
XX' XX' X'XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
XX' XX' XX' X'XX' X'X X'X' XX' X	1	,1
XX' XX' XX' X'XX X'X' X'X X'X X	1	,1
XX' XX' XX' XX' X'X XX'X XX' X	1	,1
XX' XX' XX'X' XX'X X'X' X'XX X'X' X	1	,1
XX' XX' XX X'X' XX'X XX X'X X	1	,1
XX' XX' XX X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
XX' XX' XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
XX' XX' XX X'X X'XX' XX'X XX' X	1	,1
XX' XX' XXX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
XX' XX'X XX' X'X' XXX X'X X'X X	1	,1
XX' XX'X XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
XX' XX'X XX X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
XX' XX X'X X'X' XX' X'X X'X X	1	,1
XX' XX X'X X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
XX' XX X'X X'XX' X'X X'X' XX' X	1	,1
XX' XX X'X X'XX X'XX X'X X'X X	1	,1
XX' XX X'XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
XX' XX X'XX X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
XX' XX XX X'X X'X' X'X' X'X X	1	,1
XX' XXX' X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
XX' XXX' XX X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
XX'X X'X' X'X' X'X' X'X'X X'X X'X X	1	,1
XX'X X'X' X'X X'X' X'XX' X'XX X'X X	1	,1
XX'X X'X' XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
XX'X X'X'X XX' X'X XX' X'X X'X X	1	,1
XX'X X'X X'X' X'XX' X'X XX'X X'X X	1	,1
XX'X X'X X'X X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
XX'X X'X X'XX X'X X'XX' X'X' X'X X	1	,1
XX'X X'X XX X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1

XX'X X'XX' XX' X'X'X X'X' XX X'X X	1	,1
XX'X X'XX X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
XX'X XX' X'X X'X XX' XXX X'X X	1	,1
XX'X XX' X'X X'XX' X'X XX' XX' X	1	,1
XX'X XX' X'X X'XX X'XX' X'X' X'X X	1	,1
XX'X XX' X'XX X'XX X'XX X'X' X'X X	1	,1
XX'X XX' XX X'X' X'X'X' X'XX X'X X	1	,1
XX'X XX' XX X'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
XX'X XX' XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
XX'X XX' XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
XX'X XX' XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
XX'X XX'X' X'X X'XX XX X'X X'X X	1	,1
XX'X XX'X X'X' X'X X'XX XX X'X X	1	,1
XX'X XX'X XX X'X' XX' XX X'X X	1	,1
XX'X XX X'X' X'X X'XX X'X' X'X X	1	,1
XX'X XX X'X' X'X X'XXX X'X X'X X	1	,1
XX'X XX X'X X'X'X' X'X' X'X X'X X	1	,1
XX'X XX X'X X'X X'XX' X'X X'X' X	1	,1
XX'X XX X'X X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
XX'X XX X'X X'X XX'X XX' XX' X	1	,1
XX'X XX X'X X'XX' X'X' X'X X'X X	1	,1
XX'X XX XX' XX X'X XX' XX' X	1	,1
XX X'X' X'X' X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
XX X'X' X'X X'X X'X' XX X'X X	1	,1
XX X'X' X'XX' X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
XX X'X' XX X'X X'X' X'X' X'X X'	1	,1
XX X'X' XX X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
XX X'X' XX X'X X'X' X'XXX X'X X	1	,1
XX X'X' XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
XX X'X' XX X'X X'XX' X'X X'X' X	1	,1
XX X'X' XX X'X X'XX' XX' XX' X	1	,1
XX X'X' XX X'X XX X'X' X'X X	1	,1
XX X'X' XX X'X XX X'X X'X X	1	,1
XX X'X'X X'X X'X X'X' XX' X'X' X	1	,1
XX X'X X'X' X'X X'XX X'X' XX' X	1	,1
XX X'X X'X' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
XX X'X X'X' XX' X'X' X'X' XX' X	1	,1
XX X'X X'X' XX' X'X'X X'X'X X'X X	1	,1
XX X'X X'X'X X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
XX X'X X'X'X X'XX X'X X'X' X'X X	1	,1
XX X'X X'X X'X' X'X' X'X' X'X X	1	,1
XX X'X X'X X'X' XX'X XX' XX' X	1	,1
XX X'X X'X X'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
XX X'X X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
XX X'X X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
XX X'X X'X X'X X'X XXX' XX' X'	1	,1
XX X'X X'X X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
XX X'X X'X X'X X'XX XXX' XX' X	1	,1
XX X'X X'X X'X XX' XX' X'X X	1	,1
XX X'X X'X X'X XX X'X X'X X	2	,1
XX X'X X'X X'XX X'X XX' X'X' X	1	,1
XX X'X X'X X'XX X'X XX' XX' X'	1	,1
XX X'X X'X X'XX XX X'X X'X X	1	,1

XX X'X X'X XX X'X XX' XX' X	1	,1
XX X'X X'XX X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
XX X'X X'XX X'X X'X XXX' XX' X	1	,1
XX X'X X'XX X'X X'XX' X'XX X'X' X	1	,1
XX X'X X'XX X'X X'XX X'XX X'X' X	1	,1
XX X'X X'XX X'XX' X'X XX X'X X	1	,1
XX X'X XX'X XX' X'X XX X'X X	1	,1
XX X'X XX X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
XX X'X XX X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
XX X'X XX X'X X'X X'XX X'X' X	1	,1
XX X'X XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
XX X'X XX X'X X'X XX X'X X	2	,1
XX X'X XX X'X X'XX' XX' X'X X	1	,1
XX XX' X'X' X'XX X'X XX' X'X' X	1	,1
XX XX' X'X X'X' XX' XX'X XX' X	1	,1
XX XX' XX' X'X' X'X XX' X'X X	1	,1
XX XX' XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
XX XX XX X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
XXX' X'X' XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
XXX' X'X X'X' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
XXX' X'X X'X X'XX XX X'X' X'X X	1	,1
XXX' X'X X'X XX' XX' XX' XX' X	1	,1
XXX' X'X XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
XXX' XX' X'X X'X X'X X'X X'X X	2	,1
XXX' XX' X'X X'X XXX' XX' X'X X	1	,1
XXX' XX' X'X X'XX X'X'X X'X X'XX' X	1	,1
XXX' XX' XX' X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
XXX' XX' XX X'X X'X'X X'X X'X' X	1	,1
XXX' XX' XX X'X XX'X X'X' XX' X	1	,1
XXX' XX'X XX X'XX XX X'X X'X X	1	,1
XXX' XX X'X X'X X'X X'X' X'XX' X	1	,1
XXX' XXX X'X X'X XX X'X' X'X X	1	,1
XXX X'X' X'X' X'X X'X' XX' X'X X	1	,1
XXX X'X X'X' X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
XXX X'X X'X X'X' XX'X XX X'X X	1	,1
XXX X'X X'X X'X X'X X'X X'X' X'	1	,1
XXX X'X X'XX' X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
XXX X'X X'XX X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
XXX X'X XX' XXX' XX' XXX X'X X	1	,1
XXX X'X XX X'X X'XX' X'X' XX' X	1	,1
Kokku	1520	100,0

Tabel 37. Aktsendilised rütmivormid Terentiusel

Rütmivorm	Sagedus	%%
X'X' X'X' X'X' X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X' X'XX' X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'XX X'X X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X' X'XX XX X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X' X'X X'XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X' X'X X'XX XX'X X	1	,1

X'X' X'X' X'X X'X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'X X'X X'X X	2	,2
X'X' X'X' X'X X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'X X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'XX' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'XX' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'XX' X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X X'XX X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X XX' X'X' X'XX' X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'X XX' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'XX XX' XX'X X'X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'XX X'X' X'XX' XX' X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' X'XX X'X X'XX' X'X'X X'X' X	1	,1
X'X' X'X' X'XX X'X XX' X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'XX X'XX X'X' XX X'X X	1	,1
X'X' X'X' X'XX X'XX X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'X' XX' X'X' X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX' X'X XX'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' XX'X X'X' X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X' X'XX' X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X' XX X'X X'X X'	1	,1
X'X' X'X' XX X'X X'X' XX'X' X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X' XX X'X X'X XXX' XX' X	1	,1
X'X' X'X' XXX X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X' X'X'X' X'X' X'X X'X X'XX X'X' X	1	,1
X'X' X'X'X' XX X'X'X X'X'X' XX' X'X X	1	,1
X'X' X'X'X X'X' X'X' X'X X'X X'XX' X	1	,1
X'X' X'X'X X'X' X'XX' X'X XX X'X X	1	,1
X'X' X'X'X X'X X'X' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'X'X X'X X'X' XX' XXX X'X X	1	,1
X'X' X'X'X X'X X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X' X'X'X X'X X'X X'XX' X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'X'X X'X X'XX X'X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X'X X'X X'XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X'X X'XX X'XX X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'X'X XX' X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'X' X'X'X XX X'X' X'X X'X'X X'X' X	1	,1
X'X' X'X'X XX X'XX X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X' X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X X'X'X X'X' X'X' X'	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X X'X X'XX X'X' X'	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'X X'XX X'XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X X'X' X'XX' X'X'X XX'X XX' X	1	,1

X'X' X'X X'XX X'X' XX'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X' X'X X'XX X'X X'X' XXX' X'X' X	1	,1
X'X' X'X X'XX X'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X X'XX X'X X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'X X'XX X'X XX X'X X'X' X	1	,1
X'X' X'X X'XX X'XX X'XX X'X'X XX' X	1	,1
X'X' X'X XX' X'X X'XX' X'X'X XX' X	1	,1
X'X' X'X XX' X'XX' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X XX' X'XX' X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X' X'X XX' X'XX' X'X X'X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'X XX' X'XX X'XX' XX X'X X	1	,1
X'X' X'X XX' XX' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X XX' XXX' X'XX XX' X'X X	1	,1
X'X' X'X XX'X X'X X'X X'X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'X XX'X X'XX X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X' X'X XX X'X X'X'X' XX X'X X	1	,1
X'X' X'X XX X'X X'X X'X XX' X	1	,1
X'X' X'X XX X'X X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'X XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X XX X'XX X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'X' X'X XXX' X'X XX' X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'X XXX X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX' X'X X'X' X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX' X'X X'X X'X X'X XXX'X X	1	,1
X'X' X'XX' X'X X'X X'X XXX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX' X'X X'XX X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'XX' X'XX' X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX' X'XX X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX' X'XX X'X' X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX' X'XX X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'XX' X'XX X'XX X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX' X'XX X'XX X'XX XXX X'X X	1	,1
X'X' X'XX' XX' X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX' XX'X' X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X' X'XX' XX X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X' X'XX' XX X'X X'X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X' X'XX' XXX X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'X' X'X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X' X'X X'X X'X'X' X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X' X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'X' X'X XX' XXX X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X' X'XX' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'X' X'XX X'X' X'X' XX'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X'X X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'X' X'X' X'XX X'X' X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'X' XXX X'X' XX'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'X'X XX XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'X X'X' X'X'X X'X' X	2	,2
X'X' X'XX X'X X'X X'X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'X X'X XX' XX' X	2	,2

X'X' X'XX X'X X'X X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'XX' X'X X'X'X' X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'XX X'X' X'X X'X X'	1	,1
X'X' X'XX X'X X'XX X'X X'X XX'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'XX X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'X X'XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'X XX' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'XX' X'X' X'X XX'X X'X' X	1	,1
X'X' X'XX X'XX' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'XX X'X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'XX X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'XX X'XX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X' X'XX X'XX XX' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X' X'XX XX' X'XX' X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X' X'XX XX X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX XX X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X' X'XX XXX' X'X' X'X XXX X'X X	1	,1
X'X' XX' X'X' X'X' XX'X XX' XX' X	1	,1
X'X' XX' X'X' X'X' XX X'X X'X X	1	,1
X'X' XX' X'X' X'X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' XX' X'X' X'X X'X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X' XX' X'X' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' XX' X'X'X X'X'X X'X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X' XX' X'X X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' XX' X'X X'X' X'X X'X'X X'X X	1	,1
X'X' XX' X'X X'X' X'XX' XX' X'X X	1	,1
X'X' XX' X'X X'X' X'XX X'XX X'X X'	1	,1
X'X' XX' X'X X'X X'X' X'X X'X X	2	,2
X'X' XX' X'X X'X X'X X'X X'X X	2	,2
X'X' XX' X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' XX' X'X X'X X'X XXX X'X X'	1	,1
X'X' XX' X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' XX' X'X X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X' XX' X'X X'XX' XX'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X' XX' X'XX' X'X' X'X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X' XX' X'XX' X'X' X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X' XX' X'XX X'X X'X X'XX X'XX X'	1	,1
X'X' XX' X'XX X'X X'X XX'X X'X X	1	,1
X'X' XX' X'XX X'X XX' X'X' X'X X	1	,1
X'X' XX' X'XX X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X' XX' XX' X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' XX' XX' X'X X'X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X' XX' XX' X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X' XX' XX' X'XX' X'XX' X'X' XX' X	1	,1
X'X' XX' XX' X'XX' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X' XX' XX' X'XX X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X' XX' XX'X X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X' XX' XX'X X'XX X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X' XX' XX X'X' X'X'X XXX' XX' X	1	,1
X'X' XX' XX X'X' X'X X'X X'X X	1	,1

X'X' XX X'XX X'X' X'X'X X'X X'X X'	1	,1
X'X' XXX' X'X X'X' X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X' XXX' X'X X'XX X'X'X XX' X'X X'	1	,1
X'X' XXX' X'XX X'X' X'X X'X' X'X X'	1	,1
X'X' XXX' X'XX X'X X'XX' X'XX X'X X	1	,1
X'X' XXX' XX' X'XX X'X' XXX' XX' X	1	,1
X'X' XXX X'X X'X'X X'XX X'X'X' XX' X	1	,1
X'X' XXX XX X'X X'X X'X' X'X' X'	1	,1
X'X'X' X'X' X'X' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X' X'X' X'X' X'X XX'X XX' XX' X'	1	,1
X'X'X' X'X' X'X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X' X'X' X'XX X'XX XX'X XX'X XX' X	1	,1
X'X'X' X'X' XX' X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X'X' X'X' XX' X'XX' X'X XXX' X'X X'	1	,1
X'X'X' X'X'X X'X X'X X'X'X' X'X X'X' X	1	,1
X'X'X' X'X X'X XX' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X' X'X X'X XX'X X'X XX'X X'X X	1	,1
X'X'X' X'X X'XX X'X XXX X'X X'X X'	1	,1
X'X'X' X'X XX'X' X'X X'XX' XX' X'X' X	1	,1
X'X'X' X'X XXX X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X'X' X'XX X'X' X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X'X' X'XX X'XX X'XX' X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X'X' XX' X'X' X'XX X'X' XX'X X'X X	1	,1
X'X'X' XX' X'X X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X'X' XX' X'X X'XX X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X'X' XX' X'XX X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X'X' XX' XX' X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X' XX' XX' XXX' XX' X'X X'X X	1	,1
X'X'X' XX'X X'X' X'X X'X'X XX' X'X X	1	,1
X'X'X' XX'X XX X'X' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X' XX X'X X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X' XX X'X X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X'X' XX XX X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'X'X' XXX' X'X'X' X'X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X' XXX' XX X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X'X' XXX X'XX X'X' XXX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X' X'X X'X X'XX' X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X' X'X X'X XX' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' X'X' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X' X'XX' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X' X'X' X'XX X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X'X' X'X X'X' XX' X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X'X X'XX X'X X'X' X'X X'	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X' X'X X'X' XX' X'	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X' X'XX' X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X' X'XX X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X' XXX X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X X'X X'X X'	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X X'X X'X X'	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1

X'X'X X'X' X'X X'X X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' X'X X'XX' XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'X XX' X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'XX' X'XX X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X' X'XX X'X X'X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'XX X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'XX X'X X'X XX' X'X X	1	,1
X'X'X X'X' X'XX X'X X'XX X'X' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' X'XX X'X XX' X'X'X' XX' X	1	,1
X'X'X X'X' XX' X'X' X'X X'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X' XX' X'X' XX' XX' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' XX' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' XX' X'XX XX XX' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X' X'X' X'X'X' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X X'X XXX X'X' X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'X X'XX' X'XX XX'X X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'XX' XX XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X' XX X'XX X'X X'XX' X'X X	1	,1
X'X'X X'X' XXX X'X X'X' XX'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X'X' X'X X'X X'X' X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X'X X'X' X'X' X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'X'X X'X'X X'X' X'XX' XX' XX'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X'X X'X' X'X' X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X'X X'X'X X'X X'X' X'XX' X'XX X'X X	1	,1
X'X'X X'X'X X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X'X X'X X'XX X'X'X' XXX X'X X	1	,1
X'X'X X'X'X X'XX' X'X X'XX' X'XX' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X'X X'XX X'X X'XX X'X' X'XX' X	1	,1
X'X'X X'X'X XX X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X'X X'XX' X'X' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X X'X' XX' X'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X X'X X'X'X' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X X'X X'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X X'X XX' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X X'XX' X'X' X'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'X XX' X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'XX' X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'XX' XX' X'XX' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'XX X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'XX X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'XX X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X' X'XX X'XX XX'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'X X'X' XX' X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X'X X'X X'X' XX' X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X'X X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X X'X'X X'XX X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X X'X X'X' X'X'X X'XX X'X X	1	,1

X'X'X X'X XX X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X XX X'X' XX X'X' X'X' X	1	,1
X'X'X X'X XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X XX X'X X'X XXX X'X X	1	,1
X'X'X X'X XXX X'X X'X X'XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'X XXX X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX' X'X' X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX' X'X' X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX' X'X'X' X'XX X'X XX X'X X	1	,1
X'X'X X'XX' X'X X'X' X'X' X'X'X XX' X	1	,1
X'X'X X'XX' X'X X'X' XX X'X'X XX' X	1	,1
X'X'X X'XX' X'XX' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'XX' X'XX' XX'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X' X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X' X'XX' X'X XX X'X X	1	,1
X'X'X X'XX X'X'X X'X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X'X X'XX X'XX X'X X'XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X' X'X' X'X' X'X' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X' X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X X'X' X'XX X'X X	2	,2
X'X'X X'XX X'X X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'XX' X'X XXX X'X X	1	,1
X'X'X X'XX X'X X'XX X'X' X'XX X'X' X	1	,1
X'X'X X'XX X'X XX' X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'XX' X'X X'X'X XXX' XX' X	1	,1
X'X'X X'XX X'XX X'X' X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'X'X X'XX X'XX X'X X'X'X X'X'X' X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X' X'X X'X XX' X'X' X	1	,1
X'X'X XX' X'X' X'XX X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'X' X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X' X'X'X XX X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X' XX'X X'XX X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X'X X'X X'X'X X'X' X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X XX'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'XX X'X XX X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'XX X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'X XX' X'X'X X'X XX'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'X XX'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'XX X'X XX X'X X	1	,1
X'X'X XX' X'X X'XX X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'X XX' X'X'X X'X XX'X X	1	,1
X'X'X XX' X'XX X'X X'X' XX' X'X' X'	1	,1
X'X'X XX' X'XX X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X'X XX' X'XX X'X X'XX' X'XX X'X X	1	,1
X'X'X XX' XX' X'XX' X'XX X'X' XX'X X	1	,1
X'X'X XX' XX X'X' XX X'X X'X X	1	,1
X'X'X XX' XX X'X X'X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX' XX X'X X'XX' XX' X'X X	1	,1
X'X'X XX' XX X'X XX'X XX' XX' X	1	,1
X'X'X XX'X' X'X X'X X'X'X X'X X'X' X	1	,1

X'X X'X' X'X X'X X'X'X' XX' X'X' X	1	,1
X'X X'X' X'X X'X X'X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'X' X'X X'X X'X X'X' X'X X	2	,2
X'X X'X' X'X X'X X'X X'X' XX' X	2	,2
X'X X'X' X'X X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X X'X' X'X X'X X'X X'X X'X' X	2	,2
X'X X'X' X'X X'X X'X XX' X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X X'X X'X XX' XX' X	2	,2
X'X X'X' X'X X'X X'X XXX X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X X'X X'XX' XX' X'X' X	1	,1
X'X X'X' X'X X'X X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' X'X X'XX X'X X'XX X'X' X	1	,1
X'X X'X' X'X XX' X'X' X'X X'X' X	1	,1
X'X X'X' X'X XX' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X' X'X XX' X'X X'X' X'X X'	1	,1
X'X X'X' X'X XXX' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' X'XX' X'X' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'X' X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'X' X'XX XXX X'X X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'X' XX' XX X'X X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'X X'XX' XX X'X X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'X XX' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X' X'XX X'XX X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X X'X' X'XX XX' X'X' XX'X X'X X	1	,1
X'X X'X' X'XX XX'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' XX' X'XX' X'X XX' X'X'X X	1	,1
X'X X'X' XX'X X'X X'XX' X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X' XX'X X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' XX X'X' X'X' X'X X'X' X	1	,1
X'X X'X' XX X'X' X'X XX X'X X	1	,1
X'X X'X' XX X'X X'X' X'XX X'X' X	1	,1
X'X X'X' XX X'X X'XX' XX' X'XX' X	1	,1
X'X X'X' XX X'X X'XX X'X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' XX X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' XX X'X X'X X'X X'X X	2	,2
X'X X'X' XX X'X X'X X'XX' X'X X	1	,1
X'X X'X' XX X'X X'XX XX' X'XX' X	1	,1
X'X X'X' XX X'X X'XX X'X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' XX X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X' XX XX' XXX X'XX X'X' X	1	,1
X'X X'X' XXX X'X X'XX' X'XX' XX' X	1	,1
X'X X'X' XXX X'X X'XX X'X'X XX' X	1	,1
X'X X'X'X' X'X' X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X X'X'X' X'X' X'XX XX X'X X'X X'	1	,1
X'X X'X'X' X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'X X'X'X' XX' X'XX X'XX XXX' XX' X'	1	,1
X'X X'X'X' XX'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'X'X' XX X'X' X'XX' X'XX X'X X'	1	,1
X'X X'X'X' XX X'X X'X'X X'X' XX' X	1	,1

X'X X'X'X X'X' X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X X'X'X X'X' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'X'X X'X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X'X X'X X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X'X X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X'X X'X X'X X'X X'X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X'X X'X X'X X'XX' X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X'X X'X X'X X'XX' X'XX X'X' X	1	,1
X'X X'X'X X'X X'XX' XX X'X' XX' X	1	,1
X'X X'X'X X'XX' X'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'X'X X'XX' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X'X X'XX X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X X'X'X X'XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'X'X XX' X'XX' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X'X XX'X X'X X'XX' X'XX X'X X	1	,1
X'X X'X'X XX X'X' X'XX X'X' X'X' X	1	,1
X'X X'X'X XX X'X X'X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X' X'X' X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X X'X X'X' X'X' X'XX' XX X'X X	1	,1
X'X X'X X'X' X'X X'X'X' X'X XX' X	1	,1
X'X X'X X'X' X'X X'X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X X'X X'X' X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X X'X X'X' X'X X'X X'XX' XX' X'	1	,1
X'X X'X X'X' X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X X'X X'X' X'X X'X XX' XX' X	2	,2
X'X X'X X'X' X'X X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X X'X' X'XX X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X X'X X'X' X'XX X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X X'X' X'XX X'X XXX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X' XX' X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X X'X X'X' XX' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X' XX' X'X XX' X'X X	1	,1
X'X X'X X'X' XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X'X X'X' X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X X'X'X X'X' XX X'X X'X' X	1	,1
X'X X'X X'X'X X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X X'X X'X'X X'X X'X'X XXX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X'X X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X X'X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X'X X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X'X X'XX X'X X'X'X X'X X	1	,1
X'X X'X X'X'X X'XX X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'X X'X X'X'X XX'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'X' XX' X'X' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'X X'X X'X X'	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'X XX' XX'X X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'X XXX' X'X X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'XX XXX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X' X'XX X'XX X'X' X	1	,1
X'X X'X X'X X'X X'X' X'X' X'X X	1	,1

X'X X'X X'XX' X'XX X'X' X'X XX'X X	1	,1
X'X X'X X'XX' X'XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'XX' XX' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'XX' XXX' X'X XXX' X'X X'	1	,1
X'X X'X X'XX X'X' X'X' XXX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'XX X'X' X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X X'XX X'X' X'X X'X'X' XX' X	1	,1
X'X X'X X'XX X'X X'X' X'X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X X'XX X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X X'X X'XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'X X'XX X'X X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X X'XX X'X XX'X XX'X XX' X	1	,1
X'X X'X X'XX X'X XX X'X'X XX' X	1	,1
X'X X'X X'XX X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X X'XX X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'X X'XX X'XX XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X XX' X'X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X XX' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'X XX' X'X X'XX' XX'X X'X' X	1	,1
X'X X'X XX' X'XX' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X XX' X'XX' X'XX X'X'X' XX' X	1	,1
X'X X'X XX' X'XX X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X XX' XX' X'X X'XX' X'X X	1	,1
X'X X'X XX' XX' X'XX' X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X XX' XX' XX'X' XX' X'X' X	1	,1
X'X X'X XX'X' X'X X'X' X'X X'X' X	1	,1
X'X X'X XX'X' X'X X'X X'X' XX'X X	1	,1
X'X X'X XX'X X'X' X'XX XXX' X'X X	1	,1
X'X X'X XX'X X'X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X XX'X X'X X'X' X'XX' XX' X	1	,1
X'X X'X XX'X X'X X'X' X'XX X'X X'	1	,1
X'X X'X XX'X X'X X'X' XX'X X'X X	1	,1
X'X X'X XX'X X'X X'X XX' X'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X X'X XX X'X' X'X X'X' XXX' X	1	,1
X'X X'X XX X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X' X'X'X' X'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X' XX' XX' X'	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X' XX'X X'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X X'X' X'XX X'	1	,1
X'X X'X XX X'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'XX' XX' X'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X X'XX XX' X'X X	1	,1
X'X X'X XX X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X XX X'XX XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'X XX XX' X'X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'X XXX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX' X'X' X'X' X'X' XX' X'X X	1	,1
X'X X'XX' X'X' X'X' XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX' X'X' XX'X' X'X XX' XX' X	1	,1

X'X X'XX' X'X'X' X'X' X'X XXX X'X X	1	,1
X'X X'XX' X'X'X' X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X X'XX' X'X'X' X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X X'XX' X'X X'X' X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X X'XX' X'X X'X X'X' X'X X'XX' X'	1	,1
X'X X'XX' X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX' X'X X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'X X'XX' X'X X'XX X'X XX'X X'X X	1	,1
X'X X'XX' X'X X'XX X'X XXX' XX' X	1	,1
X'X X'XX' XX'X X'X X'XX X'X X'XX' X	1	,1
X'X X'XX' XX X'X' X'X X'XX' X'X X	1	,1
X'X X'XX' XX X'X X'X' X'X' X'X' X	1	,1
X'X X'XX' XX X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X X'XX' XX X'X X'X XXX' XX' X	1	,1
X'X X'XX' XXX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X' X'X' X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X' X'X X'X'X XX'X XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X' X'X X'XX' XX'X XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X' X'X X'XX X'X'X XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X' XX'X XX'X XX X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X'X X'X' X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X'X X'X' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X' X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X'X' X'X XX X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X'X X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X X'X X'X X'X X	2	,2
X'X X'XX X'X X'X X'X XX' X'X X	2	,2
X'X X'XX X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X X'X XX'X X'X' X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X X'XX X'X'X' X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X X'X X'XX XX'X X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X X'XX' X'X XX'X' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X X'XX X'X' X'X'X X'X' X	1	,1
X'X X'XX X'X X'XX X'X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX X'X X'XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X X'XX X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'X XX X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX X'XX' X'X' X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'X X'XX X'XX' X'X X'X XX X'X X'	1	,1
X'X X'XX X'XX' X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX X'XX X'X' X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'X X'XX X'XX X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX X'XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX X'XX X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX XX' X'XX X'XX XXX X'X X	1	,1
X'X X'XX XX X'X' X'X XX' X'X X	1	,1
X'X X'XX XX X'X' XX X'X X'X X	1	,1
X'X X'XX XX X'XX X'X X'X X'X X	1	,1

X'X X'XX XXX' X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X X'XX XXX' X'XX' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X XX' X'X' X'X' X'X' X'XX X'X X'	1	,1
X'X XX' X'X' X'X' X'X XX'X XX' X'	1	,1
X'X XX' X'X' X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'X XX' X'X' X'X X'XX' XX X'X X	1	,1
X'X XX' X'X' X'X X'XX XX'X XX' X	1	,1
X'X XX' X'X' X'XX' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X XX' X'X' X'XX X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'X XX' X'X' XX' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X XX' X'X'X X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X XX' X'X'X X'XX X'X' XXX X'X X	1	,1
X'X XX' X'X X'X' X'XX' X'X' X'X X	1	,1
X'X XX' X'X X'X' XX' X'XX X'X' X	1	,1
X'X XX' X'X X'X' XX X'X X'XX' X	1	,1
X'X XX' X'X X'X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X XX' X'X X'X X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'X XX' X'X X'X X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'X XX' X'X X'X X'X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X XX' X'X X'X X'X'X XX' XX' X	1	,1
X'X XX' X'X X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X XX' X'X X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'X XX' X'X X'XX X'X XX' X'X X	1	,1
X'X XX' X'X XX' X'X XX' X'X X	1	,1
X'X XX' X'X XX'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X XX' X'XX X'XX X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X XX' X'XX X'XX X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'X XX' XX' X'X' X'XX' XX X'X X	1	,1
X'X XX' XX' X'X' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'X XX' XX' X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'X XX' XX' X'XX' XX'X XX' XX' X	1	,1
X'X XX' XX' X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'X XX' XX'X X'X' X'X' XX' X'X' X	1	,1
X'X XX' XX'X X'XX XX'X X'X' X'X X	1	,1
X'X XX' XX X'X' X'XX X'X'X' X'X' X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'X' XX' X'X X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'X X'X' XX'X X	1	,1
X'X XX' XX X'X X'XX XXX' XX' X	1	,1
X'X XX'X' X'X' X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X XX'X' X'XX X'X X'X' X'X XX'X X'	1	,1
X'X XX'X' XX'X X'X' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X XX'X' XX X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X XX'X X'X' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'X XX'X X'X'X X'X' X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X XX'X X'X'X X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X XX'X X'X X'X' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X XX'X X'X X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X XX'X X'X X'X X'X XX'X XX' X	2	,2
X'X XX'X X'X X'X X'XX' X'X' X'X' X	1	,1

X'X XX'X X'X X'X X'XX' XXX X'X X	1	,1
X'X XX'X X'X X'XX' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X XX'X X'X X'XX' X'X X'X XX'X X	1	,1
X'X XX'X X'X XX' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X XX'X X'XX X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'X XX'X XX' X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'X XX'X XX' X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'X XX'X XX' X'X X'XX' X'XX X'X X	1	,1
X'X XX'X XX'X X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X XX'X XX'X X'X X'X' X'X'X X'X X	1	,1
X'X XX'X XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X XX X'X' X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'X XX X'X X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'X XX X'X X'X' X'X XX' XX' X	2	,2
X'X XX X'X X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X XX X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'X XX X'X X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'X XX X'X X'X X'X X'X XX' X	1	,1
X'X XX X'X X'X X'X XX' X'X' X	1	,1
X'X XX X'X X'X X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'X XX X'X X'X X'XX X'X'X' XX' X	1	,1
X'X XX X'X X'X XX' X'X' X'X X	1	,1
X'X XX X'X X'X XX' X'X X'X X	1	,1
X'X XX X'X X'XX' X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X XX X'XX X'X XX' X'X X'X X	1	,1
X'X XXX' X'X'X X'X X'X'X' X'X X'X X	1	,1
X'X XXX' XX' X'X' X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'X XXX' XX X'X X'XX X'XX XXX' X	1	,1
X'X XXX X'X X'X' X'X' X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'X' X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'XX' X'X' X'X' X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'X' XX'X X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'XX' X'X' X'X' XX'X XXX X'XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'X'X X'XX X'X X'XX X'X' X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'X X'X' X'X' X'X X'	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'X X'X X'X XX'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'X X'XX' X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'X X'X X'XX X'X'X XX' X	1	,1
X'XX' X'X' X'X XX' X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'XX' XX' X'X X'X' X'XX' X	1	,1
X'XX' X'X' X'XX X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X' X'XX X'X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'XX' X'X' XX' X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X' XX' X'X' X'XX X'XX X'X' X	1	,1
X'XX' X'X' XX' X'X XX X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'X' XX X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X' XX X'X' XX' XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'X' XX X'X X'X X'X XX'X X	1	,1
X'XX' X'X' XX X'X X'X XX' X'X X	1	,1
X'XX' X'X'X' X'X X'X X'X' XX' X'X X	1	,1

X'XX' X'X'X' X'X X'XX' X'XX' X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'X'X' X'X X'X'X' XX X'X' X'X' X	1	,1
X'XX' X'X'X' X'X X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X'X' X'X X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X' X'X' X'X' X'X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X' X'X X'X' X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X' X'X X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X' X'X X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'X' X'XX X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'X' X'XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'X' X'XX X'XX X'X X'X X'	1	,1
X'XX' X'X X'X' XX'X' XX X'XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X'X' X'X X'X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X' X'X' XX' X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X' XX' X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'X' X'X'X' XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'X X'X' XX' X	2	,2
X'XX' X'X X'X X'X X'X X'XX X'X' X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'X X'X XX' X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'XX X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X X'XX X'XX X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X XX' XX'X' X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'X XXX X'X X'X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'XX' XX' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'XX X'X' XX'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'XX X'X X'X' XX' X'X' X	1	,1
X'XX' X'X X'XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'X X'XX X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X X'XX X'XX X'X' X'X' X'XX' X	1	,1
X'XX' X'X XX' X'X' X'XX X'X'X' XX' X'	1	,1
X'XX' X'X XX' X'XX' X'X'X' X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'X XX' X'XX X'X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X XX' XX'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'X XX'X X'X' X'X XX'X XX'X X	1	,1
X'XX' X'X XX'X X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X XX X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'XX' X'X XX X'XX' X'X' X'X' X'X' X	1	,1
X'XX' X'X XX X'XX X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'XX' X'X XX' XX'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'XX' X'X X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'XX' X'XX' X'X X'XX X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'XX' X'XX' XX X'X' XX XX'X XX' X	1	,1
X'XX' X'XX X'X' X'X'X XX' X'X X'X' X	1	,1
X'XX' X'XX X'X' X'XX XXX X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'XX X'X'X' X'X X'X X'X'X' XX'X X	1	,1
X'XX' X'XX X'X'X' X'XX X'X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX' X'XX X'X X'X' X'X' X'X X'X X'	1	,1
X'XX' X'XX X'X X'X' X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX' X'XX X'X X'X' X'X' XX X'X X	1	,1
X'XX' X'XX X'X X'X' XX X'X X'X X	1	,1
X'XX' X'XX X'X X'X X'XX XX X'X X	1	,1
X'XX' X'XX X'X X'XX' X'XX X'X' X'XX' X	1	,1
X'XX' X'XX X'XX X'X' X'XX X'X' X'X X	1	,1

X'XX' X'XX X'XX X'X XX X'X X'X X'	1	,1
X'XX' X'XX XX X'X X'X'X XXX X'X X	1	,1
X'XX' XX' X'X' X'X X'X XX'X XX' X	1	,1
X'XX' XX' X'X' X'XX X'X XX'X XX' X	1	,1
X'XX' XX' X'X' X'XX X'XX X'XX' X'X X	1	,1
X'XX' XX' X'X'X' X'X' X'XX' X'X X'X' X	1	,1
X'XX' XX' X'X'X X'X X'XX XX' X'X' X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'X' X'X X'XX' XX' X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'X X'X' X'X X'X X'	1	,1
X'XX' XX' X'X X'X X'XX XX' X'X X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'XX' X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'XX XX' X'X' XX' X	1	,1
X'XX' XX' X'X X'XX XX' X'X' XX' X	1	,1
X'XX' XX' X'XX' X'X' X'X XXX' XX' X'	1	,1
X'XX' XX' X'XX X'X X'XX XX' X'X X	1	,1
X'XX' XX' X'XX X'XX X'XX' X'X X'X X'	1	,1
X'XX' XX' XX' X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX' XX' X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX' XX' XX' X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX' XX X'X XXX' XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX'X X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX'X X'XX X'XX XXX X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X' XX' X'X X'X' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'X XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'X XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'XX' X'X' X'X X	1	,1
X'XX' XX' XX X'XX X'X X'X X'X X'XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'XX' XX' XX X'X X'X X'X XX'X X'X X	1	,1
X'XX' XX X'X X'X XX X'X X'X' X	1	,1
X'XX' XX X'X X'XX' X'X'X X'X' X'X' X	1	,1
X'XX' XX X'X X'XX X'X X'X'X X'X X	1	,1
X'XX' XX X'X X'XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX' XX X'X X'XX X'XX' X'X'X X'XX' X	1	,1
X'XX' XX X'XX X'X X'X'X X'XX X'X X	1	,1
X'XX' XXX' X'X X'X' X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX' XXX X'X X'X' XX X'X X'X X	1	,1
X'XX' XXX X'X X'XX XX'X XX X'X X	1	,1
X'XX X'X' X'X' X'X' XX'X XX' X'X' X'	1	,1

X'XX X'X' X'X' X'X X'X X'X X'XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X' X'XX X'XX XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X' X'XX X'XX XXX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X'X X'XX X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'X' XX' XX X'X X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'X' XX X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'X'X X'XX X'XX X'X X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'X X'X' XX'X XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'XX' X'X' X'X'X XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X X'XX' X'X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X XX' X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'X XX' X'X XX'X X'X' X	1	,1
X'XX X'X' X'X XX' XX' XXX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'XX' X'XX X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'XX' X'XX XX X'X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X' X'XX X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'XX X'X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'XX X'X X'X' X'XX X'X' X	1	,1
X'XX X'X' X'XX X'X X'X' XXX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' X'XX X'X X'X XX' XX' X'	1	,1
X'XX X'X' X'XX X'X XX' XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX' X'X'X X'X' XX X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX' X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX' X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX' X'X XX'X XX' X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX' X'X XX X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX'X X'X X'X X'X XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX X'X X'X XXX X'X X	1	,1
X'XX X'X' XX X'XX' X'X X'X'X X'X' X	1	,1
X'XX X'X'X X'X'X' X'XX X'X' X'XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X'X X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X'X X'X X'X X'XX' X'XX X'X X	1	,1
X'XX X'X'X X'X X'X X'XX' XX' X'X' X	1	,1
X'XX X'X'X X'X X'XX X'X X'X X'X' X	1	,1
X'XX X'X'X X'X X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X'X X'X X'XX X'X X'XX X'X X	1	,1
X'XX X'X'X X'XX' X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X'X X'XX X'X' XX X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X'X X'XX X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
X'XX X'X'X X'XX X'XX' X'XX X'X X'X' X	1	,1
X'XX X'X'X XX' X'X' XX' XX' XX' X'	1	,1
X'XX X'X'X XX' X'XX X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'X'X XX X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'X'X XX X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'X'X XX X'X X'X XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X X'X' X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X X'X' X'X' X'X X'XX X'X' X	1	,1

X'XX X'X X'XX X'X X'X' X'X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'X X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'X X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'X X'XX XX'X XX' X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'X XX' X'XX X'X' X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'XX' X'XX' X'X'X XX' X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'XX X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'XX X'X X'XX X'XX X'X X'X'X XX' X	1	,1
X'XX X'X X'XX XX' X'X X'X X'X' X	1	,1
X'XX X'X XX' X'X' X'X XX' X'X X	1	,1
X'XX X'X XX' X'X X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X XX X'X' X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'X XX X'X' X'X X'X XX' X'	1	,1
X'XX X'X XX X'X' XX X'X X'XX' X	1	,1
X'XX X'X XX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'X XX X'X X'X X'XX' XX' X	1	,1
X'XX X'X XX X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'XX X'X XX X'X X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'X XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'XX X'X XX X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX X'XX' X'X' X'X X'X'X X'XX' X'X X	1	,1
X'XX X'XX' X'X' X'XX X'X' X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'XX' X'X X'X' X'XX X'X'X X'X X	1	,1
X'XX X'XX' X'X X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'XX' X'X X'X X'X' X'XX' X'X X	1	,1
X'XX X'XX' X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX X'XX' X'X X'X X'XX' XX' XX' X	1	,1
X'XX X'XX' X'XX X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX X'XX' XX X'X X'XX' XXX' X'X X	1	,1
X'XX X'XX X'X' X'X' X'X X'XX X'X X	1	,1
X'XX X'XX X'X' X'X' XX X'X X'X' X	1	,1
X'XX X'XX X'X' X'X X'X XX' X'X' X	1	,1
X'XX X'XX X'X' XX' X'XX' X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'XX X'X'X X'X X'X' X'X' XX' X	1	,1
X'XX X'XX X'X'X X'X' X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX X'XX X'X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'XX X'XX X'X'X X'X XX' XX X'X X'	1	,1
X'XX X'XX X'X X'X' X'X' X'XX X'X X	1	,1
X'XX X'XX X'X X'X' X'X X'X'X X'X X	1	,1
X'XX X'XX X'X X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
X'XX X'XX X'X X'XX' X'X XX'X XX' X	1	,1
X'XX X'XX X'X X'XX X'X X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'XX X'XX X'X X'X X'X'X X'X X	1	,1
X'XX X'XX X'XX X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
X'XX X'XX XX'X XX X'X' X'X' X'X' X	1	,1
X'XX X'XX XX X'X X'XX X'X' X'X X	1	,1
X'XX X'XX XX X'X X'XX XX'X XX' X	1	,1
X'XX X'XX XX X'X XX' XX' XX' X	1	,1
X'XX XX' X'X' X'X XX'X XX' XX' X	1	,1
X'XX XX' X'X' X'XX X'X' X'X' XX' X	1	,1

X'XX XX' X'X X'X' X'XX X'X X'X X	1	,1
X'XX XX' X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
X'XX XX' X'XX' X'XX XXX' X'X' X'X' X	1	,1
X'XX XX' X'XX X'X' XX X'X X'X X	1	,1
X'XX XX' X'XX X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
X'XX XX' XX' X'X X'X X'X XX' X	1	,1
X'XX XX'X X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'XX XX X'X' X'X' X'XX XX'X X'X' X	1	,1
X'XX XX X'X X'X X'X XX X'X X	1	,1
X'XX XX X'X X'X X'XX' X'X X'X X	1	,1
X'XX XX X'X X'X X'XX X'X' XX' X	1	,1
X'XX XXX' X'X X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
X'XX XXX' X'XX X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
X'XX XXX' XX X'X X'XX X'X'X X'X' X	1	,1
X'XX XXX X'X X'X X'X' X'XX' X'X X	1	,1
XX' X'X' X'X X'X X'XX X'X' XX' X	1	,1
XX' X'X' X'XX X'X X'X X'X XX' X	1	,1
XX' X'X' XX' X'X' X'X XX X'X X	1	,1
XX' X'X' XX' X'X X'XX XX' XX' X	1	,1
XX' X'X' XX' XX'X X'X X'X' XX'X X	1	,1
XX' X'X'X X'X' X'X X'X' X'X' XX'X X	1	,1
XX' X'X'X X'X' X'XX X'X X'X X'X X'	1	,1
XX' X'X'X X'X X'X X'X'X X'X' X'X X	1	,1
XX' X'X'X XX X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
XX' X'X X'X' X'X XX'X X'XX' XX' X	1	,1
XX' X'X X'X X'X' XX X'X' X'X X	1	,1
XX' X'X X'X X'X X'X X'X X'X X'	1	,1
XX' X'X X'X X'X X'X X'X X'X X	1	,1
XX' X'X XX' X'X X'X XX' XX' X	1	,1
XX' X'X XX'X X'X' X'X X'X' X'X' X	1	,1
XX' X'X XX X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
XX' X'XX' X'X X'X X'X' XX' XX' X	1	,1
XX' X'XX' XX'X X'X X'X X'X X'X' X	1	,1
XX' X'XX X'X' XX' X'X' XX' XX' X	1	,1
XX' X'XX X'X X'XX X'X'X X'XX X'X X	1	,1
XX' XX' X'X X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
XX' XX' XX'X X'X XX' XX' X'X X	1	,1
XX' XX'X X'X' X'X X'X' XX'X X'X' X	1	,1
XX' XX'X X'X X'X X'X'X X'X X'X' X	1	,1
XX'X X'X' X'X' X'XX X'X' X'XX X'X' X	1	,1
XX'X X'X' X'X X'X'X X'XX X'X' X'X' X	1	,1
XX'X X'X' X'X X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
XX'X X'X' X'XX XX' X'X' X'X' X'X' X	1	,1
XX'X X'X X'X X'X' X'X XX X'X X	1	,1
XX'X X'X XX' X'X' X'X XX X'X X	1	,1
XX'X X'XX' X'X X'X X'X'X XXX' XX' X	1	,1
XX'X X'XX' XX' X'XX X'X'X X'X' XX' X	1	,1
XX'X XX' X'X X'X' X'X XX'X X'X X	1	,1
XX'X XX' X'X X'X X'X XX' XX' X'	1	,1
XX'X XX' X'X X'X X'XX' XX'X XX' X	1	,1

XX'X XX' X'XX X'X' X'X' X'X' X'X X	1	,1
XX'X XX' XX' X'X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
XX'X XX' XX X'XX X'X X'X X'X X	1	,1
XX'X XX X'X X'X' XX' X'X X'X X	1	,1
XX'X XX X'X X'X X'X XX' X'X X	1	,1
XX'X XX X'X X'X X'XX X'X X'X X	1	,1
XX'X XX X'X X'XX' X'X X'X' X'X X'	1	,1
XX X'X' X'X' X'X' X'X X'XX X'X' X	1	,1
XX X'X' X'X'X X'XX' X'X X'X'X' X'X' X	1	,1
XX X'X' X'X X'X' XX' X'X X'X X	1	,1
XX X'X' X'X X'X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
XX X'X' X'X X'X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
XX X'X' X'X XX' X'X' X'XX X'X X	1	,1
XX X'X' X'XX X'X' X'X' X'X X'X X	1	,1
XX X'X' X'X X'X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
XX X'X' XX' X'XX' X'X' X'X X'X X	1	,1
XX X'X' XX X'X X'X X'X'X X'X X	1	,1
XX X'X' XXX X'XX X'X X'XX' XX' X	1	,1
XX X'X'X XX' X'X X'XX' X'X' X'X X	1	,1
XX X'X'X XX X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
XX X'X X'X' X'X' X'XX X'X' X'X X	1	,1
XX X'X X'X' X'X X'X'X' XX' X'X X	1	,1
XX X'X X'X' X'X XX X'X' XX' X	1	,1
XX X'X X'X' X'XX X'X'X X'X' XX' X	1	,1
XX X'X X'X'X X'X X'X XXX X'X X	1	,1
XX X'X X'X'X XX' X'X' X'XX X'X X	1	,1
XX X'X X'X'X XX X'X XX'X XX' X	1	,1
XX X'X X'X X'X' X'X' XX' X'X X	1	,1
XX X'X X'X X'X' X'X XX'X X'X' X	1	,1
XX X'X X'X X'X' X'XX XX' X'X X	1	,1
XX X'X X'X X'X' X'XX XX' XX' X	1	,1
XX X'X X'X X'X'X' X'X X'X' X'X X	1	,1
XX X'X X'X X'X'X' X'X X'X' X'X X	1	,1
XX X'X X'X X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
XX X'X X'X X'X X'X XX' X'X' X	1	,1
XX X'X X'X X'X X'X XX' X'X' X	1	,1
XX X'X X'X X'XX' X'X X'X'X XX' X	1	,1
XX X'X X'X XX' X'X XX X'X X	1	,1
XX X'X X'X XX'X X'X'X X'X X'X X	1	,1
XX X'X X'XX' X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
XX X'X X'XX' X'XX X'X' X'X X'X X	1	,1
XX X'X X'XX X'X' XX X'X X'X X	1	,1
XX X'X X'XX X'X X'X' X'X'X X'X X	1	,1
XX X'X X'XX X'X X'X X'XX X'X X	1	,1
XX X'X X'XX X'XX' X'X X'XX X'X' X'	1	,1
XX X'X XX' X'X' X'X XX' XX' X	1	,1
XX X'X XX X'X' X'X X'X' XX' X	1	,1
XX X'XX' X'X X'X X'X X'X' X'X X	1	,1
XX X'XX X'X X'X' X'X X'X' X'X X	1	,1
XX X'XX X'X X'X' X'X X'XX X'X X	1	,1
XX X'XX X'X X'X X'XX' XX' XX'X X	1	,1
XXX' X'X' XX X'X X'X X'XX X'X' X	1	,1
XXX' X'X X'X' X'XX X'X XX' X'X X	1	,1
XXX' X'XX X'X' X'X X'X X'XX' XX' X	1	,1

XXX' X'XX X'X X'X X'X' XX'X XXX' X	1	,1
XXX' XX' X'XX' X'X' X'X X'XX X'X X	1	,1
XXX' XX'X X'X X'X XX' XX X'X X'	1	,1
XXX' XX X'X X'X X'X X'X' XX' X	1	,1
XXX X'X' X'X X'X X'X X'X' X'X X'	1	,1
XXX X'X' XX' X'XX' X'X' X'X X'X X	1	,1
XXX X'X' XX'X X'XX' XX X'XX X'X X	1	,1
XXX X'X' XXX X'X' X'XX X'X X'X X'	1	,1
XXX X'X X'X' X'X X'X' XX X'X X	1	,1
XXX X'X X'X XX'X X'X X'X X'X X	1	,1
XXX X'X X'XX' X'X' X'X X'X XX'X X	1	,1
XXX X'X X'XX' X'XX X'XX X'XX X'X X	1	,1
XXX X'X X'XX' XX' X'XX' X'X X'X X	1	,1
XXX X'X X'XX X'X' X'XX' X'X' X'X X	1	,1
XXX X'X X'XX X'X X'X'X XX' XX' X	1	,1
XXX X'X XX X'X X'X X'X'X X'X X	1	,1
XXX XX X'X X'X X'X' XXX' XX' X	1	,1
Kokku	1331	100,0

Joonis 12. Antiikdraama areng

Kreeka 400 e.Kr.	Aristophanes	Euripides	Itaalia, Sitsiilia (Epicharmos?) Miim
	kohalik Ateena traditsioon		
300 e.Kr.	Uus komöödia		
	(Dionysose näitlejate trupid) 'rahvusvaheline' levik		(ilma käsikirjata Atellaani farss)
240 e.Kr.	Rooma draama stsenaariumiga (tragöödia, komöödia; Livius Andronicus, Naevius)		
200 e. Kr.	Q. Ennius (tragöödia)	T. MACCIUS PLAUTUS <i>(fabula palliata)</i>	
	Pacuvius	Caecilius	
		TERENTIUS	Afranius <i>(fabula togata)</i>
100 e.Kr.	Accius		
50 e.Kr.		Novius, Pomponius <i>(fabula Atellana, miim)</i>	
50 p.Kr.	(Seneca)		